

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARININ BAĞIMLI VE BAĞIMSIZ
MUHASEBECİLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Hazırlayan
Pelin Güven

İşletme Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Fatih Coşkun Ertaş

TOKAT – 2006

**BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARININ BAĞIMLI VE BAĞIMSIZ
MUHASEBECİLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI**

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 28 / 07 / 2006

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)	İmzası
Başkan : Doç. Dr. Fatih Coşkun ERTAŞ
Üye : Doç. Dr. Kadir ARDIÇ
Üye : Yrd. Doç. Dr. Fehim BAKIRCI
Üye :
Üye :

Bu tez, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 28/07/2006 tarih ve 16 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Prof. Dr. Osman DEMİR

Mühür
İmza

TEŞEKKÜR

Tez çalışmamın hazırlanmasında, desteği ve katkılarından dolayı tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Fatih Coşkun ERTAŞ'a, yardımlarından dolayı Sayın Doç. Dr. Kadir Ardıç'a, tezimin en zor dönemlerinde verdikleri destek ve yardımları için değerli arkadaşlarım Arş. Gör. Musa Said Döven'e, Galip Çağdaş Özek'e ve Yusuf Çevik'e, son olarak hakkını asla ödeyemeyeceğim canım desteğim anneme çok teşekkür ederim.

PELİN GÜVEN

Tokat - 2006

ÖZET

Bilgi yönetimi, işletmelerin sahip oldukları bilgileri, diğer varlıklar gibi yönetmelerini gerektiren bir anlayışı içermektedir. Buna göre bilgi yönetimi bilginin elde edilmesini, paylaşılmasını, saklanmasını, kullanılmasını ve içselleştirilmesini gerektirmektedir. Diğer taraftan bilgi yönetimi işletmenin bütünü kadar belirli süreç ve fonksiyonlarının etkinliği açısından da önemli bir konudur. Bu çalışmada, bilgi yönetimi uygulamalarının şekli ve düzeyleri bakımından farklı muhasebe ortamlarının incelenmesine ve genel bir görüş açısının çizilmesine çalışılmıştır. Bu kapsamda çalışmanın, Tokat ilinde faaliyet gösteren bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarının belirlenmesi ve karşılaştırılmasını amaçladığı söylenebilir. Bu amaçla, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerden yüz yüze anket tekniği ile elde edilen veriler analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarının yüksek düzeylerde olduğunu ve bilgi yönetiminin aynı düzeylerde uygulandığını göstermiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Bilgi Yönetimi, Muhasebe Bilgi Sistemi, Bağımlı Muhasebeci, Bağımsız Muhasebeci

ABSTRACT

Knowledge management contains the concept that requires managing knowledge as other assets of businesses. Accordingly, knowledge management requires acquisition, sharing, storing, utilization and internalization of knowledge. On the other hand, knowledge management is important for efficiency of the specific processes and functions as well as the whole business. In this study, different accounting environments in terms of knowledge management application frames and levels is explored and a general framework is constructed. In this sense, this study aims determining and comparing knowledge management applications of both dependent and independent accountants in Tokat. For this purpose, data that collected from dependent and independent accountants with face to face questionnaire method is analyzed. Research findings imply that knowledge management applications of dependent and independent accountants are high and knowledge management is applied in similar levels.

KEY WORDS: Knowledge Management, Accounting Information Systems, Dependent Accountant, Independent Accountant

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
TEŞEKKÜR.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
1. GİRİŞ.....	1
2. BİLGİ YÖNETİMİNİN TEORİK ÇERÇEVESİ	4
2.1. BİLGİ YÖNETİMİNİN KAVRAMSAL YAPISI.....	4
2.1.1. Veri, Enformasyon Ve Bilgi Kavramları	5
2.1.2. Bilginin Türleri Ve Özellikleri	7
2.1.3. Bilgi Yönetimi Kavramının Tanımlanması	8
2.2. BİLGİ YÖNETİMİNİN AMACI.....	11
2.3. BİLGİ YÖNETİMİNİN ÖNEMİ.....	12
2.4. BİLGİ YÖNETİMİN YARARLARI.....	13
2.5. BİLGİ YÖNETİMİ SÜRECİ.....	14
2.5.1. Bilginin Elde Edilmesi.....	15
2.5.2. Bilginin Saklanması.....	17
2.5.3. Bilginin Paylaşılması	18
2.5.4. Bilginin Kullanılması.....	20
2.5.5. Bilginin İçselleştirilmesi	21
2.6. BİLGİ YÖNETİMİ ARAÇLARI.....	23

	<u>Sayfa</u>
2.6.1. İtranet	23
2.6.2. Doküman Yönetim Sistemleri	23
2.6.3. Bilgi Elde Etme Motorları	24
2.6.4. Veri Tabanları	24
2.6.5. Elektronik Yayınlama Sistemleri.....	24
2.6.6. Grup İşbirlikleri Ve İş Akış Sistemleri.....	24
2.6.7. İtme Teknolojileri Ve Zeki Aracı Yazılımlar	25
2.6.8. Yardım Masası Uygulamaları.....	25
2.6.9. Beyin Fırtınası Uygulamaları.....	25
2.6.10. Veri Stokları Ve Veri Madenciliği Araçları	26
2.6.11. Web Portalları	26
2.6.12. İçerik Yönetimi	26
2.6.13. Müşteri İlişkileri Yönetimi	26
2.6.14. İş Süreçlerinin Yeniden Yapılandırılması.....	27
2.6.15. Örnek Olay Yöntemi.....	27
3. MUHASEBEDE BİLGİ YÖNETİMİNİN YERİ VE ÖNEMİ.....	27
3.1. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ VE BİLGİ YÖNETİMİ	28
3.1.1. Muhasebe Bilgi Sisteminin Tanımlanması Ve Gerekliliği.....	28
3.1.2. Muhasebe Bilgi Sisteminin Yapısı	32
3.1.3. Muhasebe Bilgi Sisteminin İşleyişi	35
3.2. MUHASEBEDE BİLGİ YÖNETİMİNİ GEREKTİREN NEDENLER	37
3.2.1. İşletmelerde Yaşanan Değişimler	38
3.2.2. Bilgi Teknolojilerindeki Değişimler.....	40

	<u>Sayfa</u>
3.2.3. Değişen Müşteri Talepleri	43
3.3. MUHASEBEDE BİLGİ YÖNETİMİNİN ÖNEMİ	45
3.3.1. Muhasebe Uygulamalarında Bilginin Rolü	45
3.3.2. Muhasebe Bilgilerinin İşletmeler Açısından Stratejik Önemi	47
3.4. MUHASEBENİN BİLGİ YÖNETİMİNDEKİ ROLÜ.....	49
3.5. BİLGİ YÖNETİMİNİN BAĞIMLI VE BAĞIMSIZ MUHASEBE MESLEĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ	52
4. LİTERATÜR TARAMASI	55
5. MATERYAL VE YÖNTEM.....	59
5.1. MATERYAL	60
5.2. YÖNTEM	61
6. BULGULAR.....	63
6.1. BAĞIMLI MUHASEBECİLER AÇISINDAN ELDE EDİLEN BULGULAR .	63
6.1.1. Ankete Katılan Firmalara İlişkin Genel Bilgiler.....	64
6.1.2. Bilgi Yönetimi Uygulamaları	65
6.1.2.1. Bilgi paylaşımı süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar	66
6.1.2.2. Bilginin Elde Edilmesi Süreci ile İlgili Sorulara Verilen Cevaplar	68
6.1.2.3. Bilginin içselleştirilmesi süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar	69
6.1.2.4. Bilginin kullanılması ve saklanması süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar	72
6.1.3. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilgi Yönetimi Uygulamalarından Elde Edilen Sonuçlar.....	73
6.1.4. Güvenilirlik Analizi	77

6.2. BAĞIMSIZ MUHASEBECİLER AÇISINDAN ELDE EDİLEN BULGULAR	77
6.2.1. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilere İlişkin Genel Bilgiler.....	77
6.2.2. Bilgi Yönetimi Uygulamaları	80
6.2.2.1. Bilgi paylaşımı süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar	81
6.2.2.2. Bilginin elde edilmesi süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar	83
6.2.2.3. Bilginin içselleştirilmesi süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar	84
6.2.2.4. Bilginin kullanılması ve saklanması süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar	87
6.2.3. Bilgi Yönetimi Uygulamalarından Elde Edilen Sonuçlar.....	89
6.2.4. Güvenilirlik Analizi	92
6.3. BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI AÇISINDAN HİPOTEZLERİN TEST EDİLMESİ.....	93
6.3.1. Bilginin Paylaşılması Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri.....	93
6.3.2. Bilginin Elde Edilmesi Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri.....	95
6.3.3. Bilginin İçselleştirilmesi Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri.....	97
6.3.4. Bilginin Kullanılması Ve Saklanması Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri	99
7. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	101
KAYNAKLAR	105
EKLER.....	115
EK-1: BAĞIMLI MUHASEBECİLER TARAFINDAN DOLDURULAN ANKET FORMU	115

Sayfa

EK-2: BAĞIMSIZ MUHASEBECİLER TARAFINDAN DOLDURULAN ANKET FORMU	118
ÖZGEÇMİŞ	121

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1. Muhasebe Ortamında Yaşanan Değişimler	39
Tablo 6.1. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin Paylaşılması	66
Tablo 6.2. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin Elde Edilmesi.....	68
Tablo 6.3. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin İçselleştirilmesi.....	70
Tablo 6.4. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin Kullanılması Ve Saklanması....	72
Tablo 6.5. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilgi Yönetimi Uygulama Sonuçları	74
Tablo 6.6. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin Paylaşılması.....	81
Tablo 6.7. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin Elde Edilmesi.....	83
Tablo 6.8. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin İçselleştirilmesi.....	85
Tablo 6.9. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin Kullanılması Ve Saklanması .	87
Tablo 6.10. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilgi Yönetimi Uygulama Sonuçları .	90
Tablo 6.11. Bilginin Paylaşılması Açısından Hipotez Testi Tablosu.....	94
Tablo 6.12. Bilginin Elde Edilmesi Açısından Hipotez Testi Tablosu.....	96
Tablo 6.13. Bilginin İçselleştirilmesi Açısından Hipotez Testi Tablosu.....	98
Tablo 6.14. Bilginin Kullanılması Ve Saklanması Açısından Hipotez Testi Tablosu .	100

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 Veri, Enformasyon Ve Bilgi Arasındaki Döngüsel İlişkiler.....	7
Şekil 3.1. Muhasebe Bilgi Sisteminin Yapısı	32
Şekil 3.2. Muhasebe Bilgi Sistemi Modeli	35
Şekil 6.1. Ankete Katılan Firmaların Çalışan Sayıları.....	64
Şekil 6.2. Ankete Katılan Firmaların Muhasebe Departmanlarında Çalışan Sayıları	65
Şekil 6.3. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	78
Şekil 6.4. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Yaş Dağılımı.....	78
Şekil 6.5. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı	79
Şekil 6.6. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Unvanlarına Göre Dağılımı	79
Şekil 6.7. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Görev Sürelerine Göre Dağılımı	80

1. GİRİŞ

Toplumsal ve ekonomik alanlarda yaşanan gelişmelerle birlikte, sanayi döneminin mekanik teknolojileri bilgi teknolojilerine, fiziksel sermayeye dayalı ulusal ekonomisi bilgi sermayesine dayalı küresel ekonomiye ve uyumluluk, sosyal sınıflar gibi değerleri bireysellik, katılımcılık gibi değerlere dönüşmektedir. Bilgi çağı olarak ifade edilen bu yeni dönemde, bilgi üretebilme ve bilgiden yararlanabilme düzeyi ve derecesi işletmelerde başarının düzeyini ve derecesini belirlemektedir (Türk, 2003: 104). Bu sebeple, bilgi çağında işletmelerin bilgiyi, diğer tüm üretim faktörleri gibi yönetmesi ve geliştirmesinin büyük önem taşıdığı söylenebilir.

Genel olarak bilgi yönetimi, süreçte, ürün ya da hizmetlerde, etkili karar almada ve pazarlara organizasyonel uyum sağlamada yeniliği başarmanın bir aracı olarak bilginin desteklenmesi süreci şeklinde ifade edilebilir (Yahya ve Goh, 2002: 458). Bilgi yönetiminin amacı, işletmelerin yaşama kabiliyetini ve genel olarak başarısını sağlama için işletmelerin mümkün olduğunca akıllıca hareket etmelerini sağlamak ve bu yapılamıyorsa, bilgi varlıklarının değerini azamileştirmektir (Wiig, 1997: 8). Bu anlamda bilgi yönetimi, organizasyon içerisinde bilginin elde edilmesi, paylaşılması, saklanması, kullanılması ve bu süreçlerin tüm çalışan ve uygulamalara yerleştirilmesini ifade eden bilginin içselleştirilmesi şeklinde sıralanabilecek süreçlerin yönetilmesini gerektirir.

Bununla birlikte, bilgi yönetimi sürecinin gereklerinin bilgi yönetimi araçları vasıtasıyla yerine getirildiği görülmektedir. Öğrenmenin gerçekleştirilmesini teşvik eden ve dolayısıyla bilgi yönetimini olanaklı kılan araçlar, bilgi yönetiminin özünü oluşturmaktadırlar (Beijerse, 1999: 104). Başka bir ifadeyle araçsız bir bilgi yönetimi sürecinin mümkün olmayacağı söylenebilir.

Diğer taraftan bilginin, özellikle finansal nitelikli bilginin, işletmelerin rekabet edebilmesi, faaliyetlerini en iyi biçimde devam ettirebilmesi ve önemli kararları alabilmesi açısından çok önemli bir güç olduğu söylenebilir. İşletmeler için hayati öneme sahip olan finansal nitelikli bilgiler ise muhasebe tarafından üretilmektedir (Demir, 2001: 14). Buna göre, bir muhasebe süreci sonunda elde edilen tam, doğru ve güvenilirlik derecesi yüksek olan muhasebe bilgileri, çıkar gruplarının, etkin ve rasyonel kararlar alabilmeleri sürecinde büyük önem taşır. Muhasebe bilgilerini kullanan çıkar gruplarına doğru ve güvenilir bilgi vermesi açısından, muhasebe sisteminde bilginin elde edilmesi, saklanması, paylaşılması, kullanılması ve öğrenilmesi gibi bilgi yönetimi süreçlerinin uygulanması büyük önem arz eder. Dolayısıyla, bilgi yönetimi, muhasebe fonksiyonunun etkinliği açısından önemli bir konu olmaktadır (Mugan ve Akman, 2000: 19).

Bilgi yönetimi ayrıca, işletmenin bütünü açısından bir süreci ifade ettiği gibi işletme içindeki çeşitli fonksiyonlar açısından da bir süreci ifade etmektedir (Keskin, Akgün ve Kalkan, 2003: 686). İç ve dış çevreden kaynaklanan bilgilerin toplanarak işletme içinde paylaşılması, karar alma mekanizmasına katılması, kısa ve uzun vadeli plan ve stratejilerin temelinde yer alması işletmenin bütünü kadar, muhasebe fonksiyonu açısından da zorunlu bir nitelik taşımaktadır. Bu nedenle, işletmelerde etkin bir bilgi yönetimi sistemini etkileyen önemli faktörlerden biri de bu işletmelerin muhasebe sistemleri olarak görülmektedir (Öksüz, 1999). Dolayısıyla, muhasebe fonksiyonu açısından bilgi yönetimi uygulamalarının önem taşıdığı ifade edilebilir. Bu bağlamda çalışmada, muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulama düzeylerinin belirlenmesinin hedeflendiği söylenebilir.

Bununla birlikte, işletmeler iş hacimlerine göre bağımlı ya da bağımsız muhasebeci çalıştırma yoluna gidebilirler. İşletme içerisinde çalışan, işletme yönetimine ve kurallarına ve yönetimin emirlerine bağılı olan muhasebeciler bağımlı muhasebeci; denetlenen işletmelerde hizmet ilişkisi içerisinde bulunmayan, meslek kurallarına ve disipline tabi muhasebe uzmanı veya kuruluşları ise bağımsız muhasebeci olarak ifade edilmektedir (Ertaş, 2002: 136). Muhasebeciler açısından oluşan bu farklılık ise, muhasebede bilgi yönetimi uygulamaları açısından her iki grubun da aynı düzeyde olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Bu çalışmanın amacı, bilgi yönetimi uygulamalarını bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırmak suretiyle, bilgi yönetiminin muhasebe uygulamalarındaki yeri ve uygulanma düzeyine ilişkin genel bir çerçevenin çizilmesidir. Bu nedenle söz konusu grupların, bilginin paylaşılması, elde edilmesi, saklanması, kullanılması ve içselleştirilmesi ile ilgili süreç ve araçları uygulama düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda, Tokat ilinde faaliyet gösteren bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamaları arasındaki ilişkilerin analiz edilmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda çalışmanın ikinci bölümünde, bilgi yönetiminin teorik çerçevesini oluşturmaya yönelik açıklamalar yer alacaktır. Bu bağlamda bilgi yönetimi kavramıyla birlikte, bilgi yönetiminin amacı, önemi ve yararlarına değinilecektir. Ayrıca, bilgi yönetimi süreçleri ve bilgi yönetimi araçları incelenecektir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde, muhasebede bilgi yönetiminin yeri ve önemi belirlenmeye çalışılacaktır. Bu kapsamda muhasebe bilgi sisteminin yapısı ve işleyişi açıklanarak, bilgi yönetimi ile ilişkisi incelenecektir. Bu bölümde ayrıca, muhasebede bilgi yönetimini gerektiren nedenler, muhasebede bilgi yönetiminin önemi,

muhasebenin bilgi yönetimindeki rolü ve muhasebeciler açısından bilgi yönetimi konularına değinilecektir.

Dördüncü bölümde, bilgi yönetimi süreçleri ve uygulamaları konusunda yapılmış olan araştırmaların tanıtıldığı literatür taramasına yer verilecektir.

Beşinci bölümde, muhasebede bilgi yönetimi uygulamalarının bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırılması konusunda yapılan araştırma ile araştırmada kullanılan materyal ve yöntemlerin tanıtılmasına çalışılacaktır.

Çalışmanın altıncı bölümünde araştırma sonucunda elde edilen bulgular açıklanacaktır.

Son olarak, araştırma ile ilgili sonuçlar değeriendirilecek ve önerilere yer verilecektir.

2. BİLGİ YÖNETİMİNİN TEORİK ÇERÇEVESİ

Bilgi yönetimi kavramı ile ilgili teorik çerçevenin çizileceği bu bölümde, öncelikle bu kavramın tanımlanması, türleri ve özelliklerinin belirlenmesine çalışılacaktır. Bununla birlikte bilgi yönetiminin amacı, önemi ve yararlarına değinilecektir. Son olarak kavram bir süreç olarak incelenerek; bu süreçte kullanılabilir araçlarla ilgili açıklamalara yer verilecektir.

2.1. BİLGİ YÖNETİMİNİN KAVRAMSAL YAPISI

Bilgi yönetimi ile ilgili tanımlamalara yer vermeden önce bilgi kavramının incelenmesi ve genellikle aynı anlamda kullanılan veri, enformasyon gibi kavramlarla arasındaki farkların belirlenmesi gerekmektedir. Bu amaçla aşağıda, sözkonusu farklar ile birlikte bilginin tanımı, türleri ve özelliklerine değinildikten sonra bilgi yönetiminin tanımlanmasına çalışılacaktır.

2.1.1. Veri, Enformasyon Ve Bilgi Kavramları

Bilgi yönetiminin kavramsal yapısını incelerken, öncelikle bilgi kavramının tanımlanması ve sınıflandırılması büyük önem taşımaktadır. Bilgi kavramının ise, hiyerarşik bir yapı içerisinde, veri ve enformasyon kavramları ile ilişkili olarak açıklanması gerekmektedir. Çünkü işletmeler bu kavramların ne oldukları konusunda karmaşa yaşamaktadır ve bunun sonucunda, gerçekte ihtiyaçları olmayan teknolojik çalışmalara önemli harcamalar yapmaktadırlar. Kurumsal başarı ya da başarısızlık bu kavramlardan hangisine ihtiyaç duyulduğunun bilinmesine, hangisine sahip olduğuna ve her biri ile neler yapılabileceğine bağlıdır (Davenport ve Prusak, 2000: 21).

Veri, sürecin temel hammaddesi olarak ve çeşitli sembol, harf, rakam ve işaretlerle temsil edilen, ham, işlenmemiş gerçekler ya da izlenimlerdir (Öğüt, 2003: 10). Veri, sadece olup bitenlerin bir bölümünü açıklar; içerisinde değerlendirme ya da yorum yoktur ve karar verme açısından güvenilecek bir temel oluşturmaz (Türk, 2003: 77).

Enformasyon, verilerin karar verme sürecine destek verecek şekilde, anlamlı bir biçime getirilmek üzere analiz edilerek işlenmesiyle oluşan sonuçlardır (Öğüt, 2003: 11). Başka bir ifadeyle, verileri ve belirli yorum ya da işlemleri içerir ve verilere göre daha belirli bir çerçeveye sahiptir. Enformasyonun amacı, alıcının bir konudaki düşüncelerini değiştirmek, değerlendirmesi ya da davranışı üzerinde bir etki oluşturmaktır. Enformasyon, alıcısını biçimlendirmek zorundadır ve alıcısının bakış açısında ya da anlayışında bir fark yaratmalıdır (Davenport ve Prusak, 2000: 24).

Enformasyonun iki önemli özelliği bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, enformasyonun ana kaynağı konumundaki verilerin, işlenerek bir anlam taşımadıkları için tek başlarına bir anlam ifade etmemeleridir. İkincisi ise; oluşturulan enformasyonun

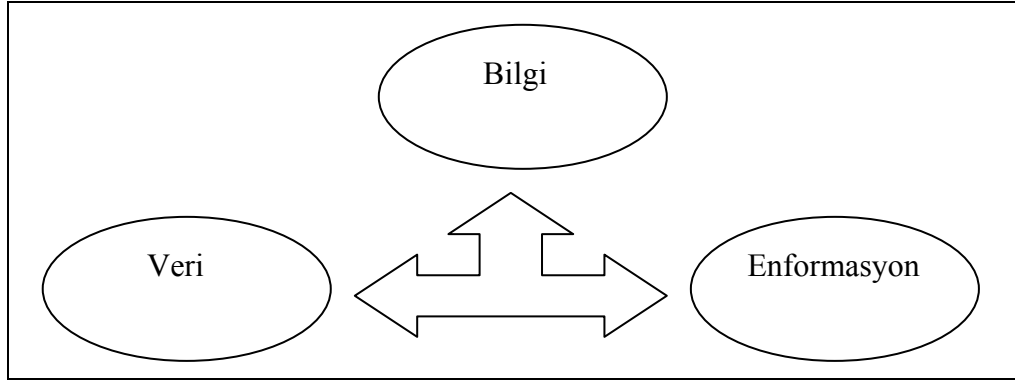
kararlara ilişkin faktörlerdeki belirsizliği azaltarak belirli bir davranış değişikliğine neden olması gerekliliğidir (Arbak, 1995: 73).

Bilgi ise, yukarıda açıklanan veri ve enformasyondan farklı ve daha geniş bir kavramdır. Veri, ham gerçeklerdir ve düzenlendiğinde enformasyona dönüşmektedir; anlamlı enformasyon ise bilgiyi oluşturmaktadır (Yahya ve Goh, 2002: 458). Bilgi, yönetilebilir veri ve enformasyonun birlikte oluşturduğu unsur olarak tanımlanabilir. Bilgi, veriler düzinesi ya da enformasyon değildir. Bilgi, davranış, yetenek ve enformasyon tarafından karakterize edilmektedir, yani yetenek, deneyim, kültür, kişilik vb. birçok faktörün karışımının bir sonucudur (Beijerse, 2000:164).

Bilgi, gerekçelendirilmiş gerçek inançtır. Kişi kendi inançlarının doğruluğunu dünyaya ilişkin gözlemlerine dayanarak gerekçelendirir. Bu gözlemler ise kişiye özgü bakış açısına, kişisel duyarlılık düzeyine ve bireysel deneyimlere dayanır. Bu tanım çerçevesinde bilgi, her türlü soyut ya da evrensel biçiminde doğru bir şey olmaktan çok, gerçeğin yapılandırılması olmaktadır (Von Grogh, Ichijo ve Nonaka, 2002: 16).

Bilgi yönetiminin temel kavramını oluşturan bilgi, örgütsel anlamda ise, bireylerde mevcut olan ve kısmen ya da geniş ölçüde ifade edilemez karmaşık tecrübeler birikimi olarak ifade edilebilir (Karadal ve Özçınar, 2003: 500). Bilgi, diğer kaynaklar gibi işletmelerin varlığını sürdürebilmesi ve başarısı için kritik öneme sahip bir kaynaktır. İşletmeler, bilgiyi yaratma ve bir varlık olarak yönetme mekanizmasına sahip olmak zorundadır (Gupta, Sharma ve Hsu, 2004: 2).

Veri, enformasyon ve bilgi arasındaki ilişki, birbiriyle son derece bağlantılıdır ve bu ilişki, örgütün ve yorumlamanın derecesine bağlı olmaktadır. Veri, enformasyon ve bilgi arasındaki söz konusu ilişki aşağıdaki şekilde ortaya koyulmaktadır (Bhatt, 2001: 69).

Şekil 2.1. Veri, Enformasyon Ve Bilgi Arasındaki Döngüsel İlişkiler

2.1.2. Bilginin Türleri Ve Özellikleri

Bilgi, belli bir düzen içindeki deneyimlerin, değerlerin, amaca yönelik enformasyonun ve uzmanlık görüşünün, yeni deneyimlerin ve enformasyonun bir araya getirilip değerlendirilmesi için bir çerçeve oluşturan esnek bir bileşimdir. Bilgi bireylerin beyinlerinde ortaya çıkar ve uygulamaya geçirilir. İşletmelerde bilgi, yalnızca belgelerde ya da depolarda değil, rutin çalışmalarda, süreçlerde, uygulamalarda ve normlarda kendisini gösterir (Davenport ve Prusak, 2000: 21).

Bilginin yönetilebilmesi için, bilginin türlerinin anlaşılması gerekmektedir. Bu bağlamda bilgi, bireysel bilgi ve organizasyonel bilgi ya da açık bilgi ve örtülü bilgi şeklinde sınıflandırılmaktadır. Bireysel bilgi, veri ve enformasyon ile birlikte, bireyin geçmiş bilgileri ve deneyimlerinin işlenmesi ile oluşmaktadır (Türk, 2003: 84). Organizasyonel bilgi ise, teknolojiler, teknikler ve kişiler arasındaki karşılıklı etkileşim ile oluşan bilgilerdir. Burada söz konusu olan karşılıklı etkileşimin yapısı ve biçimi, organizasyonun geçmişi ve kültürüne bağlıdır (Yahya ve Goh, 2002: 458).

Bilgi türleri ile ilgili yapılan diğer bir sınıflandırmaya göre bilgi, açık ve örtülü bilgi olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Örtülü bilgi, deneyimler yoluyla biriken ve kaydedilemeyen uzmanlık bilgisi, başka bir ifade ile bireylerin zihinlerindeki bilgidir. Açık bilgi ise, bir bilgisayara veya kağıda kaydedilebilen enformasyondur. Açık bilgi

resmi ve sistematik bir dille iletilebilirken; örtülü bilgi kişisel, bağlama ilişkin, biçimlendirilmesi ve iletişimde kullanılması zor bir bilgi çeşididir (Dervişoğlu, 2004: 31).

Bilgi ile ilgili tanımlama ve sınıflandırmalara dayanılarak, bilginin özellikleri aşağıdaki gibi sıralanabilir (Martensson, 2000: 207-208):

a. Bilgi kolayca stoklanamaz. Bireylerin hafızasında yer aldığı için sınırlıdır, karmaşıktır ve kolayca kaybedilebilir. Sözlü iletişim aracılığıyla nakledilmektedir; deneyimsel, sosyal ve çok yönlüdür.

b. Enformasyon bireyin hafızasında işlenmediği sürece değersizdir ve bilgiye dönüşmeyecektir. Bilgi bireyin hafızasında enformasyonun işlenmesi, yaratılması veya kullanılması ile ilgilidir. Bilgi süreci, veri ve gerçeklerle başlar ve bunlar enformasyonu yaratmak için düzenlenir ve yapılandırılır. Daha sonra birey, enformasyonu özümser ve bilgiye dönüştürür. Bu dönüşüm süreci bireysel deneyim, davranışlar ve bireyin yaptığı işin içeriğinden etkilenmektedir. Sürecin son aşaması ise, davranıştır. Enformasyon ve bilgi, karar ve faaliyete ilave edilmezse bahsedilen tüm süreç geçersiz olacaktır.

c. Bilgi, deneyim, yorum, refleks ve görüş açısı ile birleştirilmiş enformasyondur.

d. Bilginin son özelliği ise, bilginin kullanılmaması halinde etkisiz olmasıdır. Bilgi enformasyonun en yüksek değeri içeren halidir ve karar veya faaliyetlerde uygulanmaya hazır durumdadır.

2.1.3. Bilgi Yönetimi Kavramının Tanımlanması

Bilgi yönetiminin bir disiplin olarak gelişimi ve işletmeler açısından organizasyonel bir süreç olarak tanımlanabilmesi, enformasyon teknolojilerinin gelişimiyle birlikte son yıllarda gerçekleşmektedir. Bilgi yönetiminin özel sektörden

kamu kuruluşlarına kadar çok çeşitli iş alanlarındaki organizasyonlar için uygulanabilir, kapsamlı bir süreç olduğu yapılan çalışmalardan anlaşılmaktadır (Türk, 2003: 109). Bilginin merkezi bir önem kazandığı böyle bir ekonomik ve toplumsal yapı içerisinde faaliyet gösteren işletmelerin ancak bilgi varlıklarını belirleme, değerlendirme, yaratma ve geliştirme noktalarında başarılı oldukları takdirde, yaşamlarını sürdürebilecekleri görülmektedir (Bhatt, 2001: 68-75).

Bilgi yönetiminin birçok tanımı bulunmaktadır. Bu tanımlar, bilgi yönetiminin ele alınışına göre farklılık göstermektedir. Gupta, Sharma ve Hsu (2004: 4) bilgi yönetimini, bilginin yaratılması, yayılması ve kullanılmasını yöneten süreçler bütünü olarak tanımlamıştır. Lee ve Yang (2000: 784) tarafından yapılan tanıma göre bilgi yönetimi, organizasyonel amaçlara ulaşmak için bilginin oluşturulması, yayılması ve desteklenmesinin yönetilmesindeki süreçlerin toplamıdır.

Bilgi yönetimi, organizasyonun amaçlarına hizmet etmek anlayışı ile organizasyonun bilgi varlıklarının ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi ile ilgilidir (Rowley, 1999: 418). Yine aynı bakış açısı kapsamında bilgi yönetimi, bilginin toplanması, kişisel bilginin açık bilgi haline dönüştürülmesi, insanı insana, insanı bilgiye, bilgiyi insana ve bilgiyi bilgiye birleştirmek için yapılan çabaların tümü olarak ifade edilmektedir (O'Leary, 2002: 101).

Başka bir tanıma göre bilgi yönetimi, var olan gereksinimlere karşılık vermek, edinilmiş bilgi servetini belirlemek ve geliştirmek, yeni fırsatlar yaratmak için kritik bir biçimde bilgiyi yönetme sürecidir (Quintas, Lefrere ve Jones, 1997: 387). Bilgi yönetimi, işletmelerin ve ulusal ekonomilerin mevcut ve potansiyel rakiplerine kıyasla rekabet güçlerini artırmak ve sürdürmek için gerekli olan bir süreçtir. Bu amaç açısından bilgi yönetimi, örgütlerin rekabet güçlerini artırmak ve sürdürmek için

bilginin etkin bir biçimde tanımlanması, elde edilmesi ve kullanılmasını amaçlayan strateji veya süreçler olarak ifade edilebilir. Küresel bilgi toplumunda başarılı olacak örgütler, bilgi denilen serveti tanıyabilen, değer verebilen, yaratabilen ve geliştirebilen örgütler olacaktır. Çoğu insan, bilginin birçok örgüt için temel rekabet aracı haline geldiğini ileri sürmektedir (Celep ve Çetin, 2003: 26).

Bilgi yönetimi, bir işin değerini artırmak amacı ile işletmenin sahip olduğu hem yapısal sermayenin hem de insan sermayesinin yönetilmesi sürecidir. İşin yönetilmesi için, hem bireysel hem de toplu öğrenmeyi ve paylaşımı içerir. Bu sebeple bilgi çağının dinamik, küresel ekonomilerinde, bilginin etkili ve verimli yönetilmesi organizasyonlar açısından geliştirilmesi mecburi olan bir temel kabiliyet haline gelmektedir (Storey ve Barnett, 2000: 145).

Bilgi yönetimi kavramı ile ilgili yapılan tüm tanımlarda uzlaşılan ortak nokta, bilgi yönetiminin süreçte, ürün ya da hizmetlerde, etkili karar almada ve pazarlara organizasyonel uyum sağlamada yeniliği başarmanın bir aracı olarak bilginin desteklenmesi süreci olduğudur (Yahya ve Goh, 2002: 458).

Diğer taraftan bilgi yönetimi ile ilgili yapılan tanımların tümünde başlıca iki temanın varlığı görülmektedir (Lengnick ve Lengnick, 2004: 90). Bunlardan birincisi, yararlı bilginin elde edilmesi ve yayılması ile ilgilidir. İşletmeler gerek içeride ve gerekse dışarıda işe yarayabilecek türden bilgiyi çeşitli kaynaklarda aramak ve bulduklarında da almak; sonra da öğrenilenleri bu bilgileri kullanabilecek çalışanlarına yaymak zorundadır. İkinci tema ise, bilginin rekabet avantajı yaratılması yolunda uygulamaya geçirilmesidir. Bu ise bilginin yeni ürün ve hizmetler yaratmak, müşteri hizmetini daha verimli hale getirmek ve yeni değer yaratma kaynaklarını ortaya

çıkarmak türden beceriler geliştirmek amacıyla kullanılmasına ve paylaşılmasına odaklanır.

2.2. BİLGİ YÖNETİMİNİN AMACI

Bilgi yönetimi, hiper rekabetin söz konusu olduğu global ekonomide organizasyonların sahip oldukları kaynakları daha etkin bir biçimde kullanma ihtiyacının bir sonucudur. (McCampell, Clare ve Gitters, 1999: 173). Bu bakımdan bilgi yönetiminin öncelikli amacı, örgütün çevresinde meydana gelen bilimsel ve teknolojik yenileşmeler ile kavramsal gelişmelerden, örgütün zamanında haberdar olması ve bunun örgüte yansıtılmasıdır (Celep ve Çetin, 2003: 26).

Bilgi yönetimi, organizasyonların sahip oldukları beceri ve yetenekler ile tecrübeleri yoluyla elde ettikleri ortak akıl ve bilgileri tanımlamak ve işlemektir. Bu nedenle bilgi yönetiminin diğer bir amacı, işletmelerin yaşama kabiliyetini ve genel olarak başarısını sağlama almak için işletmelerin mümkün olduğunca akıllıca hareket etmelerini sağlamak ve bu yapılamıyorsa, bilgi varlıklarının değerini azamileştirmektir (Wiig, 1997: 8). Buna ek olarak bilgi yönetiminin uygulama amaçlarından bazıları aşağıdaki gibidir (Martensson, 2000: 29):

- Organizasyonların performansını, verimliliğini ve rekabet edebilirliğini arttırmak,
- Organizasyon içindeki enformasyonun etkili bir biçimde elde edilmesi, paylaşılması ve kullanılması,
- Organizasyon kararlarının iyileştirilmesi,
- Faaliyetlerin iyileştirilmesi ve en iyi uygulamaların elde edilmesi,
- Araştırma maliyetlerinin ve gecikmelerin azaltılması,
- Daha yenilikçi bir organizasyonun oluşturulmasıdır.

2.3. BİLGİ YÖNETİMİNİN ÖNEMİ

Bilgi, işletmelere rekabet avantajı yaratmak ve bu avantajı sürdürülebilir hale getirmek için en önemli kaynaklardan biridir. Günümüzde, yapılan işlerin birçoğu, bilgi temelli bir nitelik taşımaktadır. Örgütler bilgi temelinde rekabet etmekte, ürünler ve hizmetler çok önemli bilgi bileşenleri ile birlikte gittikçe daha değerli olmakta ve yaşam boyu öğrenme, kurumların bir gerçeği haline gelmektedir (Barclay ve Murray, 2000). Bu nedenlerden dolayı işletmeler için bilgi yönetiminin önemi giderek artmaktadır.

Bilgi yönetimi, sıradan bir ifade ya da laf kalabalığı değildir. Dünyada sayısız organizasyon tarafından uygulanmış, güvenilir ve test edilmiş bir yönetim bilimidir (Plessis, 2005: 193). Bilgi yönetiminin giderek önem kazanan bir konu olmasında etkili olan faktörler ise aşağıdaki gibi açıklanabilir (Bixler, 2000: 21; akt. Celep ve Çetin, 2003: 35):

- Artan rekabet: Globalleşme ve teknolojik gelişmelerdeki hızlı artışla birlikte işletmeler arasındaki rekabet yoğunlaşmaktadır. Diğer taraftan günümüzde işletmeler bilgi varlıkları yoluyla rekabet etmektedirler. Bu rekabet ortamında işletmelerin varlıklarını devam ettirebilmeleri, bilgi yönetimi aracılığıyla değer yaratabilmelerine bağlı olmaktadır.
- Değişen müşteri talepleri: Zaman, maliyet, esneklik ve kalite ile ilgili olarak değişen müşteri taleplerine cevap verebilmek için, işletmelerin iç ve dış çevreleri ile hızlı bir bilgi akışına olan ihtiyacı artmaktadır. Söz konusu bilgi akışını sağlamak için ise, işletmelerde bilgi yönetiminin zorunlu hale geldiği söylenebilir.
- İş çevresinin hızlı bir biçimde ve hala büyük bir hızda değişiyor olması: Teknoloji, bilim, politika ve sosyo-ekonomik etmenlerin etkisi altında

meydana gelen hızlı değişimlerle birlikte, bu değişimlere ayak uydurmak için işletmelerde bilgi yönetiminin önemi giderek artmaktadır.

2.4. BİLGİ YÖNETİMİN YARARLARI

Bilginin ve en iyi uygulamaların belirlenmesi, transfer edilmesi ve yönetilmesi yeni ve özgün bilgi ve uygulamaların yaratılmasına, önemli miktarlarda tasarruf yapılmasına, karlılık ve verimliliğin artırılmasına yol açmaktadır. Bilgi yönetimi sürekli olarak gelişen bir uygulama alanıdır. Değişen koşullara ve organizasyonların farklı ihtiyaçlarına cevap verme gereği, bilgi yönetiminin özgünlüğünü ve evrime açık boyutunu ortaya çıkarmaktadır. Bu anlamda bilgi yönetimi farklı boyutlara sahiptir. Bilgi yönetimi, insanların birlikte çalışma tarzlarını, kişilerin spesifik durumlar ve değişen ortamlardaki reaksiyonlarını ve bilginin yaratılması ve işlenmesine yardımcı olan teknik araçları içerir. Bilgi yönetiminin yararlarından bazıları ise şunlardır (Lank, 1997: 412):

- Çalışanlar, enformasyon ve uzmanlık bilgisine ulaşmaya daha az zaman harcayacaktır. Böylece çalışanların kendi uzmanlık alanlarına yoğunlaşmalarına ortam sağlanmış olacaktır.
- Bilgi yönetim süreci, çalışanlara eldeki kaynakların genişlemesini ve çalışanların daha iyi karar almalarını sağlayarak, çalışanların verimliliğini ve çalışma yeteneğini arttırmada yardımcı olacaktır.
- Ayrıca etkin bir bilgi yönetimi sistemi, çalışanların kıt kaynaklarla daha fazla üretmeye çalışmalarına karşın; bu durum çalışanlar üzerinde daha az gerilim yaratacaktır.

- Bilgi yönetimi, örgütlerin yeni bilgi kullanarak maliyetleri azaltma, hızı arttırma, müşteri gereksinimlerini karşılama konularında daha fazla rekabetçi bir duruma gelmelerini sağlayacaktır.

İşletmeler bilgi yönetimi uygulamalarının sağlayacağı faydaların yanında, bazı engeller veya güçlüklerle de karşılaşabilirler. Chong, vd (2000: 373), bilgi yönetimi için engel oluşturan etmenleri önem sırasına göre, enformasyon fazlalığı, bilgiyi paylaşmak için çalışanların motivasyonu, şirketteki teknolojinin düzeyi, çalışanların bilgi yönetimi ile ilgili rollerinin ve sorumluluklarının tanımlanması, mevcut enformasyon teknolojileri arasındaki bağlantı, ağ sistemlerinin güvenliği ve eski veri şeklinde açıklamaktadır. İşletmeler bu engelleri aştıkları ve bunları fırsata çevirdikleri takdirde bilgi yönetiminin sağladığı faydaları elde edecekler ve rekabet avantajı sağlamış olabileceklerdir.

2.5. BİLGİ YÖNETİMİ SÜRECİ

Bilgi yönetimi çalışmalarındaki tanımlama ve sınıflandırmalarda büyük bir çeşitlilik gözlenmektedir. Bu çeşitlilik, içinde bulunulan bağlama özgü anlamlandırılan bir kavram olan bilginin, farklı değerlendirilme biçimlerinden kaynaklanmaktadır (Keskin, Akgün ve Kalkan, 2003: 686). Bu nedenle bilgi yönetimi sürecine yönelik farklı modellere yer vermek mümkündür.

Lee ve Yang (2000: 786), bilgi yönetimi sürecinin unsurlarını bilginin elde edilmesi, bilgi yeniliği, bilginin korunması, bilginin entegrasyonu ve bilginin dağıtılması olarak belirlemişlerdir. Gupta, Sharma ve Hsu (2004: 6-7), bu süreci bilginin elde edilmesi, sınıflandırılması, saklanması ve tekrar kullanılabilir hale getirilmesi, bilginin dağıtımı ve sunulması olarak sınıflandırmışlardır.

Rollett (2003: 33), bilgi yönetimi sürecini bilginin planlanması, bilginin yaratılması, bilginin entegre edilmesi, bilginin organize edilmesi, bilginin transferi,

bilginin korunması ve bilginin değerlendirilmesi olarak açıklamıştır. Lee, Lee ve Kang (2005: 472) ise, bu sürecin unsurlarını bilgiyi yaratma, toplama, paylaşma, kullanma ve öğrenme olarak sıralamışlardır.

Bilgi yönetimi ve bilgi yönetimi süreçlerine dair geliştirilen tanımların; yapılan araştırmaların gerçekleştirildiği sektörlerden, araştırmanın spesifik olarak incelediği konulardan, hatta kuruluşların üzerinde çalışılan departmanlarının niteliklerinden bağımsız olarak geliştirildikleri düşünülemez (Keskin ve Kalkan, 2002: 1056). Bu nedenle çalışmada, ülkemiz ve muhasebe uygulamaları açısından bir araştırma için uygun bir model belirlenmesi arayışında bulunulmuş, bu bağlamda bilgi yönetimi Lee, Lee ve Kang (2005) tarafından kullanılan model temel alınarak, bilgiyi elde etmek, paylaşmak, kullanmak, saklamak ve içselleştirmek şeklinde beş basamaklı bir süreç olarak değerlendirilmiştir. Buna göre, aşağıda söz konusu beş temel unsur açıklanmıştır.

2.5.1. Bilginin Elde Edilmesi

Bir işletmenin bilgiyi yönetebilmesi için ilk aşamada çalışabileceği bilgiye ihtiyacı vardır (Gupta, Sharma ve Hsu, 2004: 12). Bu nedenle bilginin elde edilmesi ve oluşturulması, bilgi yönetimi sürecinin ilk ve en önemli unsurlarından biri olarak gösterilebilir. İhtiyaç duyulan bilgilerin işletme içinden veya dışından sağlanması olarak ifade edilebilen bu süreç, aynı zamanda verinin, enformasyona ve bilgiye dönüştürülmesini de içermektedir.

Bilginin toplanması ve elde edilmesi iki bakımdan önemlidir. Birincisi, bu bilgiler yeni bilgi üretilmesinde kullanılacaktır. İkincisi, şayet bu bilgiler şirket açısından yeni ise ve mevcut bir problemin daha etkili biçimde çözülmesi veya bir sürecin iyileştirilmesi gibi değer ifade eden bir sonuç doğuruyorsa, organizasyon açısından yeni üretilmiş bilgi kadar kıymetlidir (Bhatt, 2001: 71). Ayrıca, bilginin çeşitli

kaynaklardan toplanması, organizasyonların değişen koşullara uyum sağlamasına, yeni koşullara uygun stratejileri uygulamaya koymasına ve yeni ürün ve teknolojiler geliştirmek yoluyla rekabet güçlerini artırmasına yardımcı olur.

Daha önce de ifade edildiği gibi, bilginin elde edilmesi ihtiyaç duyulan bilgilerin firma içinden veya dışından sağlanması sürecidir. Dolayısıyla bilgi yönetiminde kullanılacak araçlar, işletmenin bilgiyi iç ya da dış çevreden edinmesine göre farklılaşmaktadır. İşletmelerin dış çevreden bilgi sağlamada kullanabilecekleri yöntemlerden biri, ihtiyaç duyulan bilginin satın alınmasıdır. Bilgiyi satın almak, bilgiye sahip olan bir kuruluşu satın almak, ihtiyaç duyulan bilgiyi içeren bir ürünü satın almak, lisans ya da patent satın almak ya da bilgili insanları işe almak şeklinde gerçekleştirilebilir (Beijerse, 2000: 167) . Diğer bir yöntem olarak, işletmelerin gerekli bilgiyi kiralaması gösterilebilir. Bu konuda sık görülen bir uygulama bir şirketin, elde edilecek sonuçların ilk ticari kullanım hakkı karşılığında bir üniversite ya da başka bir kurumda yapılacak araştırmayı parasal olarak desteklemesidir. Bilginin kiralanmasına örnek diğer bir uygulama olarak, bir proje için danışman kiralanması gösterilebilir (Lengnick ve Lengnick, 2000: 91).

İhtiyaç duyulan bilgilerin firma içinden elde edilmesi ise, firma içindeki gizli, açık ya da geçici nitelikteki bilgilerin ihtiyaç duyan çalışanlarca kullanılabilir hale getirilmesi sürecidir (Rollett, 2003: 60). Bu noktada, işletme içindeki bilgilerin açık ya da gizli bilgi niteliğinde olması önem taşımaktadır. Çünkü açık bilginin elde edilmesi, bilgi ve iletişim teknolojileri ile sağlanabilirken, gizli bilginin elde edilmesinde farklı yaklaşımlar ön plana çıkmaktadır. Türetme (replication), yedekleme (substitution) ve keşfetme (discovering) iç kaynaklardan bilgi elde etmede kullanılan yöntemler arasında gösterilebilir. Türetme, bir projede veya uygulamada elde edilen tecrübelerin başka

yerlerde ve projelerde de kullanılması iken, yedekleme bir bilginin yerine kullanılabilir alternatiflerin üretilmesidir (Bhatt, 2000: 19). Keşfetme ise organizasyonun bilgi tabanı içerisinde gizli halde bulunan bilgiyi ortaya çıkarmayı ifade etmektedir (Abou-Zeid, 2002: 490).

2.5.2. Bilginin Saklanması

Bilgi yönetiminin temel amaçlarından biri, organizasyonun sahip olduğu bilgi birikiminin çeşitli biçimlerde saklanması ve bu bilgiye en yaygın biçimde ve kısa sürede erişim imkanının sağlanmasıdır (Martensson, 2000: 209). İşletme içi ve işletme dışı kaynaklardan toplanan bilgilerin kolaylıkla güncellenebilmesi, bu bilgilere kolaylıkla erişilebilmesi; yani bilgi üzerinde kolaylıkla işlemlerin yapılabilmesi amacıyla bilginin saklanması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, elde edilen bilgilerin, ihtiyaç duyulduğunda tekrar kullanılması ya da ulaşılabilir bir konumda olması için saklanması gerekmektedir. Bu nedenle bilgi yönetiminin temel süreçlerinden biri de bilginin türüne, kullanım amacına ve organizasyonun hedeflerine uygun olarak, çalışanların erişimine sunulacak biçimde saklanması olarak gösterilebilir.

Bir organizasyonun bilgi üretmesi ve bu bilgiyi etkili biçimde kullanarak ondan değer elde etmesi, ancak geçmişten gelen kurumsal bilgi ve birikimle mümkün olmaktadır. Bu bakımdan işletmelerin sahip olduğu bilgileri yeniden kullanabilecekleri şekilde saklamaları gerekmektedir (Zaim, 2003). Ayrıca, çalışanların ihtiyaç duydukları bilgilere hızlı ve kolay bir biçimde ulaşabilmeleri açısından bilginin saklanması önemli bir konu olmaktadır.

Bilginin saklanması kısaca, bilginin ulaşılabilir ve kullanılabilir formatlara dönüştürülmesi şeklinde ifade edilebilir. Bu sürecin en önemli özelliği, çalışanların deneyim, tecrübe ve zihinlerinde bulunan bilginin çeşitli nedenlerle (unutma, işten

ayırılma vb.) kullanılamaz hale gelmesini önleyerek, bu bilgileri işletmede tutmaya imkan sağlamasıdır (Gupta, Sharma ve Hsu, 2004: 12).

Bilginin saklanması konusunda kullanılabilir araçlarda da, açık ve gizli bilgi ayrımı yapılabilir. Çalışanların deneyim, tecrübe vb. yollarla elde ettiği gizli bilgilerin saklanması konusunda, bunların diğer çalışanlara aktarılmasını sağlama veya bilgi paylaşımı araçları kullanılabilir. Bununla birlikte, açık bilginin teknolojik araçlarla saklanması mümkündür. Bilgiyi saklamak konusunda kullanılabilir başlıca teknolojik araçlar, veri tabanları ve ağlardır. Bununla birlikte veri saklama konusunda alternatif hizmetler sunan eksper sistemler, sadece veri saklamakla kalmayıp, bunları problem çözme, açıklama ve diyalog oluşturma gibi işlevlerle çözüme de yönlendirmektedir (Dervişoğlu, 2004: 56). Bilgi saklanmasına yönelik teknolojik araçların kullanılması konusunda güncelleme ve sisteme yönelik teknolojik yatırımların önemini de göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Bunlar gerçekleştirilmediğinde, verimli işlemeyen sistem nedeniyle oluşabilecek veri kaybı veya var olan veri ya da enformasyona güvensizlik sorunu ortaya çıkabilir. Bu da sistemin kullanılmasını azaltır ve bilginin saklanmasını, kullanılmasını engeller (Dervişoğlu, 2004: 57).

2.5.3. Bilginin Paylaşılması

Günümüzde organizasyonların en değerli varlığı olan bilginin değeri ancak onun dağıtılması, transfer edilmesi, paylaşılması ve çalışanlar tarafından içselleştirilmesi ile ortaya çıkmaktadır (Jang, vd, 2002: 481). Bu bakımdan, bilgi yönetiminin temel amaçlarından biri de organizasyonun bilgi potansiyelinden maksimum düzeyde istifade etmek ve çalışanların birbirlerinin bilgisini kullanmaları vasıtasıyla sinerji etkisinden yararlanarak daha fazla bilgi üretebilmektir (Robertson, 2002: 295). Eğer bilgi kişilerin zihinlerinde, veri depolarında, dosyalarda veya bilgisayar belleklerinde duruyorsa

organizasyon açısından fazla bir değer ifade etmemektedir. Örneğin, bir işlemle ilgili yapılan bir hata kaydedilmiş ancak başkalarına transfer edilememişse, aynı hatayı başkalarını yapması da muhtemeldir (Goh, 2002: 24). Önemli olan bilginin, bu bilgiye ihtiyaç duyabilecek veya kullanabilecek çalışanlara iletilmesidir.

Bilginin paylaşılması, bilginin bireyler arasında transferi, dışsallaştırılması ile açığa çıkarılmasına yönelik bir sosyalleşme süreci olarak ifade edilebilir (Kakabadse, Kouzmin ve Kakabadse, 2001: 144). Bu süreç, enformasyonun doğru zamanda, en doğru kişiye ve en iyi kullanıcıya ulaştırılması açısından önemlidir. Bununla birlikte, bilgi paylaşımı bilginin elde edilmesi ve saklanması süreçleriyle de yakından ilişkilidir. Çünkü bir firmada elde edilen ve saklanan tüm bilgiler, bunu kullanarak değerli hale getirebilecek kişilere transfer edilmedikçe büyük ve kullanışsız bir bilgi yığını olarak kalacaktır (Rollett, 2003: 83).

Enformasyon ve iletişim teknolojilerinin etkili biçimde kullanılması hem açık hem de örtülü bilginin paylaşılması konusunda oldukça ümit verici çözümler üretilmesini sağlamaktadır. Söz konusu teknolojiler bilginin tasnifini, saklanmasını ve organizasyonunu kolaylaştırdığı gibi bilgiye erişim imkanlarını da büyük ölçüde arttırarak, bilginin paylaşımında önemli kolaylıklar sağlamaktadır (Stoddart, 2001: 21). Bu bakımdan bilgi paylaşımını sağlamak intranet, elektronik ilan panoları gibi teknolojik araçlarla mümkün olabilir. Ancak teknolojik araçların tek başına yeterli olduğu söylenemez. Örneğin, bilgiye ihtiyacı olan bir çalışanın ilk yapacağı şey bunu iş arkadaşına sormaktır. Bu bakımdan bilgi süreçlerinin çalışanların sosyal süreçlerini de gözönüne alarak yönetilmesi gerekmektedir (OECD, 2003: 41). Başka bir ifadeyle, teknolojik imkanların sunduğu çerçevenin yanında bilginin doğal olarak paylaşılması,

yani bireylerin aynı fiziksel ortamda bulunmaları ve bu ortamı paylaşmaları, bilgi paylaşımı açısından etkili bir araçtır (Dervişoğlu, 2004: 55).

Bilgi paylaşımını sağlayacak araçlara ek olarak, bilgi paylaşımında, insan sermayesine yapılan organizasyonel yatırımlar ile artan bilgi sahipliği arasındaki denge çok önemlidir. Bu dengeyi sağlayabilmek için, bilgi paylaşımını teşvik edici bir örgüt kültürünün oluşturulmasına önem verilmelidir. Bu konuyu gözardı etmek, bilgi paylaşımı çabalarının başarısız olmasına neden olacaktır (Shin, 2004: 193).

2.5.4. Bilginin Kullanılması

Bilgi yönetimi sürecinin en önemli unsurlarından biri de, firmalarda her seviyedeki yönetim faaliyetlerinde ortaya çıkabilecek bilginin kullanılması sürecidir (Beijerse, 2000: 167). Bu süreç bilginin, işletmenin ürünlerine, hizmetlerine ve uygulamalarına dahil edilmesini ifade etmektedir. Genel olarak organizasyonlar bilgiyi, ürünlerinde, süreçlerinde ve uygulamalarında kullanmalı ve bu bilgilerden değer elde etmelidirler. Eğer bilgiler bu yararı elde etmek için kullanılmazlarsa, kaynakların boşa harcanmasından başka bir anlam ifade etmeyeceklerdir (Wong ve Aspinwall, 2004: 55).

Bilginin kullanılması, diğer bilgi yönetimi süreçlerinin etkinliği açısından da büyük önem taşımaktadır. Daha önce de ifade edildiği gibi elde edilen, paylaşılan veya saklanan bilgiler kullanıldığı ölçüde değerli hale gelecektir. Bu sebeple bilgi yönetimi uygulamalarının başarısının, bilginin ne ölçüde etkili ve etkin biçimde kullanıldığına, bu bilginin ne ölçüde davranışlara yansıdığına ve fiiliyata geçirildiğine bağlı olduğu ileri sürülmektedir (Zaim, 2003).

Bilginin, bir şirketin rekabet gücü üzerinde herhangi bir etkisinin olması isteniyorsa, sorunların çözümünde ve yeni fikirlerin üretilmesinde kullanılması gerekir. Bu nedenle, kuruluş içinde bilgi konusuna dikkat çekilmeli ve bilginin elde edilmesi ve

paylaşılması için bir istek yaratılmalıdır. Çalışanlar, enformasyonun kendileri için yararlı olabileceğini ve onu nasıl kullanacaklarını anlamalıdır (Lengnick ve Lengnick, 2000: 90). Bilginin işletmeler açısından değer yaratabilmesi için, bilgi yönetimi uygulamalarının çalışanların davranışlarında, çalışma anlayış ve biçiminde olumlu bir şekilde değişime yol açması, yeni ve faydalı fikirlerin, süreçlerin, uygulamaların ve politikaların geliştirilmesi hususunda somut katkılar yapması gerekmektedir (Bender ve Fish, 2000: 125-135). Bu ise bilginin, organizasyon yararına etkili ve sonuç getirecek biçimde kullanılmasını gündeme getirmektedir.

Bilginin temel kullanım amacı, karar alma işlevine destek sağlamaktır. Başka bir ifade ile bilgi, bireysel ve kurumsal kararların temelini oluşturmaktadır (Öğüt, 2003: 18). Bilginin organizasyonel amaçlara hizmet etme yolunda ve karar alma işlevinde kullanılmasını sağlamanın bir yolu, bilgiyi kullanmakta usta insanların işe alınmasıdır. Bununla birlikte işletmeler, bir projeye uygun bilgi sağlamayı bir görev haline getirebilirler (Lengnick ve Lengnick, 2000: 94). Böylece, bilginin kullanılması için gerek duyulan temel oluşturulabilir.

2.5.5. Bilginin İçselleştirilmesi

Bilginin elde edilmesi, saklanması, paylaşılması ve kullanılması süreçlerinin etkinliği için, bu süreçlerin sistematik bir şekilde yönetilmesi gerekmektedir. Bu nedenle bilgi yönetimi sürecinin son ve en önemli unsuru bilginin içselleştirilmesi olup, işletmede çalışan bireylerin işiyle ilgili ihtiyaç duyduğu bilgiyi belirleyip, bu bilgiye ulaşması ve işinde uygulamasını sağlamak şeklinde ifade edilebilir. Bilginin ve bilgi yönetiminin, örgütsel süreçlere ve çalışanlara yerleştirilmesi olarak da ifade edilebilecek bu süreç, yeni bilgilerin ortaya çıkması ve böylece yeni bilgi üretimi konusunda temel oluşturmaktadır (Lee, Lee ve Kang, 2005: 472).

Bilgi yönetimi sürecinin başarıyla uygulanabilmesi için, işletmelerin bilgiyi elde etme, paylaşma, saklama ve kullanma süreçlerini yürütecek bir dizi rol ve becerileri oluşturmaları gerekmektedir. Yerine getirilmesi gereken pek çok stratejik ve taktik görev vardır ve bir şirketin bilgi yönetimi faaliyetlerini var olan pozisyonların eline bırakmakla yetinmesini beklemek gerçekçi olmaz. Bilgi yönetimi için özel olarak oluşturulmuş görevlerde belirli sorumluluklar çerçevesinde çalışan elemanlar bu süreci bazı yönleriyle üstlenmelidirler. Bununla birlikte bilgi yönetimi ile ilgili görevleri sadece belirli bir grubun görevi olarak belirlemek, bu konuda başarı sağlanmasını engeller. Bilgi yönetimi, işletmelerde çalışan tüm bireylerin işi haline gelmelidir (Lengnick ve Lengnick, 2000: 155-156).

Bilginin içselleştirilmesi üç temel boyutu içermektedir (Lee, Lee ve Kang, 2005: 472). Bunlardan birincisi, çalışanların görevleriyle ilgili bilgileri yönetebilme yeteneğidir. Başka bir ifadeyle çalışanların işleriyle ilgili bilgiyi elde edebilecek, elde ettiği bilgiyi kullanabilecek, paylaşabilecek ve saklayabilecek yetenekleri edinmesi ile bilginin içselleştirilmesi sağlanabilir. İkinci boyut, işletmenin sağladığı eğitim olanaklarıdır. Çalışanların bilgi yönetimi ve işleri ile ilgili konularda gerekli eğitim ve danışmanlığı almasını ifade eder. Bilginin içselleştirilmesinde gerekli üçüncü boyut, organizasyonun öğrenme düzeyidir. Organizasyonel öğrenme bir işletmenin stratejik olarak en değerli ve dinamik yeteneği şeklinde düşünülebilir (Teece, Pisano ve Shuen, 1997: 514). Bu ise, enformasyon kaynaklarının oluşturulması, bu bilgi ve enformasyonun düzenli olarak güncelleştirilmesi ve bilgi yönetimini teşvik edici bir örgüt ikliminin oluşturulması gibi konuları içermektedir.

2.6. BİLGİ YÖNETİMİ ARAÇLARI

Bilgi yönetimi süreçleri kısmında, söz konusu süreçlerin yönetilmesi ile ilgili yaklaşımlara ve kullanılacak araçlara genel olarak değinilmiştir. Bu bölümde ise, bilgi yönetimi sürecini destekleyici araçlar spesifik olarak incelenecektir. Bu bağlamda bilgi yönetimi sisteminin işlerliğini sağlayıcı donanım, yazılım, insan kaynağı ve haberleşme araçlarından bazıları aşağıda açıklanacaktır.

2.6.1. İtranet

Bilgi yönetimi açısından intranet, internet araç ve teknolojilerini kullanarak işletme içi bilgi paylaşım ve dağıtım sistemi olarak tanımlanmaktadır (Tyndale, 2002: 183). İtranet kavramı, genellikle işletmeye özgü olan ve sadece o örgütün üyeleri ve çalışanlarınca erişimine izin verilen bir iletişim ağıdır. İşletmelerin intranet altyapısını kurma nedenlerinin en başında bilginin paylaşılması gelmektedir. İtranetlerin işletmelerde çalışanların bilgi paylaşımı yoluyla güçlendirilmesi açısından önemli etkileri vardır (Akın, 2001: 52).

2.6.2. Doküman Yönetim Sistemleri

Doküman yönetim sistemleri, işletmelerin bilgi ve dokümanlarını saklamalarını, organize etmelerini ve gerektiğinde tekrar kullanmalarını sağlar (Rollett, 2003: 58). Doküman yönetim sistemleri, önemli dokümanların yer aldığı havuzlardır ve bu nedenle açık bilginin saklandığı depoları ifade etmektedir. Bu depolar, dokümanların oluşturulması, işlenmesi ve incelenmesi gibi konularda önemli yararlar sağlamaktadırlar (Offsey, 1997: 117). Ayrıca, açık bilginin açık bilgiye dönüşümündeki rolünden dolayı bilgi yönetimi araçlarından en önemlilerinden birisidir (Karagül, 2005: 67).

2.6.3. Bilgi Elde Etme Motorları

Bilgi elde etme motorları özellikle metin veya diğer yapılandırılmamış biçimdeki verilerin indekslenmesi, aranması ve çağrılması için kullanılmaktadır (Tyndale, 2002: 187). Bunlar, kullanıcıların daha hızlı ve daha kesin bilgilere ulaşmalarını sağlamak üzere, arama sonuçlarını ilgi derecelerine göre sıralama, özetleme vb. ilave özellikler taşımaktadır (Offsey, 1997: 117).

2.6.4. Veri Tabanları

Veri tabanı, en basit tanımıyla birbirleriyle entegre olmuş veri topluluğu olarak ifade edilebilir. Veriler, alanlar tarafından sınıflandırılmakta ve tablolar halinde saklanmaktadır. İşletme içi ve işletme dışı kaynaklardan elde edilen veriler, veri tabanlarında bir sistematik kapsamında saklanmakta ve veriye ihtiyaç duyulduğunda, bilgi kullanıcılarına ilgili veri iletilmektedir (Karagül, 2005: 67).

2.6.5. Elektronik Yayınlama Sistemleri

Elektronik yayınlama, bilginin dijital formatta dağıtılmasını sağlamakta ve içerdiği yazılımlar sayesinde kullanıcıların metin ve şekillerle etkileşimine olanak tanımaktadır (Tyndale, 2002: 187). İşletmeler elektronik yayınlama sistemleriyle bilgi stoklarını ve bilgi yönetimi çözümlerini bütünleştirmekte ve bu yolla kullanıcıların bilginin yerine, bilginin kaynağına yönelmelerine ve bilgiyi oluşturanına bağlı kalmaksızın sunulmasına altyapı hazırlamaktadırlar (Offsey, 1997: 118).

2.6.6. Grup İşbirlikleri Ve İş Akış Sistemleri

Grup işbirlikleri, doğru bilginin, doğru yer ve zamanda bulunabilmesini, özellikle ayrı mekan ve zamanlarda çalışanların iletişim ve işbirliği içinde olmasını, bilgisayarlar aracılığıyla sağlayan yazılımlardır (Rollett, 2003: 53).

İş akış sistemleri takımlar, departmanlar ve tedarikçiler arasındaki iş süreçlerinde otomasyonu sağlayarak maliyetlerin azaltılması ve iş tekrarlarının önlenmesi gibi verimlilik artırıcı hizmetler sunmaktadır (Zhao, 1998:1; akt. Karagül, 2005: 68).

2.6.7. İtme Teknolojileri Ve Zeki Aracı Yazılımlar

İtme teknolojileri konuyla ilgili bilgilerin otomatik olarak kullanıcılara iletilmesini gerçekleştiren teknolojilerdir. Bu teknolojiler, kullanıcıların ilgi alanlarına göre bilgi, ürün vb. yenilikler hakkında otomatik olarak bilgi vermektedir (Rollett, 2003: 86).

Zeki aracı yazılımlar, bir metni tarayıp anlayabilen ve özetleyerek bilgi kullanıcılarına ileten yazılımlar olarak tanımlanmaktadır (Edmunds ve Morris, 2000: 25; Elofson, Beranek ve Thomas, 1997: 88).

2.6.8. Yardım Masası Uygulamaları

Birçok işletme yardım masası uygulamalarıyla müşteri desteğinin yürütülmesini sağlamaktadır. Yardım masası uygulamaları müşterilerden gelen sorulara cevap vermenin yanı sıra müşterilerden gelen hizmet talepleri, ürün geliştirme ve satış sonrası hizmetler konusunda önemli bilgileri bünyesinde barındırmaktadır (Karagül, 2005: 69).

2.6.9. Beyin Fırtınası Uygulamaları

Beyin fırtınası uygulamaları yaratıcı düşünmeyi destekleyen ve örtük bilginin açık bilgiye dönüşmesine yardımcı olan araçlardır. Bu son kullanıcı uygulamaları bilgi kaynaklarının tanımlanması, sınıflandırılması ve organize edilmesine yardımcı olmakta ve böylece yeni bilginin yaratılmasında önemli bir aracı oluşturmaktadır (Offsey, 1997:119).

2.6.10. Veri Stokları Ve Veri Madenciliği Araçları

Veri stoku, en temel tanımıyla işletmenin merkezi veri deposunu ifade etmektedir. Veri stokunda işletmenin birbirinden farklı, hatta fiziksel olarak da birbirinden ayrı faaliyet kaynaklarından elde edilen verilerle işletme dışından elde edilen veriler yer almaktadır (Tyndale, 2002:188). Veri stoklarında yer alan çok büyük hacimli verilerden, birbirleriyle ilişkili olanlara zamanında ulaşabilmek ve bu veriler arasında anlamlı ilişkiler kurabilmek amacıyla da veri madenciliği araçları kullanılabilir (Rollett, 2003: 64).

2.6.11. Web Portalları

Portallar farklı kaynaklardan bilgileri toplayarak organize etmekte ve bilginin açık bilgiden açık bilgiye dönüşümü işlevini yerine getirmektedir. Web portalı olarak adlandırılan uygulama ise internet ve/veya intranet üzerinden ihtiyaç duyulan bilgilerle ilgili linkler aracılığıyla ulaşmaya imkan sağlayan bir uygulama olarak kullanılmaktadır (Lindvall, Rus ve Sinha, 2002: 6; Tyndale, 2002: 186).

2.6.12. İçerik Yönetimi

İçerik yönetimi kullanıcılara kişiselleştirme avantajı sağlayan uygulamalar olarak tanımlanmaktadır. Kullanıcıların istedikleri veri ve bilgilere kolaylıkla ulaşmalarını sağlayan uygulamalardan birisidir. Bu uygulamalar internet ve intranet sitelerinin yanında veritabanlarını, kütük sunucularını ve doküman yönetim sistemlerini de içermektedir (Lindvall, Rus ve Sinha, 2002: 3-4; Tyndale, 2002: 186).

2.6.13. Müşteri İlişkileri Yönetimi

Müşteri ihtiyaçlarını daha hızlı belirleyip bunlara cevap verebilmek amacıyla işletmeler, diğer bilgi yönetimi araçlarını da bünyesinde bulundurmasından dolayı

müşteri ilişkileri yönetimi uygulamalarına yatırım yaparak müşteri memnuniyetini sağlamayı amaçlamaktadırlar (Karagül, 2005: 71).

2.6.14. İş Süreçlerinin Yeniden Yapılandırılması

Yeniden yapılanma, maliyetler, kalite, hizmet ve hız gibi önemli performans ölçütleri dahilinde etkili gelişmeler sağlamak amacıyla iş süreçlerinin en baştan yeniden düşünülmesi ve tasarlanması olarak tanımlanmaktadır (Thomas, 1996: 41; akt. Karagül, 2005: 68).

2.6.15. Örnek Olay Yöntemi

Bilgi yönetiminde kullanılan diğer bir önemli araç, örnek olay yöntemidir. Örnek olay yönteminin bilgi yönetiminde kullanılmasındaki amaç, hangi olayların konuyu çözüp hangilerinin çözemediğinin belirlenmesidir (O'Leary, 2002: 101). Örnek olay yönteminde, geçmiş deneyimlerin tanımlamaları benzer olayların çözümü için saklanmaktadır. Saklanan olayların tümü olay-tabanını oluşturmaktadır. Sistem, soruna ilişkin parametrelerle olay-tabanındaki olayların parametrelerini karşılaştırarak, soruna en yakın çözümü bulmayı amaçlamaktadır (Karagül, 2005: 71).

3. MUHASEBEDE BİLGİ YÖNETİMİNİN YERİ VE ÖNEMİ

Bu bölümde, muhasebede bilgi yönetiminin yeri ve önemini belirlemek açısından, öncelikle muhasebe bilgi sistemi açıklanacak; bu bağlamda muhasebe bilgi sistemi ile bilgi yönetimi arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılacaktır. Daha sonra, muhasebede bilgi yönetiminin gerekliliği ve önemi üzerinde durulacaktır. Diğer taraftan, muhasebenin bilgi yönetimindeki rolü de ayrıca incelenecektir. Son olarak ise, bilgi yönetimi bağımlı ve bağımsız muhasebe mesleği açısından değerlendirilecektir.

3.1. MUHASEBE BİLGİ SİSTEMİ VE BİLGİ YÖNETİMİ

İşletmelerde yaşanan değişimlerle birlikte, geleneksel yönetim sistemlerinin yerini yeni sistemler almakta ve bu gelişmeler muhasebe sistemini de etkilemektedir. Muhasebenin karar alma fonksiyonunu ön plana çıkaran yeni anlayışlar, gerek muhasebe departmanının iç çevresinde, gerekse dış çevresinde hızlı, doğru ve güvenilir kararlar alınması açısından bilgi yönetiminin büyük öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Muhasebe bilgi sistemi, bilgi toplama, sınıflandırma, kayıt, ölçümlenme ve denetim gibi fonksiyonların işletmelerin, gerek iç ve gerekse dış etkenleriyle daha fazla bütünleştirilerek, bilginin depolanmasını ve işletmelerde bir veri tabanı oluşturularak kar maksimizasyonun daha verimli kılınmasını sağlamaktadır. Muhasebe bilgi sistemi, işletmelerin klasik görüntülerini modern yöntemlerle daha çabuk ve kolay bir şekilde, adeta bilginin ayrıntılarına inilerek, daha fazla bilgi, verim ve işletme faaliyetlerinin sonuçlarının daha sağlıklı olmasını sağlaması açısından önemlidir (Gökdeniz, 2005: 86).

Bu noktadan hareketle, muhasebe bilgi sistemlerinin etkinliğinde bilgi yönetiminin; bilgi yönetiminin etkinliğinde ise muhasebe bilgi sistemlerinin büyük önem taşıdığı, karşılıklı bir ilişkinin bulunduğu söylenebilir. Muhasebe bilgi sistemi ve bilgi yönetimi arasındaki söz konusu ilişki muhasebe bilgi sistemi ile ilgili açıklamalarla birlikte aşağıda incelenecektir.

3.1.1. Muhasebe Bilgi Sisteminin Tanımlanması Ve Gerekliliği

Muhasebe bilgi sistemi, finansal muhasebe, maliyet muhasebesi, denetim gibi muhasebe konularını da kapsayan geniş bir kavramdır. Temel yönetim bilgi sistemlerinin en önemlisi ve en eskisi olan muhasebe bilgi sistemi, aynı zamanda

işletmeler tarafından bugüne kadar geliştirilen en iyi ve en geniş uygulama alanı bulabilen bilgi sistemi olma özelliğine de sahiptir (Gökdeniz, 2005: 86).

Günümüz literatüründe muhasebe bilgi sistemine ilişkin çok çeşitli tanımlamalar bulunmaktadır. Bu tanımlardan öne çıkan bazıları şu şekildedir:

Genel olarak muhasebe bilgi sistemi, finansal işlemler ve bunları doğrudan etkileyen finansal olmayan işlemlerle ilgili bilgi sağlayan süreçler bütünü olarak tanımlanabilir (Hall, 1995: 8).

Muhasebe bilgi sistemi; işletmelerde bilgi kullanıcılarına planlama, kontrol ve işletmenin faaliyetlerini sürdürmede ihtiyaç duyacakları bilgileri sağlayan bir veri işleme sürecidir (Romney, Steinbart ve Cushing, 1997: 2; akt. Acar ve Dalğar, 2005: 29).

Muhasebe bilgi sistemi; finansal muhasebe, maliyet muhasebesi, sorumluluk muhasebesi, nakit ve sermaye bütçelemesi, işletmelerin varlıkları, borçları, sermayesi, gelir ve giderleri ile ilgili mali nitelikteki tarihi veya ileriye dönük bilgileri sağlayan bir bilgi sistemidir (Sürmeli, vd, 2002: 52).

Muhasebe bilgi sistemi; bir işletmenin hem tutmak zorunda olduğu defter kayıtları, süreçleri ve finansal bilgilerin kaydı gibi fiziksel elementlerinin hem de politikalarının, kurallarının, prosedürlerinin ve uygulamalarının tümünü ifade etmektedir. Muhasebe bilgi sistemi, işletme içi ve işletme dışı finansal bilgi kullanıcılarına işletme faaliyetlerinin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi, planlanması ve denetlenmesi için gerekli olan bilgilerin akışını sağlayan bir bilgi sistemidir (Acar ve Dalğar, 2005: 29).

Muhasebe bilgi sistemi, organizasyonlarda karar alma ve kontrol fonksiyonlarının etkinliği açısından kritik öneme sahip mekanizmalar olarak

görülmektedir. Muhasebe bilgi sisteminin temel işlevi, işletmelerin birbiriyle etkileşim içerisinde olan beş sürecini ortak bir enformasyonel yapı ile birleştirmektir. Bu süreçler ise planlama, karar alma, incelemeleri yürütme, veri yapılandırma ve performans değerlendirme olarak sıralanabilir (Nicolaou, 2000: 93).

Muhasebe bilgi sistemi, bir işletmenin muhasebe bilgileri için bir tür dağıtım sistemidir. Sistemde aranması gereken kriterler ise şunlardır (Özbek, 1992: 104; akt. Ertaş, 2002: 109):

- İşletme yönetimi için ne tür bilgilere gereksinme vardır ve bu bilgiler ne zaman, nerede ve hangi biçimde verilecektir,
- Gereksinme duyulan bilgilerin fayda/maliyet analizi sonucu nedir,
- Hangi bilgiler yönetici açısından önceliklidir,
- Bilgilerin işlenerek raporlanması yöntemi nasıl olmalıdır,
- Yönetim fonksiyonlarından birisi olan denetim işlevi nasıl sağlanacaktır,
- Sistemi değerlendirme ve düzeltme süreci nasıl işlemelidir.

Muhasebe bilgi sistemi en eski yönetim bilgi sistemlerinden biri olmasına rağmen, gerek teorisyenler ve gerekse uygulayıcılar tarafından çok iyi bilinen veya çok iyi özümsemiş bir sistem olduğunu söylemek güçtür. Ancak muhasebenin bir sistem anlayışı içerisinde ele alınmasının önemi gün geçtikçe artmakta, yani bilgi kullanıcılarına düzenli ve zamanlı bilgi akışı sağlanmasının gerekliliği sürekli yükselen bir grafik sergilemektedir (Acar ve Dalğar, 2005: 29).

Buradan hareketle, muhasebe bilgi sistemlerinin üç temel amacının bulunduğu söylenebilir (Hall, 1995: 16). Bunlardan birincisi, kendisine tahsis edilen kaynaklarla ilgili sorumluluklarını yerine getirmesi için yönetime destek olmaktır. Muhasebe bilgi sistemi, finansal tablolar ve diğer zorunlu raporlar vasıtasıyla dış kullanıcılara, kaynak

kullanımı hakkında bilgi sağlayarak yönetimin bu fonksiyonu yerine getirmesine yardımcı olur. Muhasebe bilgi sisteminin ikinci temel amacı, yönetimin karar verme fonksiyonunu yerine getirebilmesi için gerekli olan bilgileri sağlamaktır. Son amaç ise, işletmelerin günlük faaliyetlerinin desteklenmesi şeklinde ifade edilebilir. Çünkü, belirlenen amaçlara ulaşmak için işletmede sürekli olarak yapılan faaliyetlerin planlandığı gibi ve verimli bir şekilde yapılabilmesi ancak, bu faaliyetlerden sorumlu olanlara gerekli bilgilerin verilmesi ile mümkün olacaktır.

Kısacası, bir işletmede muhasebe bilgi sisteminin kullanılması o işletmeye bir takım ilave değerler katmaktadır. Bu bağlamda, muhasebe bilgi sistemi yönetime önemli bir destekleme sistemi olarak ortaya çıkmaktadır. Etkin bir muhasebe bilgi sisteminin işletmeye şu değerleri katacağı söylenebilir (Romney, Steinbart ve Cushing, 1997: 11-12; akt. Acar ve Dalğar, 2005: 30).

- İşletmeye yüksek kaliteli ürün geliştirme veya yüksek kaliteli servis sağlama, maliyet azaltılması veya aranılan bir işletme çehresi kazandırma,

- Verimlilik artışı,

- Daha iyi karar almak için tam zamanında ve güvenilir bilgi sağlama,

- Rekabet avantajı sağlama,

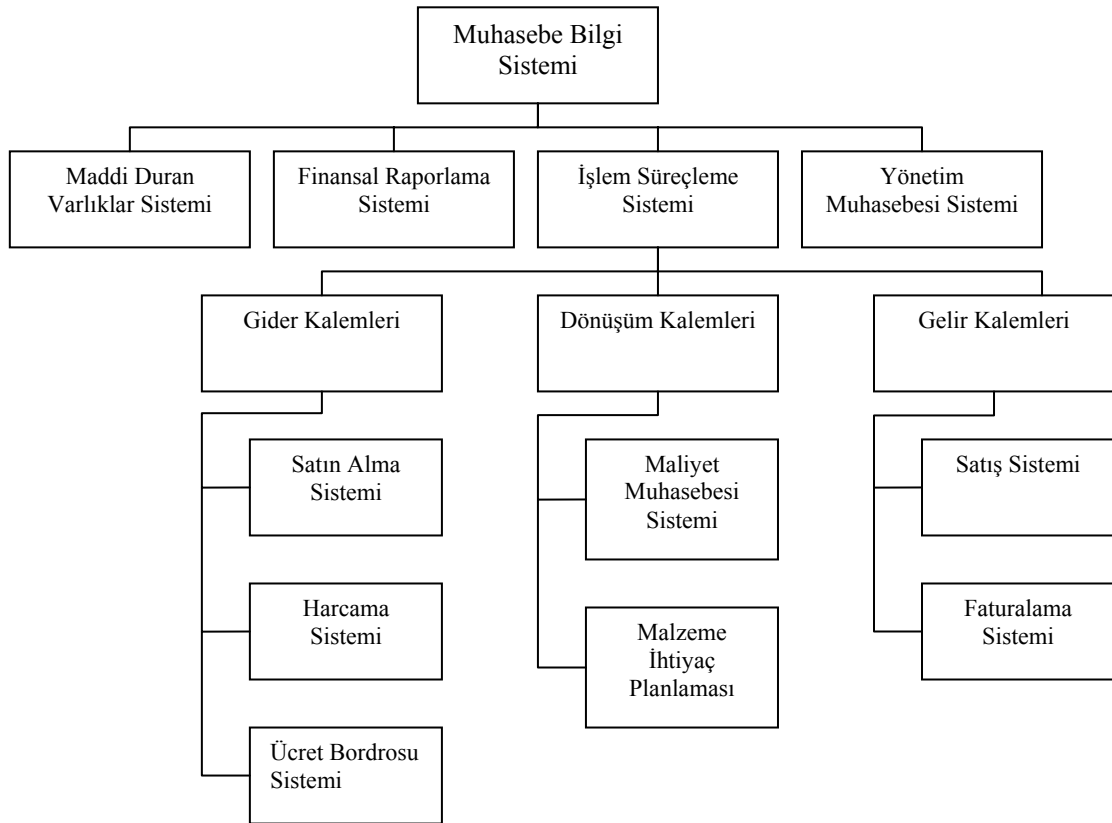
- İletişim sağlama,

- Kullanılabilir bilgi sağlama.

Bahsedilen bu katkıların ise, muhasebe bilgi sisteminin güvenilir, tam zamanında, eksiksiz, net, kısa ve aynı zamanda en uygun maliyetle bilgi ürettiği sürece anlam kazanacağını söylemek gerekmektedir. Böyle bir muhasebe bilgi sisteminin oluşturulmasının ise, bilgi yönetimi ile birlikte düşünüldüğü takdirde mümkün olacağı söylenebilir.

3.1.2. Muhasebe Bilgi Sisteminin Yapısı

Muhasebe bilgi sistemi temel olarak küçük, büyük bütün işletmeler için geçerlidir. Ancak sistemde kullanılan bilgi işlem donanımları ve bunlara bağlı olarak bilgi işlem yöntemleri işletmenin koşullarına göre değişiklik gösterir. Daha önce de ifade edildiği gibi muhasebe bilgi sistemi, işletme içi ve işletme dışı bilgi kullanıcılarının ihtiyaç duyduğu bilgileri üretmektedir. Muhasebe bilgi sisteminin temel olarak dört alt sistemi bulunmaktadır. Bunlar, maddi duran varlıklar sistemi, finansal raporlama sistemi, işlem süreçleme sistemi ve yönetim raporlama sistemi olup, aşağıdaki şekilde ifade edilebilir (Hall, 1995: 7).

Şekil 3.1. Muhasebe Bilgi Sisteminin Yapısı

İşlem süreçleme sistemi, bilgi sisteminin fonksiyonları arasında merkezi bir öneme sahiptir. İşlem süreçleme sistemi üç işlem kalemini içermektedir: satın alma, gelir ve dönüşüm kalemleri. Bu sistemin temel işlevleri şöyledir:

- Ekonomik olayları finansal işlemlere dönüştürmek
- Finansal işlemlerin muhasebe kayıtlarını tutmak
- Önemli finansal bilgileri personellere dağıtarak günlük faaliyetlerini desteklemek

Maddi duran varlıklar sistemi, maddi duran varlıkların elde edilmesi, bakım-onarımı ve satışıyla ilgili işlemleri yürütmektedir. Yönetim muhasebesi sistemi ise, işletmenin yönetilebilmesi için gerekli olan iç finansal bilgileri sağlamaktadır. Bu bilgiler geleneksel muhasebe sisteminden elde edilen tarihi verilerle birlikte, bütçeler ve standart maliyetler gibi gelecekle ilgili beklenti ve planları da içeren, daha çok işletme içine yönelik bilgileri kapsamaktadır. Yönetim muhasebesi sistemi tarafından hazırlanan raporların başlıcaları, bütçeler, sapma raporları, maliyet-hacim-kar analizi ve günlük maliyet verilerine dayalı raporlardır. Bu muhasebe sistemi, isteğe bağlı bir nitelik taşır ve raporların içeriği ve sunuluş şekli ile ilgili değişiklikler yapılabilir.

Finansal muhasebe sistemi, finansal kaynakların durumu ve bu kaynaklardaki değişiklikleri ölçmek ve raporlamakla ilgilidir. Finansal muhasebe sistemi, bir taraftan işletme içi bilgi kullanıcılarına bilgi üretirken, diğer taraftan işletme dışında bulunan ve işletme ile ilgili bilgilere ihtiyaç duyan kişi ve kuruluşların bilgi ihtiyacını karşılamaktadır. Finansal muhasebe sistemi tarafından üretilen bilgiler genellikle finansal nitelikli bilgilerdir ve bu bilgiler, bilanço ve gelir tablosu olarak ifade edilen temel mali tablolar ve bu tablolara göre hazırlanan fon akım tablosu, nakit akım tablosu, öz sermaye değişim tablosu gibi ek finansal tablolar aracılığıyla bilgi kullanıcılarına

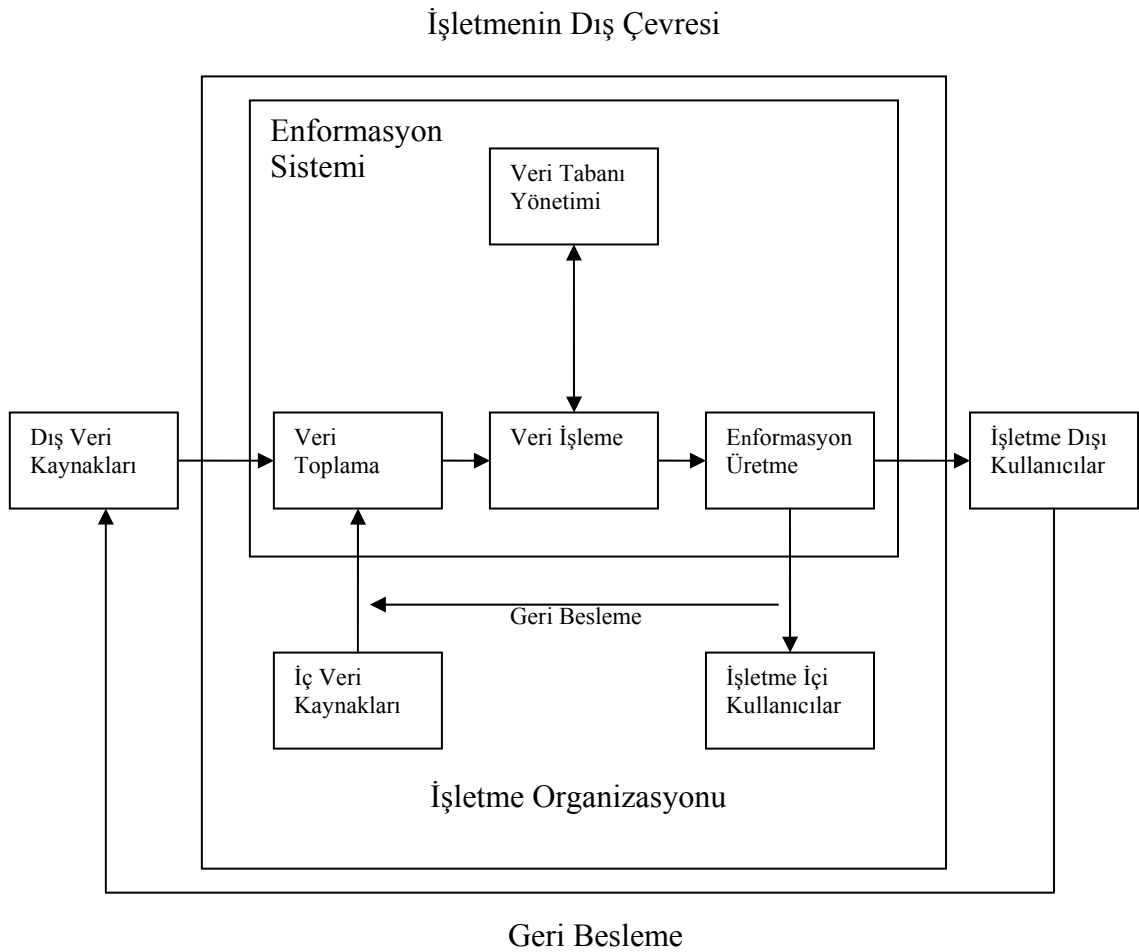
iletilmektedir. Bu tablolar zorunlu bir nitelik taşımaktadır ve raporun içeriği ile ilgili değişiklik yapma imkanı genellikle bulunmamaktadır. Bu bağlamda finansal muhasebe dışı dönük bir muhasebedir.

İşletme yönetiminin devamlı gelişen ve değişen çevre koşullarında faaliyetlerini rasyonel bir şekilde gerçekleştirebilmesi için muhasebe, işletmenin hem dışına hem de içine yönelik ürettiği bilgilerle önemli bir yönetim aracı haline gelmiştir. Muhasebe bilgi sisteminin önemli bir alt sistemi olan yönetim ve maliyet muhasebesi sistemleri, yönetimin planlama ve kontrol faaliyetlerinde kullanacağı bilgileri üreten muhasebe alt bilgi sistemleridir.

Yönetim ve maliyet muhasebesi verilerin toplanması, işlenmesi, analizi ve bilgilerin yönetime iletilmesi gibi faaliyetleri içerir. Başka bir ifadeyle, yönetim ve maliyet muhasebesi sistemleri ham verilerin toplanması ile başlayıp, sonuçta ihtiyaca uygun bilgilerin üretilip sunulmasına kadar işletme yöneticilerini hedef alan muhasebe faaliyetlerini içerir. Yönetim-maliyet muhasebesi sisteminin finansal muhasebe sisteminden en önemli farkı, işletmede planlama ve kontrol faaliyetlerinde yönetime yorumlama ve karar verme yönünde yararlı bilgiler sağlama amaçlı gelişmesidir. Dolayısıyla da bu işlevin yerine getirilebilmesi için muhasebe uygulamaları geçmişe yönelik bir defter kayıt sistemi olmaktan sıyrılıp ileriye yönelik bilgileri de sağlamaktadır. Başka bir ifadeyle yönetim-maliyet muhasebesi sistemi geçmişe yönelik bir geri beslemeden çok ileriye yönelik bir ileri besleme sistemi olarak ortaya çıkmaktadır.

3.1.3. Muhasebe Bilgi Sisteminin İşleyişi

Her sistemde olduğu gibi muhasebe bilgi sisteminde de girdi, işlem ve çıktı süreçlerinden oluşan bir işleyiş söz konusudur. Muhasebe bilgi sisteminde işletme içinden, işletmenin çevresi ile oluşan eylemlerinden ve geri beslemelerden gelen mali nitelikteki işlemlere ilişkin veriler veya bilgiler, bilgi işlem eylemleri sonucunda çıktılara dönüştürülür ve sonuçta da bu çıktılar raporlar şeklinde ilgili taraflara iletilir. Sistemde oluşan bu eylemler, sistemin elemanları tarafından belirli ilkelere, yönergelere ve standartlara göre yapılır (Sürmeli, vd, 2002: 55). Muhasebe bilgi sisteminin söz konusu bu işleyiş yapısını aşağıdaki şekilde görmek mümkündür (Hall, 1995: 11).

Şekil 3.2. Muhasebe Bilgi Sistemi Modeli

Muhasebe bilgi sistemi, işletmenin ürünleri, servisleri ve çevresi ile ilgili her tür eyleme ilişkin verileri sistematik bir şekilde bir araya getirip, bu verileri sınıflandırmakta, düzenli olarak toplamakta ve özetlemektedir. Aynı zamanda, söz konusu veriler bu sistem içerisinde saklanmaktadır. Sonuç olarak sistemin çıktısını oluşturan belgeler ve raporlar düzenlenmektedir (Acar ve Dalğar, 2005: 31). Bu işleyiş yapısı göz önüne alındığında, bilgi yönetimi süreçlerinin muhasebe bilgi sistemleriyle yakından ilişkili bir kavram olduğu söylenebilir.

Muhasebe bilgi sisteminin işleyişi öncelikle verinin enformasyona ve bilgiye dönüştürülmesini başka bir ifade ile bilginin elde edilmesini içermektedir. Bununla birlikte sistem, söz konusu bilgileri saklama fonksiyonunu da yerine getirmektedir. Bu bilgilerin karar aşamalarında ya da uygulamalarda kullanılması ise, ancak bilginin paylaşımı ile mümkün olmaktadır. Söz konusu paylaşım sadece yönetim değil, aynı zamanda pazarlama, üretim gibi diğer departmanların da alacağı kararlar ve etkinlikleri açısından da büyük önem taşımaktadır. Aynı zamanda muhasebe sistemi, bu bilgilere dayalı olarak geleceğe ilişkin yeni bilgiler üretmekte; başka bir ifadeyle bilgiyi kullanmaktadır. Bu kapsamda, muhasebe süreçlerinin, bilgi yönetimi süreçleri olarak görülmesinin ve bu süreçlerin bilgi yönetimi araçları ile desteklenmesinin, muhasebe bilgi sisteminin etkinliğini sağlamak açısından büyük önem taşıdığı ifade edilebilir.

Diğer taraftan muhasebe bilgi sisteminin etkinliği, muhasebecilerin gerekli eğitimleri almış olmasını da zorunlu kılmaktadır. Avusturalya Yeminli Mali Müşavirler Enstitüsü'nün 2001 yılında yayınlamış olduğu raporda, sistem yaklaşımı ve iş süreçleri konusunda eğitim almış olan muhasebecilerin işletmenin farklı bölümleri arasındaki etkileşimleri bütünleşik olarak görebilmelerinden dolayı diğer profesyonellere göre daha avantajlı olduğu belirtilmektedir (Howieson, 2003:76; akt. Karagül, 2005: 80).

Buna göre, muhasebecilerin eğitimi ve dolayısıyla bilginin içselleştirilmesi sürecinin muhasebe bilgi sistemi bakımından da önem taşıdığı söylenebilir.

Muhasebe bilgi sistemi ile bilgi yönetimi ilişkisi, muhasebenin karar alma sürecindeki rolü ve öneminin artmasıyla da açıklanabilir. Geçmişte, muhasebe sistemleri finansal tabloların ve raporlamalar için işletmelerin oluşum verilerine göre dizayn edilmekteydi. Ayrıca, işletme verileri öncelikli olarak yöneticiler için bir gereksinimdi. Muhasebe sistemlerinin ise, işletme kararları üzerine olan rolleri ikinci derecede idi. Günümüzde ise, söz konusu rol artık tersine dönüşmüş olup, muhasebe sistemlerinin işletmeler için ne kadar önemli bir kaynak olduğu anlaşılmıştır (Gökdeniz, 2005: 87).

Başka bir ifade ile, günümüzde muhasebe sistemleri karar alma sürecinde önemli bir kaynak olarak görülmeye başlanmıştır. Bilgi yönetiminin tanımı da bu noktada önem kazanmaktadır. Bilgi yönetiminde önemli olan sadece verilerin toplanması ve yapılandırılması değil, bu verilerin ve bilgilerin iş süreçlerinin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesi yoluyla örgüt içinde nasıl kullanılacağına belirlenmesidir (Karagül, 2005: 80). Sonuç olarak, söz konusu işleyiş yapısının etkinliği konusunda bilgi yönetimi, muhasebe bilgi sistemine önemli katkılar sağlayacak bir araç olarak değerlendirilebilir.

3.2. MUHASEBEDE BİLGİ YÖNETİMİNİ GEREKTİREN NEDENLER

İşletmelerde bilginin ve bilgi yönetiminin öneminin artmasıyla birlikte, işletmelerin bir fonksiyonu olan muhasebede sistemlerinde de bilgi yönetiminin gerekliliğinin ortaya çıktığı söylenebilir. Diğer taraftan bilgi teknolojilerindeki ve müşteri taleplerindeki değişmelerin de işletmeler ve dolayısıyla muhasebe sistemlerinde

bilgi yönetiminin önem kazanmasında etkili olan diğer faktörler olduğu ifade edilebilir. Bu kapsamda söz konusu faktörler aşağıda ayrıntılı olarak açıklanacaktır.

3.2.1. İşletmelerde Yaşanan Değişimler

Bilgi yönetimi işletmenin bütünü açısından bir süreci ifade ettiği gibi işletme içindeki çeşitli fonksiyonlar ve bu fonksiyonları yaşama geçiren departmanlar açısından da bir süreci ifade etmektedir (Keskin, Akgün ve Kalkan, 2003: 686). Dolayısıyla bilgi yönetimi, işletmenin bütünündeki uygulama ve süreçler açısından olduğu gibi, belirli bir fonksiyonun ve ilgili departmanın bilgisinin yönetimi açısından da önemli bir konu haline gelmektedir. Bu nedenle, işletmelerde yaşanan değişimler, muhasebede bilgi yönetimini gerektiren en önemli nedenlerden biri olarak gösterilebilir.

Küreselleşme sonucu ortaya çıkan riskler ve fırsatlar, işletmelerin daha rekabetçi bir ortamda faaliyet göstermelerini zorunlu hale getirmiştir. İşletmeler rekabet ederken aynı zamanda karlılıklarını arttırmayı amaçlamışlardır. İşletmeler hem karlılıklarını arttırmak hem de rekabet üstünlüğü yaratabilmek için ise düşük maliyetler, yüksek kalite, ürün teslim hızı ve ürün çeşitlenmesi şeklinde belirlenmiş olan dört temel değişkene yönelmişlerdir. Tüm bunların yanısıra işletmeler, bilgi yönetimine de gereken önemi vererek rekabet güçlerini artırma çabalarını destekleyebilirler (Selimoğlu, 2005).

Diğer taraftan küreselleşme, uluslararası işletmelerin ortaya çıkması ve yaygınlaşması, işletmelerin eskiye oranla inanılmaz boyutlarda büyümeleri, rekabet, tüketicinin ön plana çıkması ve hizmet sektörünün giderek ağırlık kazanması, muhasebeden yararlananların enformasyon taleplerini değiştirmiştir. Bugün işletmelerin ve ürünlerin ömürleri daha kısalmış, işletmelerin örgüt yapıları değişmiş ve değişmektedir (Wallman, 1995: 85-87). İşletmelerde yaşanan söz konusu değişimler,

muhasebe fonksiyonunu da yakından etkilemiş ve yeni işletme ortamlarına uyum sağlama zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır.

Brandon ve Drtina (1997: 173) geleneksel ve yeniden yapılanmakta olan işletmelerdeki değişimleri rekabet, örgüt, üretim, mühendislik, pazarlama ve muhasebe ortamları olarak altı grup altında toplamışlardır (Uslu, 1999). Bunlardan muhasebe ortamında ortaya çıkan değişiklikler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Muhasebe Ortamında Yaşanan Değişimler

GELENEKSEL İŞLETME ORTAMI	YENİDEN YAPILANMAKTA OLAN İŞLETME ORTAMI
MUHASEBE ORTAMI	MUHASEBE ORTAMI
Dış Finansal Raporlama Yaklaşımı	İşletme İçi Karar Alma Yaklaşımı
Bilginin Kaynağı Olarak Muhasebe	Muhasebe Ekibin Bir Parçasıdır
Bilginin Nitelikleri: - Stokların değerlemesi - İşlemlerin kontrolü - İş emirlerinin kullanılması - Standartlara uyma - İşçilik verim sapmaları - Genel üretim maliyetlerinin dağıtımı	Bilginin Nitelikleri: - Strateji ve kontrole yönelik bilgi üzerinde yoğunlaşma - Etkinlik ve verimlilik - Kalite ve müşteri tatminine dayalı başarı ölçümleme - Sürekli iyileştirmeye yönelik bilgi - Katkı yaratan faaliyetlerin belirlenmesi ve kontrolü -Faaliyetlere ilişkin genel üretim maliyetleri

Kaynak: Brandon ve Drtina,1997: 173

Tablo 4.1.'den de görüldüğü gibi, geleneksel işletme ortamına göre muhasebe, dış finansal raporlama yaklaşımı çerçevesinde ele alınmaktadır. Değişen işletme ortamında ise muhasebe sadece yasal olarak bir zorunluluk değil, aynı zamanda işletme içi karar alma süreci açısından da zorunlu bir nitelik taşımaktadır. Bu durum muhasebe süreçleri açısından, söz konusu fonksiyonları yerine getirebilmek için daha fazla bilgi ve iş yükü anlamına gelmektedir. Bu bilgilerin yönetilmesinde ise bilgi yönetimi araçlarının gerekli olduğu söylenebilir.

Diğer taraftan, değişen işletme ortamında muhasebe sistemi sadece veri veya enformasyon üreten bir bilgi kaynağı olmaktan ziyade, bilgiyi karar alma süreçlerinde kullanan bir işlevi de üstlenmektedir. Bu noktada bilgi yönetiminin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çünkü karar alma süreci daha önce bilgi yönetimi bölümünde açıklanan veri enformasyon ve bilgi hiyerarşisinin en üst noktasındaki bilgiyi, başka bir deyişle anlamlı enformasyonu gerektirmektedir.

Son olarak muhasebe bilgileri nitelik olarak yön değiştirmektedir. Stratejik ve değer yaratacak nitelikteki muhasebe bilgilerinin öneminin arttığı, katkı yaratan faaliyetlerin ve etkinliğin ön plana çıktığı, kalite ve müşteri tatmininin baz alındığı muhasebe bilgilerinin söz konusu işlevleri yerine getirebilmesi için bilgi yönetimine gereksinim duyduğu söylenebilir.

3.2.2. Bilgi Teknolojilerindeki Değişimler

Bilgi teknolojisi, işletmecilik dünyasında baş dördüncü bir hızla değişmektedir. Bir bilgi sistemi olarak muhasebe de, bilgisayar teknolojisindeki gelişmelerden önemli ölçüde etkilenmekte; kaydetme, sınıflandırma, özetleme ve raporlama şeklindeki geleneksel işlevlerini korumakla birlikte, bu geleneksel işlevlerin ötesinde teknolojiyle bütünleşik bir karar destek sistemine dönüşmektedir. Ayrıca, bu teknolojik değişim ve

gelişimlerin muhasebe faaliyetleri ile ilgilenen yardımcı elemanların, stajyerlerin, ruhsat sahibi meslek mensupları tarafından yakından izlenmesi bir zorunluluk haline gelmektedir (Önal ve Pekdemir, 1999).

Temel işlevi yöneticilerin karar almalarına yardımcı olacak bilgileri sağlamak olan muhasebe, yönetim bilgi sistemlerinin odağı konumundadır. Gelişen bilgi teknolojileri ve yönetim bilgi sistemleri muhasebe sistemlerinde de değişiklikler meydana getirmektedir. Önceleri bilgisayar yazılımları sadece muhasebede defter tutma ile devlet birimlerine verilecek beyanname ve bildirgeleri düzenleme amacıyla kullanılırken, daha sonra stok kontrolü, müşteri takibi, çek-senet, bordro, banka hesaplarının takibi işlevlerine de sahip entegre yazılımlar kullanılmaya başlanmıştır. Son olarak, işletmelerin bütün departman ve fonksiyonlarını bir bilgisayar sisteminde tümleşik hale getiren “Kurumsal Kaynak Planlaması” yazılımları geliştirilmiştir. Diğer taraftan, bilgi teknolojilerindeki bu gelişmelerin bir sonucu olarak, bilgi yönetimi sistemleri söz konusu teknolojik sistemleri destekleyecek önemli bir araç olarak görülmektedir (O’Leary, 2002: 100).

Bilgi teknolojisi kısaca, yazılım ve donanım ürünleri, bilgi sistemlerinde gerçekleştirilen işlemler, yönetim süreçlerinin otomasyonu, bilgi üretim sistemlerinin geliştirilmesi gibi kavramlar ve faaliyetlerin tümünü kapsamaktadır. Bilgi teknolojisi kar amaçlı veya kar amaçsız kuruluşların tümünde faaliyetlerin desteklenmesinde çok önemli rol oynamaktadır. Profesyonel muhasebe meslek mensupları her türlü bilgi sisteminin çeşitli düzeylerde kullanıcısı olmakla birlikte, söz konusu sistemlerin işletmelerde geliştirilmesinde, işletmelere uyarlanmasında, söz konusu sistemlerin yargılanmasında önemli görevler üstlenmektedirler (Önal ve Pekdemir, 1999). Bu nedenle, bilgi sisteminin tasarımı ve geliştirilmesi çalışmalarını yürütecek ekipte

muhasebeyi, bilgi sistemlerini ve bilgi teknolojilerini bilen muhasebeciler en önemli işlevi göreceklerdir. Dolayısıyla, günümüz muhasebecisinin muhasebe bilgisinin yanında sistem yaklaşımı altında çok iyi bir işletme ve bilgi teknolojileri bilgisine sahip olması gerekmektedir (Karagül, 2005: 80).

Diğer taraftan işletmelerde bilgi ve bilgi teknolojilerinin ağırlık kazanması ile birlikte muhasebe süreçlerinde değişimi gerektiren nedenleri Burns (2000) aşağıdaki gibi açıklamaktadır (Uslu, 2002: 172) :

1. Veri tabanlarındaki gelişme: Günümüzdeki elektronik ortamda tek bir veri tabanı kullanılarak çeşitli muhasebe sistemlerinin bilgi gereksinimleri karşılanabilmektedir. Bugün çağdaş işletmelerdeki her yöneticinin masasında bir bilgisayar bulunmaktadır. Bu bilgisayar yardımıyla yönetici talep ettiği her türlü bilgiye ulaşma olanağına sahiptir. Önceleri yöneticiler, finansal nitelikli bilgileri muhasebe departmanından talep ederken, bugün bu bilgileri kendi bilgisayarlarından elde edebilmektedirler.

2. Muhasebe bilgisinin desantralizasyonu: İşletmelerin tek bir veri tabanına sahip olmaları muhasebe bilgisinin de desantralize olması demektir. Bir başka deyişle, finansal bilgiler muhasebe departmanının tekelinden çıkmaya başlamıştır. Bu durumda, muhasebe bilgisi olan ancak muhasebe eğitimi almamış yönetici sayısı da artmaya başlamıştır. Bu yöneticiler, muhasebenin teknik yönünü ayrıntılı olarak bilmeseler de, önlerine gelen finansal bilgi ve verileri anlayıp değerlendirebilecek düzeyde muhasebe bilgisine sahiptirler.

3. Ticari yaklaşım: İşletmeler finansal muhasebe yaklaşımından ticari yaklaşıma dönmüşlerdir. Finansal muhasebede, cari dönemin karla kapatılması önemlidir. Ticari yaklaşımda da kar önemlidir ancak, cari dönem karından çok, işletmenin izleyen

dönemlerde de kar yaratma yeteneği önem kazanmaktadır. Bir başka deyişle işletme için önemli olan cari dönem karından çok, izleyen dönemlerde de sürdürülebilir karı yaratacak olan işletme potansiyelidir. Bunun da temelini oluşturan kalite ve müşteri tatminidir.

Bilgi yönetimi ile bilgi teknolojileri ayrılmaz bir bütün olarak düşünülebilir. Etkin bir bilgi yönetimi sayesinde işletmeler içerden ve dışardan sağlanan bilgileri toplayarak ve içerde paylaşarak, karar almada kullanarak, kısa ve uzun vadeli planlama yaparak mevcut bilgi sistemlerini daha etkin ve verimli bir hale getirerek rekabet güçlerini arttırabilirler. Ancak etkin bir bilgi yönetiminin şartı, işletmede kurulacak olan esnek ve güçlü bir teknolojik alt yapı ile desteklenmek zorunda olmasıdır ki istenilen etkinlik elde edilebilsin (Selimoğlu, 2005). Diğer taraftan muhasebecilerin bilgi teknolojilerindeki değişimlere cevap verebilmesi ve hizmetlerindeki kalite ve etkinliği arttırabilmesi için bilgi yönetimi sistemleri önemli bir etken olarak görülmektedir (Sutton, 2000: 6). Bu açıklamalar ışığında, muhasebe uygulamalarında bilgi yönetimi gerekliliğinin giderek arttığı söylenebilir.

3.2.3. Değişen Müşteri Talepleri

Muhasebe, tüm işletmelerin yasal ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmesine katkıda bulunan, bilgi verici çeşitli tablo ve raporları üreten bir bilgi sistemidir. Küreselleşen iş ortamında işletmelerin dış çevresinde yaşanan değişimler, muhasebe bilgi sistemini yakından etkilemektedir.

İşletmelerin yönetiminde ve işletme kaynaklarının kullanımında karşı karşıya kalınan başarısızlıklar nedeniyle, muhasebenin önemi daha çok vurgulanmaya başlanmıştır. Yakın tarihlerde yaşanan Enron, WorldCom, Global Crossing, Tyco vb. şirket skandalları, söz konusu şirketlerin bütün ilgili taraflarını büyük zararlara uğratmış

ve finans piyasalarını sarsarak tedirgin etmiştir (Gürbüz, 2005). Bu olayların birçoğu, şirket kazançlarının gereksizce abartıldığı muhasebe yolsuzlukları ile ilgili görülmektedir. (Becht, Bolton ve Röell, 2002: 14).

Söz konusu olaylar, işletmelerin dış çevresindeki başta müşteriler olmak üzere tüm ilgililerin işletme bilgilerine ve dolayısıyla muhasebenin ürettiği bilgilere güven sorununa neden olmuştur. Bu sorunları çözebilmek ve işletme çevresinin taleplerine cevap verebilmek için muhasebe bilgi sisteminin doğru, güvenilir, kaliteli bilgiler üretmesi gerekmektedir. Aynı zamanda muhasebenin etkin bir iç kontrol ve denetim fonksiyonu görmesi gerekmektedir. Bu fonksiyonların etkinliği ise başta işletme içi bilgi paylaşımı olmak üzere, tüm bilgi yönetimi süreçlerinin etkin bir biçimde yönetilmesini zorunlu kılmaktadır.

Diğer taraftan müşteri taleplerindeki değişimlerin diğer bir boyutu, işletmenin daha hızlı, daha kaliteli ve daha ucuz ürünler üretmesi şeklinde gerçekleşmektedir. İşletmeler ise bu taleplere cevap verebilmek ve dolayısıyla rekabet güçlerini koruyabilmek için maliyet bilgilerine daha çok ihtiyaç duymaktadırlar. İleride de açıklanacağı gibi bu durum, işletmelerde maliyet yönetiminin geleneksel işlevlerinin değişerek stratejik bir nitelik taşımasına neden olmaktadır. Maliyet bilgilerinin sürdürülebilir bir rekabet avantajı sağlayacak şekilde daha iyi stratejilerin belirlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılmasına imkan tanıyan söz konusu anlayış, etkin bir bilgi yönetimi anlayışının da geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

3.3. MUHASEBEDE BİLGİ YÖNETİMİNİN ÖNEMİ

Muhasebe bilgi sistemi ve bilgi yönetimi ilişkisi ile muhasebede bilgi yönetimini gerektiren nedenlere ek olarak bu bölümde, muhasebede bilgi yönetiminin önemi açıklanacaktır. Bunun için iki farklı bakış açısı geliştirilmiştir. Birincisi muhasebe uygulamalarında bilginin rolü, ikincisi ise muhasebe bilgilerinin işletmeler açısından stratejik önemi olup, bu çerçevede bilgi yönetiminin önemi değerlendirilecektir.

3.3.1. Muhasebe Uygulamalarında Bilginin Rolü

Teknolojik gelişmelerin hızındaki artış, işletmeler açısından mevcut bilgilerin de hızla demode olmasına veya rekabet gücünü artıracak özgünlükten uzaklaşmasına yol açmaktadır. Bu durumda, rekabet gücünü artırmak ve sürdürmek isteyen organizasyonlar için bir yandan yeni ve özgün bilgi kaynaklarını artırmak; öte yandan, kısa bir zaman dilimi içinde çok büyük miktardaki bilgiyi işleyip etkin bir biçimde yönetmek bir zorunluluk haline gelmektedir. İşletmecilik alanında yaşanan bu gelişmeler ve bilginin en önemli değer olması neticesinde tüm işletme fonksiyonlarını ölçmek ve rapor etmekle görevli olan muhasebe sistemlerinin gelişmesi noktasında da ciddi arayışlar ve tartışmalar başlamıştır. Muhasebenin bir defter tutma fonksiyonunun ötesinde bilgi kullanıcılarına doğru ve zamanlı bir bilgi akışını sağlayacak bir bilgi sistemi modeline bürünmesinin gerekliliği ortaya çıkmıştır (Acar ve Dalğar, 2005: 24).

Muhasebenin temel işlevleri incelendiğinde, bilgiyi toplayan ve topladığı bilgilerden yeni bilgiler üreten, bu bilgileri paylaşan, değerlendiren ve öğrenme ortamının önemli olduğu süreçlerden oluştuğu görülecektir. Doğruluk ve güvenilirlik derecesi yüksek olan muhasebe bilgileri, çıkar gruplarının, etkin ve rasyonel kararlar alabilmeleri sürecinde büyük önem taşır. Muhasebe bilgilerini kullanan çıkar gruplarına doğru ve güvenilir bilgi vermesi açısından, muhasebe departmanlarında bilginin elde

edilmesi, saklanması, paylaşılması, kullanılması ve öğrenilmesi gibi bilgi yönetimi süreçlerinin uygulanması büyük önem arz eder. Dolayısıyla bilgi yönetimi, muhasebe departmanlarının performansı açısından önemli bir konu olmaktadır (Mugan ve Akman, 2000: 19).

Muhasebe süreçleri genel olarak bilgi yoğun süreçler olup, bu süreçlerin yönetilmesinin bilginin yönetilmesini ifade ettiği söylenebilir. Muhasebe, tüm işletmelerin yasal ve toplumsal sorumluluklarını yerine getirmesine katkıda bulunan, bilgi verici çeşitli tablo ve raporları üreten bir bilgi sistemidir. Küreselleşen dünyamızda yasal değişimler ve ekonomik düzenlemeler muhasebe bilgi sistemini yakından etkilemektedir. Bu değişimlerle birlikte muhasebecilerin yeni düzenlemelerle ilgili bilgileri hızlı bir biçimde elde etmeleri, süreçlerinde kullanmaları gerekmektedir. Başka bir ifadeyle, muhasebe bilgi sistemi, güvenilir, tam zamanında, eksiksiz, net, kısa ve aynı zamanda en uygun maliyetle bilgi ürettiği sürece anlam kazanacaktır (Yıllancı, 2001: 39). Bu ise etkin bir bilgi yönetimi sayesinde gerçekleşebilir.

Muhasebe bilgilerinin farklı kişi veya gruplara iletilmesi hedeflendiğinden, bilgilerin kütleli olarak çokluğundan öte kalitesinin esas alınması gerekmektedir. Bilgilerin gereksinimleri karşılayacak nitelikte olmaları için bir dizi nitel amaçlara (qualitative objectives) -ilgili, önemli, güvenilir, tarafsız, anlaşılır, zamanlı, tutarlı ve karşılaştırılabilir- sahip olmaları beklenir. Muhasebe bilgisinin değeri temel olarak toplam bilgi içerisindeki oransal olarak yeri ve gerekli alanlarda kullanım veya ikame kabiliyeti ile ortaya çıkar (Karasioğlu, 1998). Muhasebe bilgilerinin gerekli alanlarda kullanım ve ikame kabiliyeti ise, muhasebe bilgi sisteminin etkinliğine bağlıdır. Bu bağlamda muhasebe bilgi sisteminin, gereksinimleri karşılayacak nitelikte bilgi üretmesi için bilgi yönetimine ihtiyaç duyduğu söylenebilir.

3.3.2. Muhasebe Bilgilerinin İşletmeler Açısından Stratejik Önemi

Günümüzde birçok organizasyon bilgiyi, yenilikçi ürün ve hizmetler oluşturma, böylece pazarda rekabet yeteneği kazandırma araçları sağlayan stratejik bir kaynak olarak görmektedirler. Bu organizasyonlar, bilginin stratejik bir kaynak olarak yönetilmesi ve maksimum değeri kazandırmasını sağlamak için bilgi yönetimine ihtiyaç duymaktadırlar (Plessis, 2005: 196). Diğer taraftan işletme ile ilgili menfaat gruplarına gereksinim duydukları bilgileri sunmak amacını taşıyan muhasebe sistemi, bir bilgi sistemi olarak tanımlanmakta olup, bir dizi fonksiyonu içine almaktadır. Muhasebe bilgi sisteminin etkin çalışması, üretilen bilgileri kullananlar açısından büyük önem arz etmektedir (Gürdal, 2004: 88). Bu bakımdan, günümüz işletmelerinde muhasebe bilgilerinin stratejik bir kaynak olarak yönetilmesinin büyük önem taşıdığı söylenebilir.

Günümüzün bilgiye dayalı ekonomisinde, işletmeler maddi varlıklardan çok kaliteli ürün/hizmet, müşteri tatmini, çalışanların becerileri, yeni ürün geliştirme gibi maddi olmayan varlıklar yoluyla değer yaratmaktadır. Bu durum işletmelerin bilgiyi üretmelerini, örgüt içinde paylaşmalarını, yaratıcı bir biçimde kullanmalarını ve geliştirmelerini, başka bir deyişle bilgi odaklı bir yapıyı zorunlu kılmaktadır (Şamiloğlu, 2002; 14). Bilginin ve fiziksel olmayan varlıkların ölçülmesi ve yönetilmesinin temel konular haline gelmesiyle birlikte, yönetim sistemleri için gerekli verileri toplayacak, bunları işleyerek bilgi haline dönüştürecek sistematik bir bilgi sağlama düzenine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle bilgi işletmelerinde, muhasebenin en önemli yönetim araçlarından biri olduğu söylenebilir.

İşletmelerdeki muhasebe fonksiyonu kapsamında kısaca muhasebesi yapılacak işletmenin, muhasebesi yapılacak dönemle ilgili olarak ortaya çıkan, para ile ölçülebilen işlemlerin, tespit edilmesi, sınıflandırılması, kaydedilmesi, özetlenmesi ve raporlanması

faaliyetleri yer almaktadır. Karar alma sürecinde muhasebe fonksiyonundan sağlanan bilgilerin kullanılması nedeniyle, işletmelerin faaliyetlerinde etkililiğin sağlanması, bu bilgilerin, doğru, güvenilir, şeffaf, geleceğe dönük ve karşılaştırılabilir olmasını ve zamanında sunulmasını gerektirir.

Muhasebe sistemi karar alma sürecinde işletme dışındaki kullanıcılar kadar, işletme içindeki kullanıcılar açısından da önemli hizmetler sağlamaktadır. Bu hizmetler geçmiş ya da şimdiki durumlar, normların değişme derecesi, incelenen fırsatlar ya da değerlendirilmekte olan alternatifler gibi konularda tarafsız bilgi sağlamaya yöneliktir. Ayrıca görüş bildirme, değerlendirmeleri yapmada yardımcı olma, beklentileri şekillendirme, norm ya da hedefleri geliştirme gibi tavsiye niteliği de taşımaktadır (Birkett, 1995: 44).

Muhasebe bilgilerinin stratejik öneminin artmasıyla birlikte muhasebe fonksiyonu, maliyetler ile işletmenin yönetimini destekleyici diğer bilgileri geliştirmek ve işletmenin stratejik amaçlarına ulaşmasında yönetime yardımcı olmak gibi roller de üstlenmiştir. İşletmelerde yaşanan değişim süreci öncesinde, yüksek hacimli, standartlaşmış, nadiren değişen üretim süreçleri için, üretim yerleri düzeyinde mamul maliyetleme ve kontrol amaçlı detaylı yöntemler üzerinde yoğunlaşmak uygundu. Şimdi ise bir işletmenin maliyet muhasebesi sistemi hızlı değişen çevre ile birlikte artan mamul ve üretim süreci çeşitliliğine ayak uydurabilmek için daha dinamik olmak zorundadır (Erden, 2004: 255). Bu nedenle bir muhasebe fonksiyonu olarak maliyet yönetim sistemi de bu dinamik ortamda stratejik yönetimi kolaylaştırarak yönetime yardımcı olmak zorundadır.

Maliyetleri azaltma ve stratejik konumda üstünlük elde etme gibi amaçlar taşıyan stratejik maliyet yönetimi, maliyet bilgilerinin sürdürülebilir bir rekabet avantajı

sağlayacak şekilde, daha iyi stratejilerin belirlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla kullanılması şeklinde tanımlanabilir. Stratejik maliyet yönetimi aynı zamanda, işletmenin misyonu, vizyonu, amaç ve stratejilerinin gerektirdiği maliyet bilgilerini üretecek maliyet yönetim sistemlerinin planlanması, örgütlenmesi, yönetilmesi, koordine edilmesi ve denetlenmesi çabalarının tümüdür (Erden, 2004: 256).

Muhasebe sistemi hem finansal hem de finansal olmayan bilgileri içeren stratejik bilgi üretir. Stratejik bilgiden yoksun olan bir işletmenin yanlış mamul veya yanlış müşteriler seçerek, stratejik açıdan yanlış üretim ve pazarlama kararları alması onu muhtemelen rekabet konumundan uzaklaştırır. Stratejik bilgi eksikliğinin bir kısım sonuçları ise aşağıdaki gibidir (Erden, 2004: 256):

1. Sadece tahminler ve içgüdülere dayalı karar alma
2. Yön ve amaçların açıklığı konusunda eksiklik
3. İşletmenin müşteriler ve tedarikçiler açısından doğru anlaşılmasında eksiklik
4. Yanlış yatırım kararları; stratejik amaçlarla tutarsız mamuller, pazarlar ve üretim süreçleri seçme
5. Daha etkili rekabet stratejileri için bilgi eksikliği sonucu, rakiplerle etkili kıyaslama yapamama
6. En karlı ürünleri, müşterileri ve pazarları belirlemede başarısızlık

3.4. MUHASEBENİN BİLGİ YÖNETİMİNDEKİ ROLÜ

Bilginin öneminin, ekonomik değerinin ve karar almadaki rolünün artmasıyla birlikte, bilgi yönetiminin firmaların elindeki en önemli rekabet araçlarından biri haline geldiği söylenebilir. Bununla birlikte, bir işletme süreci ve yönetim felsefesi olarak gelişen ve yaygınlık kazanan bilgi yönetimi, işletmenin bütünü açısından olduğu gibi muhasebe fonksiyonu açısından da önemli bir konu olmaktadır. İç ve dış çevreden

kaynaklanan bilgilerin toplanarak işletme içinde paylaşılması, karar alma mekanizmasına katılması, kısa ve uzun vadeli plan ve stratejilerin temelinde yer alması işletmenin bütünü kadar muhasebe fonksiyonu açısından da zorunlu bir nitelik taşımaktadır. Bu nedenle, işletmelerde etkin bir bilgi yönetimi sistemini etkileyen önemli faktörlerden biri de bu işletmelerin muhasebe sistemleri olarak görülmektedir (Öksüz, 1999).

İşletme içerisindeki bütünlüğü sağlamak ve sürdürmek için bilginin yönetilmesi gerekmektedir. Bilgiyi anlamak için, yönetilmesi gereken bilgi türleri anlaşılmalıdır. Bu anlamda yönetilmesi gereken iki tür bilgi mevcuttur: açık bilgi ve örtülü bilgi. Günümüzde, işletmelerle ilgili bilgilerin büyük bir bölümü çalışanların zihinlerinde bulunmaktadır. Bir çalışan herhangi bir şeyi anlamadığı veya bilmediğinde, genellikle bu bilgiyi işletmedeki diğer çalışanlardan elde etmektedir. Bununla birlikte, bireysel muhasebecilerin sahip olduğu bilgiler, organizasyonun diğer tüm bireyleri tarafından kullanılamamaktadır. Bu nedenle işletmelerin muhasebe fonksiyonlarında kaliteli bilgi yönetimi sistemlerine ihtiyaç vardır. Böylece iç kontrol süreçlerinin etkinliği artabilecektir (Shawver, 2005: 22).

İşletme yönetiminde bilginin kullanımı, işletme yönetiminin bilgiye gerekli önemi vermesini ve tüm karar aşamalarının bilgiye dayandırılmasını zorunlu kılar. İşletmelerde iletişim ve bilgi akışının en önemli olduğu alan muhasebe sistemidir. Bilgi akışı olmadan yönetim fonksiyonlarını yerine getirebilmek ve kaynakların etkin kullanımını sağlamak mümkün değildir. Bütün bunlar yöneticilerin yönetim bilgi sistemlerini ve onun önemli bir parçasını oluşturan muhasebe bilgi sistemini oluşturmalarını gerektirmektedir (Yılcı, 2001: 39).

Genel olarak işletmelerin bilgi sistemlerinin her departmanı kapsayacak şekilde bir bütün halinde ele alınması gerektiğinden bilgi sistemleri kurulurken tüm departmanların birbirleriyle yoğun bir iletişim halinde bulunması gerekmektedir. Bu ise, başarılı bir bilgi yönetimiyle gerçekleştirilebilir.

İşletmelerde etkin bir bilgi yönetimi için muhasebe fonksiyonunun taşıdığı öneme ek olarak, muhasebenin süreçlerinin etkinliği açısından da bilgi yönetiminin çok önemli olduğu söylenebilir. Gerek işletme içi, gerekse işletme dışı çıkar grupları çeşitli ekonomik kararların alınmasında, farklı amaçlarla muhasebe bilgilerine ihtiyaç duymaktadırlar. Güvenilir muhasebe bilgilerine dolaysız ve dolaylı olarak ihtiyaç duyan başlıca gruplar arasında; işletme sahipleri, kredi kurumları, işletme yönetimi, küçük tasarruf sahibi yatırımcılar, işletme ile iş ilişkisi içerisinde bulunan müşteriler, işçiler, mali analistler, sermaye borsaları, hukukçular, sermaye piyasasını düzenleme ve denetleme kuruluşları, mali bilgi yayın organları, ticaret birlikleri, sendikalar sayılabilir (Akdoğan, 1998: 24).

Muhasebe ürettiği ve ilettiği bilgilerle bahsedilen bu menfaat gruplarını işletmenin finansal durumu ve faaliyet sonuçları hakkında bilgilendirmekte ve bu kişilerin işletme ile olan ilişkilerini yönlendirmektedir. Buna ilaveten, muhasebe departmanlarından sağlanan bilgiler yardımıyla sermaye piyasasında işletme dışındaki ortak, alacaklı ve potansiyel yatırımcılara da bilgi iletilmektedir. Muhasebenin bahsedilen bu fonksiyonlarını en iyi şekilde yerine getirebilmesi, söz konusu bilgilerin belli bir disiplin içerisinde yerine getirilmesiyle ve bilgi yönetimi süreçlerinin işletmede tam olarak anlaşılıp, uygulanması ile mümkün olacaktır.

3.5. BİLGİ YÖNETİMİNİN BAĞIMLI VE BAĞIMSIZ MUHASEBE MESLEĞİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

İşletmelerin büyümesi, uluslararası iş ilişkilerinin gelişmesi, yabancı sermaye yatırımlarının artması işletmede hesap düzeni ve mali tablolarına güven konularına yeni boyutlar getirmiştir. Bu bağlamda işletmeler iş hacimlerine göre bağımlı ya da bağımsız muhasebeci çalıştırma yoluna gidebilirler. Bağımlı muhasebeci, işletme içerisinde çalışan, işletme yönetimine ve kurallarına ve yönetimin emirlerine bağlı kişidir. Bağımsız muhasebeci ise, denetlenen işletmelerde hizmet ilişkisi içerisinde bulunmayan, meslek kurallarına ve disipline tabi muhasebe uzmanı veya kuruluştur (Ertaş, 2002: 136).

Bilgi yönetimi uygulamalarının bağımlı ve bağımsız muhasebe mesleği açısından değerlendirilmesi ise, iki açıdan önemlidir. Birincisi, muhasebede bilgi yönetimi uygulamaları bakımından daha genel bir bakış açısı sağlayacaktır. İkinci olarak bilgi yönetiminin bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırılması muhasebecilerin bilgi yönetimine bakış açılarını değerlendirme imkanı sağlayacaktır.

Bilgi yönetimi muhasebe uygulamaları kadar, uygulayıcıları açısından da önemli bir konu olmaktadır. Daha önce de ifade edildiği gibi muhasebe süreçleri bir tür bilgi yönetimi sürecidir. Bilgi yönetiminin etkinliği ise muhasebe uygulayıcılarına önemli kolaylıklar sağlamaktadır.

Bilgi yönetiminin muhasebecilere öncelikli katkısı, iş yüklerindeki azalma şeklinde açıklanabilir. Bilindiği gibi günümüzde, muhasebecilerin yapması gereken iş yükü oldukça fazladır. İş yükünün çok fazla olması ve görevler için gerekli kaynakların yetersizliğiyle ilgili sorunlar, hizmet kalitesindeki azalma ile sonuçlanmaktadır. İş yükünün düzeyindeki bu artışla birlikte, organizasyonların iç kontrol sistemini etkin

olarak yönetmek oldukça zorlaşmaktadır. Bilgiyi yönetmek bir organizasyonun başarısı için önemli bir stratejik unsur olmaktadır. Organizasyonun etkinliğini arttırmak ve stratejik avantaj sağlamak zorunlu bir hale gelmektedir. Organizasyonlarda bilgi yönetimi süreçlerini uygulanması sonucunda, süreçlerin etkililiğinde artış olmaktadır. İşletmeler süreçlerine öğrenmeyi yerleştirerek bilgi kullanımında etkinlik ve tutarlılığı geliştirebilir ve çalışanlarının bilgi yoğunluğunu azaltabilirler (Shawver, 2005: 22).

İşletmeler, muhasebenin sadece defter tutmaktan ibaret olmadığını; muhasebenin ikinci işlevi olan analiz ve yorumun önemini yeni yeni anlamaya başlamışlardır. Yönetim Muhasebecileri Enstitüsü'nün (Institute of Management Accountants') 1999 yılında yayınlamış olduğu analiz raporunda muhasebecilerin işletmelerde iç danışman veya iş çözümleyici olarak görev aldıklarını belirtilmektedir (Castellano, Young ve Roehm, 2002: 1-2; akt. Karagül, 2005: 79). Muhasebecilerin bu fonksiyonları en iyi şekilde yerine getirebilmeleri için ise, bilgi yönetimine ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Ekonominin bilgi tabanlı bir ekonomiye geçişiyle birlikte, bilgi ve enformasyonun yönetilmesi genel olarak işletmelerin, özel olarak da muhasebe uygulamalarının başarısının kritik öneme sahip bir unsuru olmaktadır. İş dizaynı ve motivasyonu konusunda yapılan çalışmalar, çalışanların ihtiyaçlarını belirlemenin ve bunları karşılamanın bireyler kadar organizasyonun da performansı için önemli olduğunu göstermektedir. Çalışanlarının ihtiyaçlarını belirleyen ve karşılayan yöneticiler tatmin olmuş ve sürekli bir işgücüne sahip olmaktadır. Bilgi, muhasebecilerin işlerinin önemli bir parçasıdır ve böylece bilginin elde edilmesi ve ulaşılabilir olması muhasebecilerin iş tatminini etkilemektedir (Yamamura, 2004: 90).

Diğer taraftan teknolojik gelişmelerde birlikte, muhasebeciler analiz ve yoruma yönelmektedir. Günümüzde verilerin toplanması, kaydedilmesi, sınıflanması ve özetlenmesi işlemleri bir barkot okumasıyla ya da bir tuşa basmakla yerine getirilmekteyken, hazırlanan mali tabloların ne ifade ettiği, gelecekte ne gibi değişmelerin olabileceği muhasebe eğitimi almış kişiler tarafından ifade edilebilecektir. Bunun yanında bir bilgi sisteminin tasarlanması ilgili sistemin işleyişini, o sistemin çalışma mantığını en iyi bilen kişilerin bir ekip halinde bir araya gelerek bir çalışma yapmasıyla mümkün olabilecektir. Dolayısıyla muhasebe bilgi sisteminin tasarlanması sırasında muhasebe sürecini, muhasebenin işleyişini, muhasebenin mantığını en iyi bilen kişiler olan muhasebeciler başrolde yer alacaklardır. Bu açıdan günümüz muhasebecisinin muhasebe bilgisinin yanında bilgi teknolojileri ve sistem eğitimi almış kişiler olması gerekmektedir (Karagül, 2005: 79). Dolayısıyla, muhasebecilerin bilgi yönetimine gereken önemi vermesi ve uygulamalarına yerleştirmesinin gerektiği söylenebilir.

Muhasebe meslek elemanlarının değişen talepleri karşılamak için yeni beceriler, yeni ürün ve hizmetler geliştirmelerini gerektiren değişimi yönetme yetenekleri, geleceğin piyasa şartlarındaki pozisyonlarını belirleyecektir. Bağımsız muhasebeciler, büyük ve küçük işletmelere hizmet vermektedirler ve sigorta, vergi ve iş danışmanlığı yapmaktadırlar. Tüm bunlar için muhasebeciler, doğru beceri ve hizmetleri vermek zorundadırlar (Harrington, 2005: 48). Geleceği kesin bir şekilde tahmin etmek oldukça riskli bir iştir, ancak günümüz koşulları incelendiğinde kaçınılmaz olan tek şey, tüm bu gelişmeler çerçevesinde meslek mensuplarının rolü ve katkısının büyümeye devam edeceğidir. İş çevresi değiştikçe meslek mensuplarının eğitim, beceri ve uzmanlıkları da değişecektir. Yeni kariyer yolları açılacaktır ve yeni talepler oluşacaktır. Ancak

değişmeyecek olan tek şey, meslek mensupları objektif kalma yetenekleri, değerli analitik becerileri ve yüksek kalitedeki hizmetleri nedeniyle hala saygı duyuluyor olacaklardır (Harrington, 2005: 48).

Ekonomik gelişmeler, yatırımcılara güven verebilmek, şirket bilançolarının öneminin artmasıyla birlikte, işletmeler maliyetleri ve gelecek riskleri azaltabilmek için daha fazla uzmanlık ve desteğe ihtiyaç duymuşlar ve muhasebecilerine daha fazla önem vermeye başlamışlardır. Bahsedilen hizmetlerin maliyetlerinin artması ve muhasebecilerin bu hizmetleri vermesi ile ilgili yasal sınırlılıklar nedeniyle, bilgi yönetimi bir alternatif olarak görülebilir. (Prow, 2005: 30).

4. LİTERATÜR TARAMASI

Bilgi yönetimi, özel sektörden askeri kuruluşlara kadar çok çeşitli iş sahalarındaki organizasyonlar için uygulanabilir, kapsamlı ve etkin yürütüldüğü takdirde rekabet avantajı sağlayan bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Bu nedenle bilgi yönetiminin uygulanması ve süreçlerine ilişkin yapılmış olan çalışmalar, farklı iş sahalarındaki işletmelere ve işletmelerin bütününe yönelik uygulamaları içerdiği gibi, belirli bir fonksiyonun ve ilgili departmanın bilgisinin yönetimine veya belirli departmanların genel bilgi yönetimi sürecindeki rollerine yönelik araştırmaları da içermektedir.

Bu bağlamda, bilgi yönetimi uygulamaları ve süreçlerine yönelik farklı araştırmalara yer vermek mümkündür.

Ahmed, Lim ve Zairi (1999), bilgi yönetimi süreçlerini izleyerek ve kontrol ederek, bilgi yönetiminin pozitif etkilerini derecelendirmeye imkan veren bir model ortaya koymuşlardır.

Beijerse (2000), küçük ve orta ölçekli 12 işletmede bilgi yönetimi uygulamalarını mülakat tekniği ile araştırmıştır. Bunun için, küçük ve orta ölçekli işletmelerdeki bilgi yönetimine yönelik geliştirdikleri kavramsal modeli kullanarak çeşitli işletmeleri analiz etmiştir. Çalışma sonucunda, bu işletmelerde bilgi yönetiminin özellikle operasyonel seviyede var olduğunu ortaya koymuştur.

Storey ve Barnett (2000), bilgi yönetiminin başlangıç uygulamalarında başarısız olan işletmeleri örnek olay yöntemi ile analiz ederek, bilgi yönetimi programlarının geliştirilmesinde işletmelerin ne tür zorluklarla karşılaştığını ve ne tür hatalar yapıldığını ortaya koymuşlardır.

Ofek ve Sarvary (2001), bilgi yönetiminin danışmanlık, muhasebe ve reklam gibi profesyonel hizmet firmalarında rekabeti nasıl etkilediğini geliştirdikleri model aracılığıyla analiz etmişlerdir. Çalışma sonucunda, müşteri tabanını genişletebilen firmalarda bilgi yönetiminin, maliyetleri azaltıcı bir etkisi olmamakla birlikte, kaliteyi arttırdığını ortaya koymuşlardır.

Keskin ve Kalkan (2002), KOBİ'lerde bilgi yönetimi araçlarının kullanımına ilişkin bir araştırma gerçekleştirmiş ve anket tekniği ile elde edilen verilerin ülkemizdeki küçük ve orta ölçekli işletmelerde sistematik bilgi yönetimi faaliyetlerinin yürütüldüğüne dair yeterli kanıt içermediğini tespit etmişlerdir.

Yahya ve Goh (2002), insan kaynakları yönetimi ile bilgi yönetimi arasındaki ilişkileri anket tekniği ile incelemişlerdir. Araştırma sonucunda ise, bilgi organizasyonunun diğer organizasyonlardan farklı bir yönetim yaklaşımına ihtiyacı olduğunu, bu noktada insan kaynaklarının rolünün çok önemli olduğunu ileri sürmüşlerdir.

Baran (2002), bilgi yönetimi konusundaki başarılı uygulamaları tanımlamaya yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir. Bir anonim şirketin çalışanlarına anket tekniğini uyguladığı araştırma sonucunda, işletmelerin bilgi yönetimi uygulamalarında önem vermesi gereken hususları ortaya koymuştur.

Erdem (2002), bilgi yönetiminin, savaş gemilerinin maliyetlerinin azaltılması konusundaki etkilerini incelemiştir. Çalışmada dizayn fonksiyonunda bilgi yaratımına yönelik bir uygulama gerçekleştirilmiş ve Çok Öz-Nitelikli Karar Verme Tekniği ile Tümden Gelim Gereksinim Analizi uygulanmıştır. Çalışma sonucunda ise, bilgi yönetimi yaklaşımının savaş gemilerinin maliyetlerinin azaltılmasında çok önemli bir araç olduğu sonucuna varılmıştır.

Diğer bir çalışma Akademik Araştırmalar ve Yenilikçilik Merkezi (OECD, 2003) tarafından yapılmıştır. Çalışmada dört ülke endüstrisinde bilgi yönetimi uygulamaları anket tekniği ile ölçülmüştür.

Celep ve Çetin (2003), eğitim örgütlerinde bilgi yönetimine yönelik, anket tekniğine dayalı bir araştırma yürütmüşlerdir. Araştırma sonucunda, ilköğretim okul yöneticilerinin bilgi yönetimi davranışlarına ilişkin öğretmenlerin algılarını ortaya koymuşlardır.

Keskin, Akgün ve Kalkan (2003), bilgi yönetimi ve insan kaynakları yönetimi arasındaki ilişkileri incelemiş ve insan kaynakları yönetimi departmanlarındaki bilgi yönetimi uygulamalarına ilişkin anket tekniğine dayalı bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonuçları, araştırma kapsamındaki işletmelerin insan kaynakları departmanlarındaki bilgi yönetimi uygulamalarının, insan kaynaklarından bilgi yönetimi sürecinde beklenenleri gerçekleştirmekten uzak düzeyde olduğunu ortaya koymuştur.

Eğit (2003), küçük ve orta ölçekli işletmelerde bilgi yönetimi kavramının algılanışını ve bilgi yönetimi araçlarının kullanım düzeyini anket tekniği kullanarak ölçmeye çalışmıştır. Çalışma sonucunda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin bilgi yönetimi araçlarını sıklıkla kullandıkları ve bundan bir fayda sağlayabildikleri belirlenmiştir.

Duran (2003), günümüz rekabet ortamında otel işletmelerinin bilgi yönetimine ne kadar önem verdiklerini ve bu konuda sahip oldukları bilgi sistem alt yapılarını incelemiştir. Otel işletmelerinin müdürlerine anket uygulanarak yapılan araştırmada, bilgi yönetimini organizasyonel süreçler içerisinde tanımanın ve geliştirmenin en büyük rekabet kaynağı olduğu sonucuna varılmıştır.

Sayılar (2003), performans yönetim sisteminin, bireylerin bilgiye dayalı bir performans sergilemesine hangi katkıları yaratabileceği ve bu sistemlerin nasıl yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaya çalışmıştır. Araştırmada, yetkinliklere dayalı performans yönetim sistemine sahip üç firma, örnek olay yöntemi ile incelenmiş ve karşılaştırmalı analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda ise, bu sistemin tasarımı, işleyiş süreçleri ve etkinliğinin ölçülmesine ilişkin tesbitlerde bulunulmuştur.

Dervişoğlu (2004), bilişim sektörüne ait kuruluşlarda bilgi yönetimi uygulamalarına yönelik bir araştırma gerçekleştirmiştir. Anket yöntemiyle yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular, araştırmaya katılan kuruluşların bilgi yönetimine çoğunlukla enformasyon teknolojisi olarak baktıklarını ortaya koymuştur.

Lee, Lee ve Kang (2005), bilgi dolaşımı süreci olarak tanımladıkları beş bilgi yönetimi sürecinin işletmelerde uygulanma düzeyini anket tekniği ile belirlemiş ve geliştirdikleri bilgi yönetimi performans indeksinin, bu sürecin etkinliğini gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.

İplikçioğlu ve Çelik (2005), KOBİ'lerin bilgi ve bilgi yönetimi ile ilgili tutumlarını ve mevcut durumlarını anket yöntemi ile ortaya koymaya çalışmışlardır. Araştırma sonucunda, KOBİ'lerin bilgi ve bilgi yönetiminin farkında olmalarına rağmen, bilgi yönetimi altyapısını büyük bir ölçüde gerçekleştiremediklerini ortaya koymuşlardır.

Robinson, vd (2005), büyük ölçekli işletmelerin bilgi varlıklarını nasıl yönettiklerini belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarında, 4 büyük işletmeyi kapsayan vaka analizi yöntemini kullanmışlardır. Çalışma sonucunda ise, strateji formülasyonuna yeterince önem verilmesi, bilgi yönetimi ile işletme stratejisi arasındaki bağın güçlendirilmesi halinde organizasyonların bilgi yönetimi uygulamalarında başarılı olacakları sonucuna varmışlardır.

Bu çalışmada ise bilgi yönetimi uygulamaları bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırılarak, bilgi yönetiminin muhasebe uygulamalarındaki yeri ve uygulanma düzeyine ilişkin genel bir çerçeve çizilmeye çalışılacaktır.

5. MATERYAL VE YÖNTEM

Muhasebe, bilginin toplanması, analizi, düzenli olarak kullanılması ve karar vericilere ilgili bilgilerin iletilmesidir. Karar alma sürecinde muhasebe fonksiyonundan sağlanan bilgilerin kullanılması nedeniyle, işletmelerin faaliyetlerinde etkinliğin sağlanması, bu bilgilerin, doğru, güvenilir, şeffaf, geleceğe dönük ve karşılaştırılabilir olmasını ve zamanında sunulmasını gerektirir.

Muhasebe bilgilerini kullanan çıkar gruplarına doğru ve güvenilir bilgi vermesi açısından, muhasebe süreçlerinde bilginin elde edilmesi, saklanması, paylaşılması, kullanılması ve öğrenilmesi gibi bilgi yönetimi süreçlerinin uygulanması büyük önem

arz eder. Dolayısıyla bilgi yönetimi, muhasebe uygulamalarının ve çalışanlarının etkinliği açısından önemli bir konu olmaktadır. Bu bağlamda araştırmada, Tokat ilinde faaliyet gösteren muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulama düzeylerinin belirlenmesine çalışılmaktadır.

Diğer taraftan, işletmeler iş hacimlerine göre bağımlı ya da bağımsız muhasebeci çalıştırma yoluna gidebilirler. İşletme içerisinde çalışan, işletme yönetimine ve kurallarına ve yönetimin emirlerine bağlı olan muhasebeciler bağımlı muhasebeci; denetlenen işletmelerde hizmet ilişkisi içerisinde bulunmayan, meslek kurallarına ve disipline tabi muhasebe uzmanı veya kuruluşları ise bağımsız muhasebeci olarak ifade edilmektedir. Muhasebeciler açısından oluşan bu farklılık ise, muhasebede bilgi yönetimi uygulamaları açısından her iki grubun da aynı düzeyde olup olmadığı sorusunu gündeme getirmektedir.

Bu çalışmanın amacı, bilgi yönetimi uygulamalarını bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırmak suretiyle, bilgi yönetiminin muhasebe uygulamalarındaki yeri ve uygulanma düzeyine ilişkin genel bir çerçeve çizmektir. Bu nedenle söz konusu grupların, bilginin paylaşılması, elde edilmesi, saklanması, kullanılması ve içselleştirilmesi ile ilgili süreç ve araçları uygulama düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmektedir. Bu bağlamda, Tokat ilinde faaliyet gösteren bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamaları arasındaki ilişkilerin analiz edilmesi amaçlanmaktadır.

5.1. MATERYAL

Bu araştırmada veriler, Tokat ilinde bağımlı ve bağımsız muhasebeci olarak faaliyet gösteren meslek mensupları ile yüzyüze anket tekniği ile doldurulan anketler yoluyla elde edilmiştir. Anket formlarında yer alan sorular; OECD'nin 2003 yılında dört

ülkeyi kapsayan bilgi yönetimi uygulamalarını ölçüm anketi ile Lee, Lee ve Kang'ın (2005), bilgi yönetimi performansının ölçülmesi üzerine yapmış oldukları çalışmalarında kullandıkları anket baz alınarak, ve ülkemizdeki çeşitli koşullar ve muhasebe uygulamaları da göz önünde tutularak düzenlenmiştir. Sorular ayrıca kapalı uçlu olup, 5'li Likert ölçeğine göre düzenlenmiştir. Diğer taraftan, içerik olarak aynı kalmak suretiyle anket sorularındaki ifadelerde, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin durumlarına göre değişiklikler yapılmıştır. Bu değişiklikler ilgili bölümlerde açıklanacaktır.

Anket formları 3 bölümden ve toplam 42 sorudan oluşmaktadır. Anketin ilk bölümünde anketin yapıldığı kişi veya kurumla ilgili genel bilgileri içeren demografik sorular; ikinci bölümünde bilgi yönetimi süreçleri olarak ele alınan bilginin paylaşılması, bilginin elde edilmesi, bilginin öğrenilmesi, bilginin içselleştirilmesi, bilginin kullanılması ve saklanması ile ilgili sorular; üçüncü bölümde ise muhasebe departmanlarında bilgi yönetimi uygulamalarından elde edilen sonuçlara yönelik sorular yer almaktadır.

5.2. YÖNTEM

Araştırmada, ankete cevap verenlerin soruları doğru olarak cevapladıkları, seçilen örnek kütlenin ana kütleyi anlamlı olarak temsil ettiği ve cevap verenlerin hiçbir şekilde yönlendirilmediği varsayılmıştır.

Bu varsayımlar çerçevesinde araştırmaya başlamadan önceki temel yargı, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler arasında bilgi yönetimi süreçlerinin uygulanma düzeyleri bakımından bir farklılık olmadığıdır. Bu amaçla aşağıda sıralanan hipotezler test edilmiştir.

Hipotez 1: Bilginin paylaşılması konusunda bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin uygulama düzeyleri arasında bir fark bulunmamaktadır.

Hipotez 2: Bilginin elde edilmesi konusunda bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin uygulama düzeyleri arasında bir fark bulunmamaktadır.

Hipotez 3: Bilginin içselleştirilmesi konusunda bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin uygulama düzeyleri arasında bir fark bulunmamaktadır.

Hipotez 4: Bilginin kullanılması ve saklanması konusunda bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin uygulama düzeyleri arasında bir fark bulunmamaktadır.

Araştırma, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından iki ayrı kütle ve örnekleme içermektedir. Bağımlı muhasebeciler açısından yapılan araştırmanın ana kütlesi Tokat Sanayi ve Ticaret Odasına kayıtlı ve faaliyette olan 114 anonim şirketinin muhasebe departmanlarıdır. Örnek kütle olarak bu şirketler arasından kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş olan 60 Anonim Şirket belirlenmiştir. Bu şirketler ana kütlelerin % 52,6'sını kapsamaktadır.

Bilgi yönetim süreç ve araçları, bilgi teknolojileri ile bir bütün olarak nitelendirilmektedir. Bu nedenle, bağımlı muhasebecilerin faaliyet gösterdiği şirketlere yönelik örnekleme seçiminde, ölçeklerinin bu süreçleri uygulamaya daha elverişli olduğu ve ayrı bir muhasebe departmanlarının bulunduğu varsayımıyla Anonim Şirket unvanı aranmıştır.

Bağımsız muhasebeciler açısından yapılan araştırmanın ana kütlesi, Tokat Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasına kayıtlı bulunan 132 muhasebe meslek mensubudur. Örnek kütle ise bu üyeler arasından tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş olan 71 meslek mensubundan oluşmaktadır. Örnek kütle, ana kütlelerin % 53,7'sini kapsamaktadır.

Diğer taraftan araştırma sırasında, araştırmaya katılan bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi ve bilgi yönetimi uygulamaları konusunda, yeterli düzeyde olmadıkları gözlemlenmiştir. Ancak, araştırmanın yapılacağı bölge Tokat ili olarak belirlenmiştir. Ayrıca bilgi yönetimi uygulamaları ile ilgili küçük ve orta ölçekli işletme ve muhasebecilerin de incelenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşüncesinden hareketle, bu durumun araştırma kapsamında bir sınırlılık olarak ele alınmasına karar verilmiştir.

Anketlerden elde edilen veriler SPSS 11.5 ve Microsoft Excel programları kullanılarak istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur. Bu çerçevede veriler, genel olarak Güvenilirlik Analizi, Frekans ve Yüzde Analizleri, Kolmogorov-Smirnov Uyum İyiliği Testi, Mann-Whitney Testi şeklinde istatistiksel analizlere tabi tutulmuştur.

Analiz sonucunda ilk olarak, Tokat ilinde faaliyet gösteren bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarının mevcut durumu ortaya konulmuş ve tablolaştırılmıştır. Daha sonra araştırmaya kaynak teşkil eden sorulardan elde edilen bilgilerin güvenilirlik katsayısını hesaplamak suretiyle değişkenler arasında anlamlı ve güvenilir farkların ve ilişkilerin olup olmadığı test edilmiştir. Son olarak ise bilgi yönetimi uygulama düzeylerinin bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırılmasına yönelik hipotezler geliştirilmiş ve test edilmiştir.

6. BULGULAR

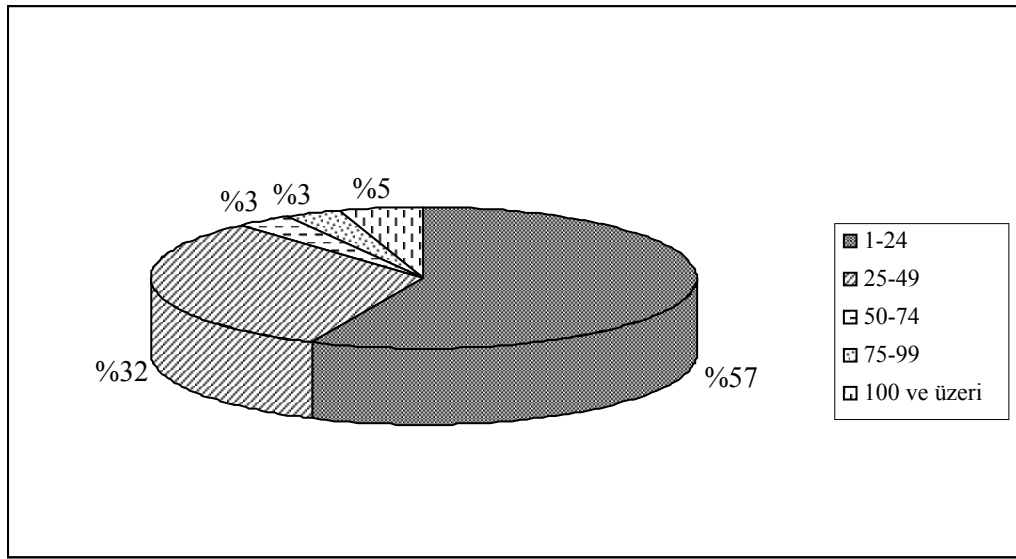
6.1. BAĞIMLI MUHASEBECİLER AÇISINDAN ELDE EDİLEN BULGULAR

Bu bölümde, bağımlı muhasebecilerle yapılan anketler sonucunda elde edilen bulgular, genel bilgiler, bilgi yönetimi uygulamaları ve bilgi yönetimi uygulamalarından elde edilen sonuçlar olarak ankette yer alan üç bölüm itibariyle incelenecektir. Son

olarak araştırmaya kaynak teşkil eden sorulardan elde edilen bilgilerin güvenirlik katsayısını hesaplamak suretiyle, değişkenler arasında anlamlı ve güvenilir farkların ve ilişkilerin olup olmadığı test edilecektir.

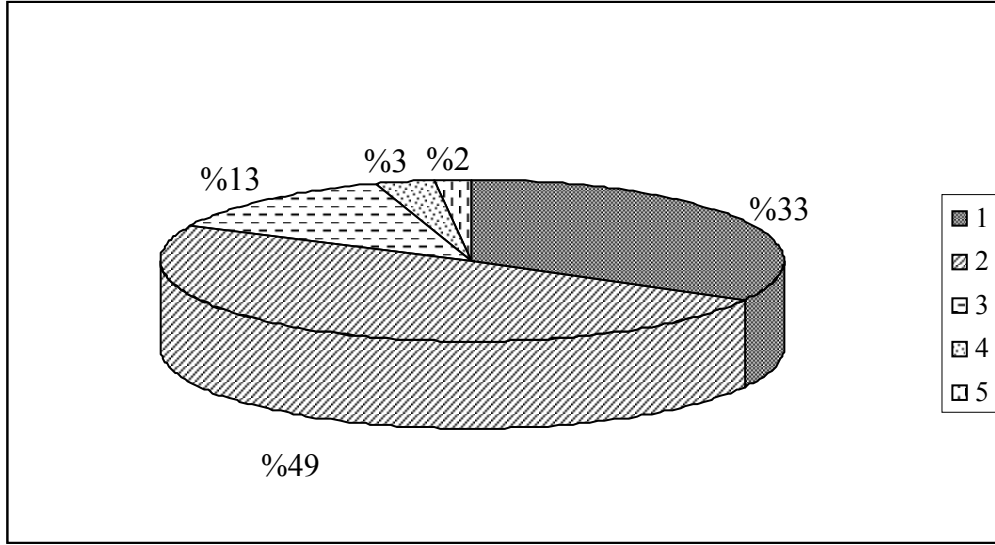
6.1.1. Ankete Katılan Firmalara İlişkin Genel Bilgiler

Anket formlarını yanıtlayan bağımlı muhasebecilerin faaliyet gösterdiği firmaların, % 57'si 1 ile 24 kişi arasında personel çalıştırırken, % 32'si 25-49 arasında personel çalıştırmakta, % 3' 50-74 kişi arasında personel ve % 3' ise 75-99 arasında personel çalıştırmaktadır. Firmaların % 5'i ise 100'den fazla personel çalıştırmaktadır. Ankete konu olan firmaların çalışan sayılarına ilişkin frekans yüzdeleri Şekil 6.1.'de verilmiştir.

Şekil 6.1. Ankete Katılan Firmaların alışan Sayıları

Anket formlarını cevaplandıran toplam 60 firmadan, % 33' muhasebe departmanında 1 kişi istihdam etmekte, % 49'u muhasebe departmanında 2 kişi, % 13' ise, 3 kişi istihdam etmektedirler. Firmaların % 3'nde 4, % 2'sinde ise 5 çalışan mevcuttur. Firmaların muhasebe departmanlarındaki çalışan sayılarına ilişkin frekans yüzdeleri Şekil 6.2.'de verilmiştir.

Şekil 6.2. Ankete Katılan Firmaların Muhasebe Departmanlarında Çalışan Sayıları

6.1.2. Bilgi Yönetimi Uygulamaları

Bu bölüm, muhasebe departmanlarındaki formal, informal ve günlük bilgi yönetimi uygulamalarını ölçmektedir ve 5 temel bilgi yönetimi süreci ile ilgili uygulamaları kapsamaktadır. Bu süreçler, muhasebe departmanlarındaki bilgi paylaşımı uygulamaları, bilginin elde edilmesi ile ilgili uygulamalar, bilginin içselleştirilmesi sürecine yönelik uygulamalar ve bilginin kullanılması ve saklanması süreçlerine yönelik uygulamalardır.

İşletmelerin muhasebe departmanı sorumlularının bu süreçler için vermiş oldukları cevaplar ve frekans dağılımları açıklanırken, her zaman ve genellikle seçenekleri ile nadiren ve hiç seçenekleri birlikte değerlendirilmiştir. Buna göre ilk iki seçeneklerin toplamı yüksek uygulama düzeyleri, diğer iki seçeneklerin toplamı düşük uygulama düzeyleri olarak ele alınmıştır. Bazen seçeneğine verilen cevaplar ise orta düzeydeki uygulamalar şeklinde açıklanmıştır. Böylece uygulama düzeyleri ile ilgili değerlendirmelerin daha açık sonuçlar vasıtasıyla yapılabilmesi amaçlanmıştır.

6.1.2.1. Bilgi paylaşımı süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar

Tablo 6.1., ankete katılan bağımlı muhasebecilerin, bilginin paylaşılması süreci ile ilgili sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 6.1. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin Paylaşılması

BİLGİNİN PAYLAŞILMASI	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Departmanımızda çalışanlar, görevleri için gerekli olan bilgileri paylaşırlar	34	56,7	18	30	7	11,7	1	1,7	0	0
Departmanımızda çalışanlar, geçmişte ki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edindikleri bilgileri paylaşırlar.	25	41,7	26	43,3	8	13,3	1	1,7	0	0
Departmanımızda çalışanlar, öğrenilen dersler, kılavuzlar, iyi iş uygulamaları, makaleler gibi yazılı belgeler vasıtasıyla bilgiyi paylaşırlar.	16	26,7	16	26,7	15	25	9	15	4	6,7
Departmanımızda çalışanlar, takım çalışması gibi işbirlikçi çalışma yöntemleri ile bilgiyi paylaşırlar.	25	41,7	23	38,3	9	15	2	3,3	1	1,7
Departmanımızda çalışanlar, kurum içi İnternet ağı, elektronik ilan panoları gibi enformasyon sistemleri ile bilgiyi paylaşırlar.	24	40	19	31,7	6	10	3	5	8	13,3
Örgüt kültürü ve değerler sistemi gibi faktörler şirketimizde bilgi paylaşımını teşvik etmektedir.	18	30	17	28,3	11	18,3	5	8,3	9	15

Tablodan da görüldüğü gibi, bilginin paylaşılması ile ilgili süreçlere verilen cevaplar yüksek uygulama düzeylerini ifade etmektedir. Bu bağlamda, araştırmaya konu olan muhasebecilerin % 86,7'si, muhasebe departmanında çalışanların görevler için gerekli olan bilgileri birbirleri ile paylaştıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bu konuda muhasebecilerin % 11,7'sinin uygulamalarının orta düzeylerde olduğu; % 1,7'sinde ise bu uygulamaların düşük düzeylerde bulunduğu görülmektedir.

Bununla birlikte, geçmişteki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edinilen bilgiler vasıtasıyla bilgi paylaşımı konusunda, ankete katılan muhasebecilerin % 85'inin yüksek, % 13,3'ünün orta ve % 1,7'sinin düşük düzeylerde uygulamalarının bulunduğu

söylenbilir. Yazılı belgeler vasıtasıyla bilgi paylaşımı açısından muhasebecilerin % 53,4'ünün yüksek, % 25'inin orta ve % 21,7'sinin ise düşük uygulama düzeylerinde bulunduğu görülmektedir.

İşbirlikçi çalışma yöntemleri açısından uygulama düzeyleri incelendiğinde, muhasebecilerin % 80'inin yüksek, % 15'inin orta düzeylerde olduğu; % 5'inin ise bu uygulamalarının bulunmadığı söylenebilir. Enformasyon sistemleri vasıtasıyla bilgi paylaşımının ise muhasebecilerin % 71,7'sinde büyük ölçüde mevcut olduğu, % 10'unda orta düzeylerde mevcut olduğu; % 18,3'ünde ise bulunmadığı söylenebilir.

Bununla birlikte, ankete katılan muhasebecilerden % 58,3'ü örgüt kültürü ve değerler sistemi gibi faktörlerin departmanlarında bilgi paylaşımını büyük ölçüde teşvik etmekte olduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda muhasebecilerin % 18,3'ü orta düzeylerde olup; % 23,3'ünde ise bu uygulamalar hiç bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, bağımlı muhasebecilerin görevleri için gerekli bilgileri büyük ölçüde paylaştıkları ifade edilebilir. Bununla birlikte bilgi paylaşımı süreçlerinin büyük oranda geçmişteki tecrübeler, işbirliği ve enformasyon sistemleri ile gerçekleştirildiği görülmektedir.

Bilgi paylaşımının sağlanmasında teknolojik araçlar kadar sosyal süreçlerin de dikkate alınarak yönetilmesi önemlidir. Ancak, bilgi paylaşımını teşvik edici süreçlerin nispeten düşük oranlarda mevcut olması, ayrıca nadiren ya da hiç olarak verilen yanıtların yüksek olması nedeniyle, bağımlı muhasebeciler açısından bilgi paylaşımının bir süreç olarak yeterli düzeyde yönetilmediği sonucuna varılabilir.

6.1.2.2. Bilginin Elde Edilmesi Süreci ile İlgili Sorulara Verilen Cevaplar

Bağımlı muhasebecilerin bilginin elde edilmesine yönelik uygulamalara verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6.2.'de verilmiştir.

Tablo 6.2. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin Elde Edilmesi

BİLGİNİN ELDE EDİLMESİ	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bilgiler, aynı sektörde faaliyet gösteren şirketlerden sağlanmaktadır.	8	13,3	14	23,3	17	28,3	14	23,3	7	11,7
Bilgiler, araştırma kuruluşlarından (enstitü, üniversite vb.) sağlanmaktadır.	1	1,7	10	16,7	12	20	22	36,7	15	25
İhtiyaç duyulan bilgiler, İnternet aracılığıyla sağlanmaktadır.	14	23,3	22	36,7	16	26,7	5	8,3	3	5
Bilgiler, kurum içi kaynaklardan (veri tabanları, araştırmalar, makaleler vb.) sağlanmaktadır.	16	26,7	23	38,3	10	16,7	6	10	5	8,3
Bilgiyi elde etmek için, kurum içi ve kurum dışı finansal kaynak sağlanmaktadır.	18	30	7	11,7	14	23,3	16	26,7	5	8,3

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan muhasebecilerin % 36,6'sı, görevleri için ihtiyaç duydukları bilgilerin aynı sektörde faaliyet gösteren şirketlerden sağlanması sürecini büyük ölçüde uyguladıklarını belirtmişlerdir. Aynı soruya bazen yanıt veren muhasebecilerin oranı % 28,3, nadiren ya da hiç şeklinde yanıt verenlerin oranı ise % 35'dir.

Bununla birlikte muhasebecilerin % 18,4'ü araştırma kuruluşlarından bilgi sağlama yönündeki araçları kullandığını belirtirken, % 56,7'si bu uygulamaların bulunmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. İnternet aracılığıyla bilgi sağlama uygulamaları ise, muhasebecilerin % 60'ında büyük ölçüde, % 26,7'sinde orta düzeyde, % 13,3'ünde ise çok az bulunmaktadır.

Kurum içi kaynaklardan bilgi elde etme bakımından muhasebecilerin % 65'inin yüksek düzeyde, % 16,7'sinin orta düzeyde ve % 18,3'ünün ise düşük düzeylerde

kaldığı söylenebilir. Son olarak, ankete katılan muhasebecilerden % 41,7'si bilgiyi elde etmek için, her zaman veya genellikle finansal kaynak sağlamakta olduklarını, %23,3'ü bazen kurum içi ve kurum dışı finansal kaynak sağlanmakta olduğunu ve % 18,3'ü ise bilgiyi elde etmek için nadiren ya da hiçbir şekilde kaynak sağlamadıklarını belirtmişlerdir.

Bilgi yönetiminin en önemli süreçlerinden birisi olan bilginin elde edilmesi, firma içinden ya da dışından ihtiyaç duyulan bilgilerin sağlanmasını ifade etmektedir. Bu bağlamda ankete katılan muhasebecilerin her zaman ve genellikle yanıtları birlikte incelendiğinde, firma dışından bilgi sağlamada, diğer şirketler ya da araştırma kuruluşları şeklinde oluşabilecek kiralama yöntemini çok fazla tercih etmediği ya da uygulamadığı görülmektedir. Ayrıca internet aracılığıyla bilgi sağlama uygulamaları da nispeten düşük bir düzeydedir.

Diğer taraftan kurum içi kaynaklardan bilgi sağlama yoğunluğu internet ile aynı düzeydedir. Bilginin elde edilmesine yönelik finansal kaynak ayrılmasına % 30 oranında her zaman ve % 26,7 nadiren yanıtları verilmesi şeklindeki sonuçlar da dikkate alındığında, bilginin elde edilmesinin bir süreç şeklinde yönetilmekten çok, ihtiyaç halinde bu sürecin uygulandığı değerlendirilmesi yapılabilir.

6.1.2.3. Bilginin içselleştirilmesi süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar

Bağımlı muhasebecilerin bilginin içselleştirilmesi ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6.3.'deki gibidir.

Tablo 6.3. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin İçselleştirilmesi

BİLGİNİN İÇSELLEŞTİRİLMESİ	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Bilgi yönetimine yönelik formal-informal eğitimler verilmektedir	8	13,3	19	31,7	19	31,7	8	13,3	6	10
Çalışanlara, işleri ile ilgili kurum içi eğitimler verilmektedir.	16	26,7	24	40	12	20	6	10	2	3,3
Deneyimli çalışanların bilgilerini, daha az deneyimli çalışanlara aktarması teşvik edilmektedir.	31	51,7	22	36,7	5	8,3	1	1,7	1	1,7
Çalışanların eğitimlerine ait masrafları ödenerek, kurum dışından eğitim almaları teşvik edilmektedir.	11	18,3	9	15	14	23,3	14	23,3	12	20
Çalışanlara, kurum dışından eğitim alma imkanı sağlanmaktadır.	8	13,3	10	16,7	13	21,7	14	23,3	15	25
Çalışanlara seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla eğitim imkanı sağlanmaktadır.	12	20	17	28,3	13	21,7	9	15	9	15
Çalışanların eğitimi için finansal kaynak ayrılmaktadır.	9	15	6	10	20	33,3	12	20	13	21,7

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan bağımlı muhasebecilerin % 25'i çalışanların eğitimi için her zaman ya da genellikle finansal kaynak ayırdıklarını, % 33,3'ü çalışanların eğitimi için bazen finansal kaynak ayırdıklarını, % 23,3'ü ise çalışanların eğitimi için nadiren finansal kaynak ayırdıklarını ya da hiçbir şekilde finansal kaynak ayırmadıklarını ifade etmişlerdir.

Ankete konu olan muhasebecilerin % 45'i çalışanlara bilgi yönetimi konusunda formal-informal eğitimler verilmekte olduğunu belirtirken, % 31,7'si anketi bu eğitimlerin bazen verildiği şeklinde cevaplamışlardır. Diğer taraftan bilgi yönetimi eğitimi konusunda muhasebecilerin % 13,3'ü nadiren, % 10' ise hiçbir uygulamalarının bulunmadığını belirtmişlerdir.

Bununla birlikte, muhasebecilerin % 66,7'si çalışanlara, işleri ile ilgili kurum içi eğitimlerin verilmekte, % 88,4'ü deneyimli çalışanların bilgilerini, daha az deneyimli

çalışanlara aktarmasının teşvik edilmekte, % 30'u çalışanlara kurum dışından eğitim alma imkanının sağlanmakta ve % 33,3'ünde eğitimlerine ait masrafları ödenerek çalışanların kurum dışından eğitim almalarının teşvik edilmekte olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca departmanların % 48,3'ünde bilginin öğrenilmesi, eğitim ve rehberlik süreci ile ilgili olarak, çalışanlara seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla eğitim imkanı sağlanmaktadır.

Bilginin içselleştirilmesi, bilgi yönetiminin tüm çalışan ve süreçlere yerleştirilmesi olarak ifade edilebilir. Söz konusu dağılımlar incelendiğinde, bilgi yönetimine yönelik eğitimlerin uygulanma düzeyinin nispeten düşük olduğu söylenebilir. Bununla birlikte çalışanlara eğitim imkanının daha çok kurum içinde ve deneyimlerin aktarılması ile sağlandığı görülmektedir. Çalışanların kurum dışından finansal destek sağlanarak veya sağlanmadan eğitim almasına yönelik uygulamaların nispeten düşük düzeylerde olduğu söylenebilir. Ayrıca bu uygulamaların hiç bulunmadığını belirten ifadelerin oranı da oldukça yüksektir.

Bağımlı muhasebeciler açısından, kurum dışından eğitim alma imkanının daha çok seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla sağlandığı ifade edilebilir. Diğer taraftan, bilgi yönetimi uygulamalarının süreç ve çalışanlara yerleştirilmeden sürdürülebilmesinin çok zor olduğu noktadan hareketle, bağımlı muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarını süreçlerine yerleştirme bakımından yeterli düzeyde olmadığı sonucuna varılabilir.

6.1.2.4. Bilginin kullanılması ve saklanması süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar

Tablo 6.4., ankete katılan firmaların muhasebe departmanı sorumlularının bilginin kullanılması ve saklanması süreci ile ilgili sorulara verdikleri cevapların frekans dağılımları ve yüzdeler dilimlerini göstermektedir.

Tablo 6.4. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilginin Kullanılması ve Saklanması

BİLGİNİN KULLANILMASI VE SAKLANMASI	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Görevlere ilişkin yazılı politikalar ve yasal el kitapları saklanmaktadır.	25	41,7	14	23,3	7	11,7	5	8,3	9	15
Görevler için gerekli bilgiler, gelecekteki kullanımlar için dokümanlaştırılarak saklanmaktadır.	22	36,7	15	25	11	18,3	8	13,3	4	6,7
Muhasebe ile ilgili görevlerde, oluşturulmuş veri tabanlarından sağlanan bilgiler kullanılmaktadır.	25	41,7	19	31,7	6	10	5	8,3	5	8,3
Muhasebe ile ilgili görevlerde, diğer departmanlara ait veri tabanlarından sağlanan bilgiler kullanılmaktadır	18	30	27	45	7	11,7	5	8,3	3	5
Mevcut bilgilere dayalı olarak ileri sürülen yeni önerilere yönelik teşvik edici politikalar uygulanmaktadır.	15	25	17	28,3	20	33,3	6	10	2	3,3
Görevler yerine getirilirken, iş akış diyagramları kullanılmaktadır.	10	16,7	25	41,7	15	25	5	8,3	5	8,3

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan muhasebecilerin % 65'i görevlere ilişkin yazılı politikalar ve yasal el kitaplarının saklanmakta olduğunu, % 61,7'si görevler için gerekli bilgilerin, gelecekteki kullanımlar için dokümanlaştırılarak saklanmakta olduğunu, % 73,4'ü muhasebe ile ilgili görevlerde, oluşturulmuş veri tabanlarından sağlanan bilgilerin kullanıldığını, % 75,'i muhasebe ile ilgili görevlerde, diğer departmanlara ait veri tabanlarından sağlanan bilgilerin kullanılmakta olduğunu ve % 58,4'ü görevler yerine getirilirken, iş akış diyagramlarının kullanılmakta olduğunu belirtmişlerdir.

Ayrıca ankete katılan firmaların % 53,3'ü mevcut bilgilere dayalı olarak ileri sürülen yeni önerilere yönelik teşvik edici politikalar uygulamakta olduklarını belirtmişlerdir.

Bilgi yönetiminin süreçlerinden bir diğeri bilginin saklanması olup, özellikle muhasebe uygulamaları açısından çok önemli olduğu söylenebilir. Ankete katılan muhasebecilerin bilginin saklanması ile ilgili süreçlere verdikleri yanıtlar da bu doğrultudadır. Buna göre, yazılı politika ve yasal kitapların, görevler için gerekli bilgilerin muhasebeciler tarafından çoğunlukla saklandığı ifade edilebilir.

Bilgi yönetimi uygulamaları konusunda incelenen son süreç bilginin kullanılması olup, bu konuda muhasebecilerin görevlerinde veri tabanlarında saklanan bilgileri kullanma ve diğer departmanların veri tabanlarında bulunan bilgileri kullanma uygulamalarının yüksek düzeylerde olduğu ifade edilebilir. Bununla birlikte bilgilerin kullanılarak yeni öneri ya da bilgi ileri sürülmesini teşvik edici politikalar ve görevlerde iş akış diyagramlarının kullanılması nispeten düşük düzeydedir.

6.1.3. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilgi Yönetimi Uygulamalarından Elde Edilen Sonuçlar

Bu bölüm, bağımlı muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamaları ile elde ettikleri sonuçların etkinlik düzeyini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda muhasebecilerden belirtilen hedeflere göre, departmanlarındaki bilgi yönetimi uygulamalarının etkinlik seviyesine uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Böylece bilgi yönetimi uygulamaları ile işletmelerin ulaştığı sonuçlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 6.5., ankete katılan bağımlı muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarından elde edilen sonuçlar ile ilgili sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdeler dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 6.5. Bağımlı Muhasebeciler Açısından Bilgi Yönetimi Uygulama Sonuçları

BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI İLE	Çok Fazla		Fazla		Ne Çok Ne Az		Az		Çok az		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Yerel araştırma enstitülerinden bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	0	0	9	15	20	33,3	14	23,3	10	16,7	7	11,7
Diğer işletmelerden bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	1	1,7	16	26,7	11	18,3	18	30	11	18,3	3	5
Diğer departmanlardan bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	2	3,3	11	18,3	18	30	15	25	14	23,3	0	0
Diğer departmanlarla, bilgi dolaşımı ve paylaşımımız arttı.	2	3,3	9	15	19	31,7	16	26,7	14	23,3	0	0
Departmanımızda çalışanların bilgi ve becerileri arttı.	5	8,3	14	23,3	12	20	14	23,3	15	25	0	0
Çalışanların etkinliği ve verimliliği arttı.	7	11,7	11	18,3	10	16,7	15	25	16	26,7	1	1,7
Muhasebe alanındaki yeni gelişmelere olan adaptasyonumuz arttı.	5	8,3	11	18,3	17	28,3	9	15	18	30	0	0
Çalışanların işi bırakmaları nedeniyle oluşabilecek bilgi kaybı azaldı.	5	8,3	16	26,7	16	26,7	13	21,7	8	13,3	2	3,3
Uluslararası işlerde gerekli bilgiye ulaşılabilirliğimiz arttı.	5	8,3	6	10	20	33,3	11	18,3	11	18,3	7	11,7
Çalışanların gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetleri arttı.	2	3,3	12	20	14	23,3	18	30	13	21,7	1	1,7
Çalışanların eğitim düzeyleri arttı.	2	3,3	9	15	20	33,3	16	26,7	12	20	1	1,7
Çalışanların yenilikleri kabul etme eğilimi arttı.	4	6,7	13	21,7	12	20	17	28,3	12	20	2	3,3
Rakiplerin iyi iş uygulamalarının firmaya adaptasyonu sağlandı.	5	8,3	17	28,3	15	25	14	23,3	7	11,7	2	3,3

Tabloda yer alan sonuçlar açıklanırken, daha önce de ifade edildiği gibi çok fazla ile fazla seçenekleri, ne çok ne az ile az seçenekleri ve çok az ve hiç seçeneklerine verilen cevaplar birlikte değerlendirilecektir. Bu çerçevede muhasebeciler, bilgi yönetimi uygulamaları sonucunda araştırma enstitülerinden bilgi sağlama yeteneklerinin daha çok orta düzeylerde arttığını (% 56,6) veya hiç artmadığını belirtmişlerdir (% 28,4). Benzer şekilde muhasebecilerin % 48,3'ü diğer işletmelerden bilgi sağlama yeteneklerinin orta düzeyde arttığını, % 23,3'ü ise hiç artmadığını ifade etmişlerdir.

Diğer departmanlardan bilgi sağlama yeteneğinin artması açısından muhasebecilerin % 21,6'sı sonuçların yüksek düzeyde, % 55'i orta düzeyde etkin olduğunu; % 23,3'ü ise etkin olmadığını belirtmişlerdir. Diğer departmanlarla bilgi dolaşımı ve paylaşımı açısından ise sonuçların % 18,3'ü etkin, % 58,4'ü orta düzeylerde etkin olduğu; % 23,3'ünde ise hiç etkin olmadığı görülmektedir.

Muhasebecilerin % 31,6'sı çalışanların bilgi ve becerilerinin, % 30'u çalışanların etkinlik ve verimliliğinin, 23,3'ü işleri için gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetlerinin, % 18,3'ü eğitim düzeylerinin, % 28,4'ü yenilikleri kabul etme eğilimlerinin büyük ölçüde arttığını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan muhasebecilerin % 25'i çalışanların bilgi ve becerilerinin, % 28,4'ü çalışanların etkinlik ve verimliliğinin, % 23,4'ü çalışanların işleri için gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetlerinin, % 21,7'si çalışanların eğitim düzeylerinin, % 23,3'ü çalışanların yenilikleri kabul etme eğilimlerinin artmadığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte çalışanların işi bırakmaları halinde oluşabilecek bilgi kaybının azalması konusunda muhasebecilerin % 35,'i yüksek, % 48,4'ü orta düzeylerde etkin sonuçlar elde ettiklerini; % 16,6'sı ise sonuçların etkin olmadığını belirtmişlerdir.

Aynı zamanda muhasebecilere bilgi yönetimi uygulamaları ile muhasebe alanındaki yeni gelişmelere adaptasyon bakımından elde edilen sonuçlar sorulmuş ve % 26,6'sı yüksek, % 53,3'ü orta düzeyde artış olduğunu; % 30'u ise bu uygulamalar açısından etkinliklerinde herhangi bir artış olmadığını belirtmişlerdir. Son olarak muhasebecilerin % 18,3'ü uluslararası işlerde gerekli bilgiye ulaşılabilirlik açısından, % 36,6'sı rakiplerin iyi iş uygulamalarının adaptasyonu bakımından etkin sonuçlar aldıklarını ifade etmişlerdir.

Bu bulgular çerçevesinde, muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamaları ile araştırma kuruluşları ve diğer işletmelerden bilgi sağlama yeteneklerinin artmadığı veya az arttığı ifade edilebilir. Bu sonuç, uygulama kısmında bu yöntemlerin yeterince uygulanmadığı ifadesiyle paralel bir nitelik taşımaktadır. Bununla birlikte diğer departmanlardan bilgi sağlama, departmanlarla bilgi dolaşımı ve paylaşımı gibi konularda da etkin sonuçlar elde edilememiştir. Çalışanların bilgisi, verimliliği, gerekli bilgileri ayırt etme kabiliyeti, eğitim düzeyleri, yenilikleri kabul etme eğilimi gibi sonuçların da etkinlik açısından yeterli olmadığı ifade edilebilir.

Diğer taraftan muhasebe alanındaki gelişmelere adaptasyon, iyi iş uygulamalarının firmaya adaptasyonu gibi sonuçlar da diğer sonuçlarla aynı özelliktedir. Bu bağlamda bilgi yönetimi uygulamaları ile elde edilebilecek sonuçların düzeylerinin nispeten düşük düzeylerde kaldığı ifade edilebilir. Uygulamalar ve sonuçlar birlikte incelendiğinde ise, bu durum bilgi yönetiminin yeterince uygulanmadığı ve bu nedenle elde edilen sonuçların etkin olmadığı şeklinde değerlendirilebilir.

6.1.4. Güvenilirlik Analizi

Bağımlı muhasebeciler açısından, uygulanan anket sorularından elde edilen bilgilerin güvenilirlik katsayısını hesaplamak suretiyle değişkenler arasında anlamlı ve güvenilir farkların ve ilişkilerin olup olmadığı test edilmiştir.

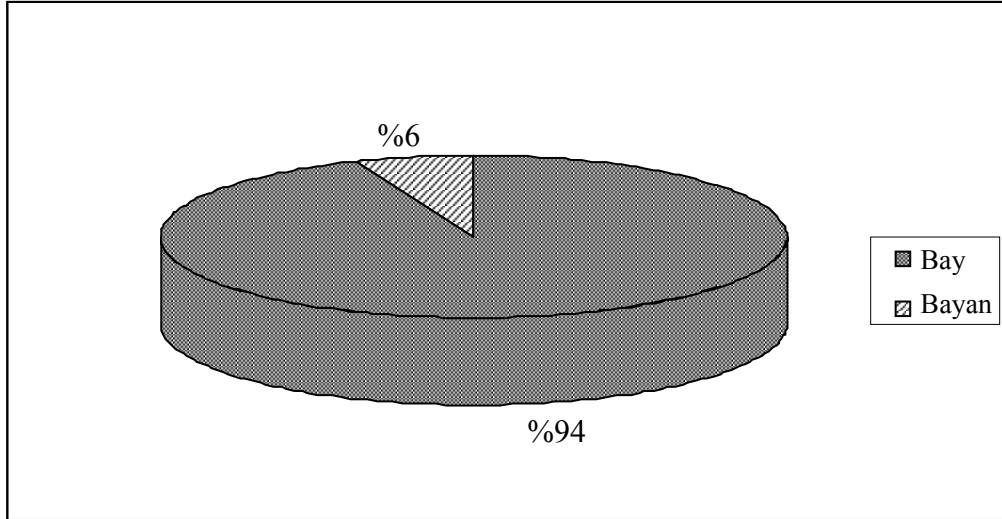
Buna göre anketin bilgi yönetimi uygulamalarını içeren ikinci bölümü ve uygulamalardan elde edilen sonuçların incelendiği üçüncü bölümü bir arada değerlendiren güvenilirlik analizi sonuçlarına göre Cronbach Alpha değeri, 0,90 olarak hesaplanmıştır. Bu bağlamda ölçeğin yüksek derecede güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu söylenebilir.

6.2. BAĞIMSIZ MUHASEBECİLER AÇISINDAN ELDE EDİLEN BULGULAR

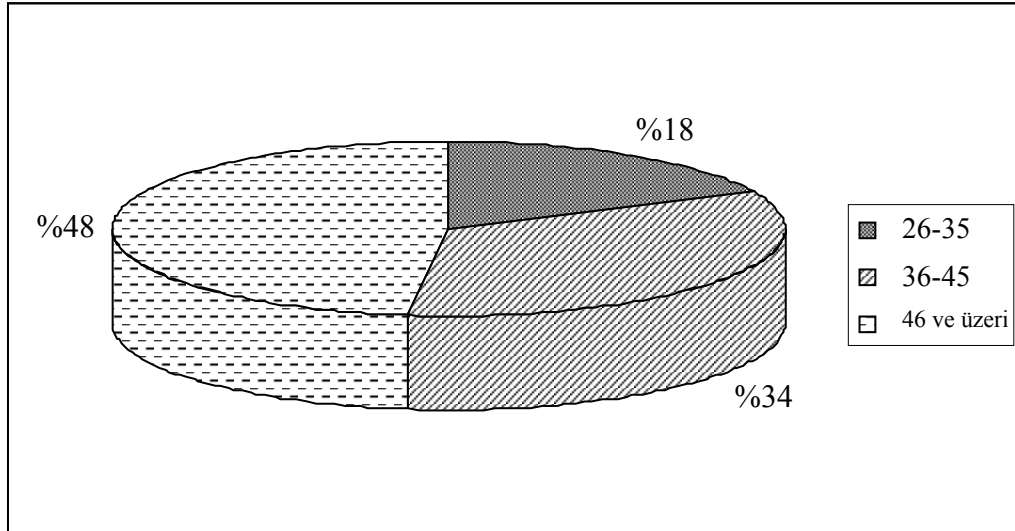
Bu bölümde, bağımsız muhasebecilerle yapılan anketler sonucunda elde edilen bulgular, genel bilgiler, bilgi yönetimi uygulamaları ve bilgi yönetimi uygulamalarından elde edilen sonuçlar olarak ankette yer alan üç bölüm itibariyle incelenecektir. Son olarak araştırmaya kaynak teşkil eden sorulardan elde edilen bilgilerin güvenilirlik katsayısını hesaplamak suretiyle değişkenler arasında anlamlı ve güvenilir farkların ve ilişkilerin olup olmadığı test edilecektir.

6.2.1. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilere İlişkin Genel Bilgiler

Anket formlarını cevaplandıran 71 bağımsız muhasebeciden % 94'ü bay, % 6'sı ise bayan muhasebecidir. Muhasebecilerin % 18'i 26-35 yaşları arasında, % 34'ü 36-45 yaşları arasında ve % 48'i 45 yaşının üzerindedir. Ankete katılan muhasebecilerin cinsiyet ve yaşlarına göre frekans yüzdeleri Şekil 6.3. ve Şekil 6.4.'de verilmiştir.

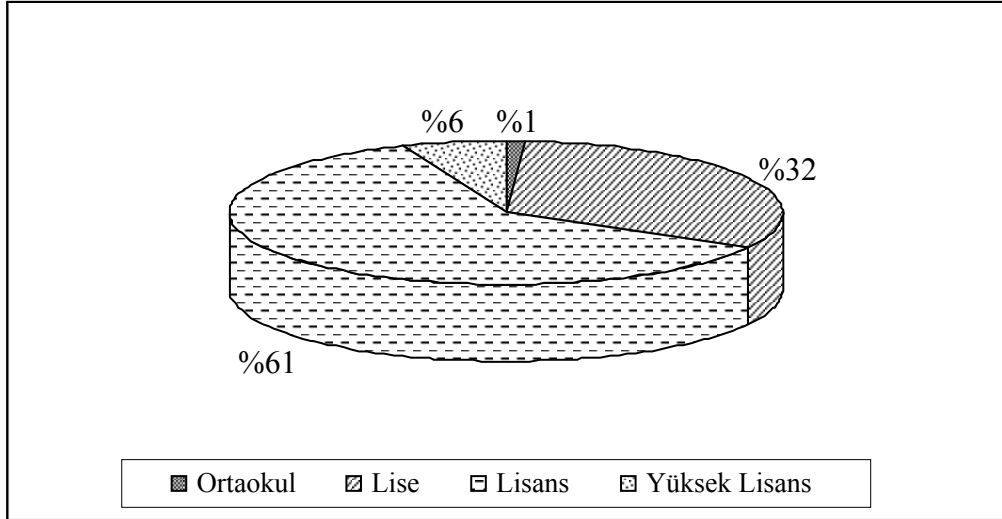

Şekil 6.3. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

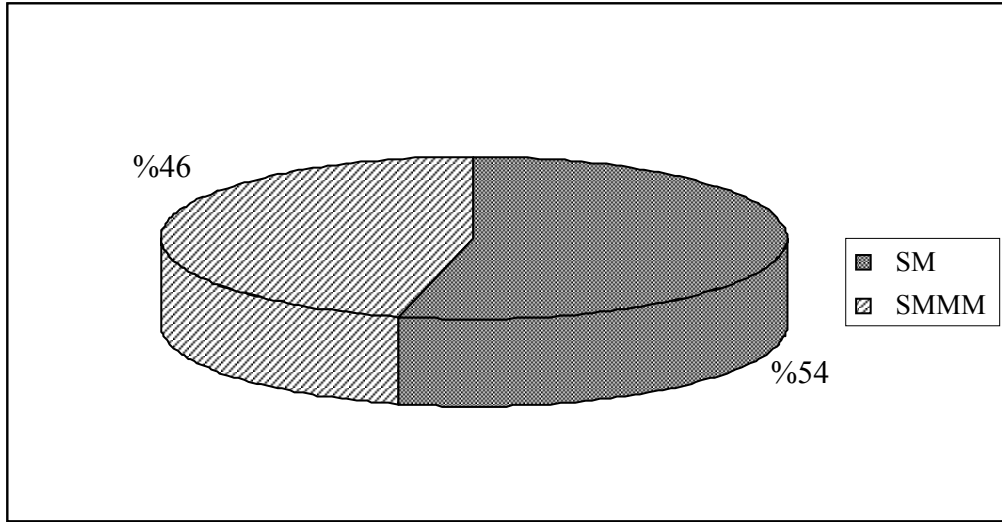

Şekil 6.4. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Yaş Dağılımı

Diğer taraftan ankete katılan muhasebecilerin % 1'i ortaokul, % 32'si lise, % 61'i lisans ve % 6'sı yüksek lisans mezunudur. Ayrıca muhasebecilerin % 54'ü serbest muhasebeci, % 46'sı ise serbest muhasebeci mali müşavir olarak faaliyet göstermektedir. Yeminli mali müşavir olarak Tokat ilinde faaliyet gösteren meslek mensubu ise bulunmamaktadır. Söz konusu özelliklere ilişkin frekans yüzdeleri Şekil 6.5. ve Şekil 6.6.'da gösterilmiştir.

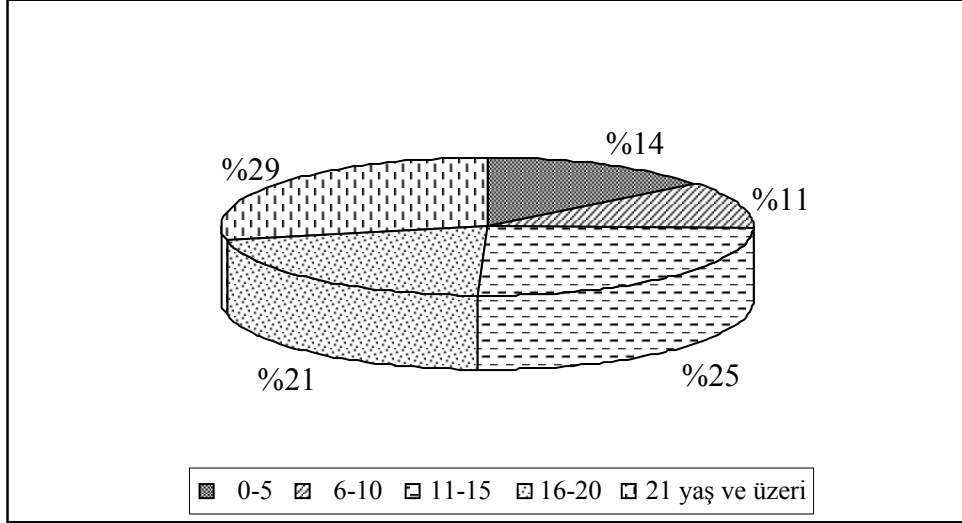

Şekil 6.5. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımı

Şekil 6.6. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Unvanlarına Göre Dağılımı

Son olarak, muhasebecilerin % 14'ü 0-5 yıl arasında, % 11'i 6-10 yıl arasında, % 25'i 11-15 yıl arasında, % 21'i 16-20 yıl arasında ve % 29'u ise 21 yıl ve daha fazla süreden beri faaliyetlerini sürdürdüklerini belirtmişlerdir. Muhasebecilerin görev sürelerine göre dağılımları Şekil 6.7.'de gösterilmiştir.

Şekil 6.7. Ankete Katılan Bağımsız Muhasebecilerin Görev Sürelerine Göre Dağılımı

6.2.2. Bilgi Yönetimi Uygulamaları

Bu bölüm bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarını belirlemektedir ve beş temel bilgi yönetimi süreci ile ilgili uygulamaları kapsamaktadır. Bu süreçler, bağımsız muhasebecilerin bilgi paylaşımı uygulamaları, bilginin elde edilmesi ile ilgili uygulamalar, bilginin içselleştirilmesi sürecine yönelik uygulamalar ve bilginin kullanılması ve saklanması süreçlerine yönelik uygulamalardır.

Bağımsız muhasebecilerin bu süreçler için vermiş oldukları cevaplar ve frekans dağılımları açıklanırken, her zaman ve genellikle seçenekleri ile nadiren ve hiç seçenekleri birlikte değerlendirilmiştir. Buna göre ilk iki seçeneklerin toplamı yüksek uygulama düzeyleri, diğer iki seçeneklerin toplamı düşük uygulama düzeyleri olarak ele alınmıştır. Bazen seçeneğine verilen cevaplar ise orta düzeydeki uygulamalar şeklinde açıklanmıştır. Böylece uygulama düzeyleri ile ilgili değerlendirmelerin daha açık sonuçlar vasıtasıyla yapılabilmesi amaçlanmıştır.

6.2.2.1. Bilgi paylaşımı süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar

Tablo 6.6., ankete katılan bağımsız muhasebecilerin, bilginin paylaşılması süreci ile ilgili sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımlarını göstermektedir.

Tablo 6.6. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin Paylaşılması

BİLGİNİN PAYLAŞILMASI	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Muhasebe çalışanları, görevleri için gerekli olan bilgileri paylaşırlar	38	53,5	21	29,6	11	15,5	1	1,4	0	0
Muhasebe çalışanları, geçmişteki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edindikleri bilgileri paylaşırlar.	18	25,4	24	33,8	16	22,5	9	12,7	4	5,6
Muhasebe çalışanları, yayınlar, kılavuzlar, iyi iş uygulamaları, makaleler gibi yazılı belgeler vasıtasıyla bilgiyi paylaşırlar.	23	32,4	21	29,6	19	26,8	5	7	3	4,2
Muhasebe çalışanları, takım çalışması gibi çalışma yöntemleri ile bilgiyi paylaşırlar.	34	47,9	19	26,8	11	15,5	4	5,6	3	4,2
Muhasebe çalışanları, internet ağı gibi enformasyon sistemleri ile bilgiyi paylaşırlar.	23	32,4	28	39,4	16	22,5	3	4,2	1	1,4
Örgüt kültürü ve değerler sistemi gibi faktörler çalışanların bilgi paylaşımını teşvik etmektedir.	31	43,7	14	19,7	15	21,1	6	8,5	5	5,7

Tablodan da görüldüğü gibi bilginin paylaşılması ile ilgili süreçlere verilen cevaplar yüksek uygulama düzeylerini göstermektedir. Bu bağlamda, araştırmaya konu olan muhasebecilerin % 83,1'i, çalışanların görevler için gerekli olan bilgileri birbirleri ile paylaştıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte bu konuda muhasebecilerin % 15,5'inin uygulamalarının orta düzeylerde olduğu; % 1,4'ünde ise bu uygulamaların bulunmadığı görülmektedir.

Bununla birlikte, geçmişteki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edinilen bilgiler vasıtasıyla bilgi paylaşımı konusunda, ankete katılan muhasebecilerin % 59,2'sinin yüksek, % 22,5'inin orta ve % 18,3'ünün düşük düzeylerde uygulamalarının bulunduğu söylenebilir. Yazılı belgeler vasıtasıyla bilgi paylaşımı açısından

muhasebecilerin % 62'sinin uygulama düzeylerinin yüksek, % 26,8'inin orta ve % 11,2'sinin ise düşük olduğu görülmektedir.

İşbirlikçi çalışma yöntemleri açısından uygulama düzeyleri incelendiğinde, muhasebecilerin % 74,7'sinin yüksek, % 15,5'inin orta düzeylerde olduğu; % 9,8'inin ise bu uygulamalarının bulunmadığı söylenebilir. Enformasyon sistemleri vasıtasıyla bilgi paylaşımı ise muhasebecilerin % 71,8'inde büyük ölçüde, % 22,5'inde orta düzeylerde bulunmakta; % 5,6'sında ise hiç bulunmamaktadır.

Son olarak, ankete katılan muhasebecilerden % 63,4'ü süreç ve uygulamalarının bilgi paylaşımını büyük ölçüde teşvik etmekte olduğunu belirtmişlerdir. Aynı zamanda muhasebecilerin % 21,1'i orta düzeylerde olup; % 14,2'sinde ise bu uygulamalar hiç bulunmamaktadır.

Bu bulgular çerçevesinde bağımsız muhasebecilerin görevleri için gerekli bilgileri büyük ölçüde paylaştıkları ifade edilebilir. Bununla birlikte bilgi paylaşımı süreçlerinin büyük oranda takım çalışması ve işbirliği gibi yöntemlerle gerçekleştirildiği görülmektedir. Bağımsız muhasebecilerin yazılı belgeler vasıtasıyla ve enformasyon sistemleri ile bilgi paylaşımı uygulamalarının da yüksek oranda mevcut olduğu ifade edilebilir.

Diğer taraftan muhasebecilerin geçmiş uygulama ya da deneyimlerle edindikleri bilgileri paylaşımları, nispeten düşük uygulama düzeylerini göstermektedir. Bağımsız muhasebeciler açısından bilgi paylaşımı konusunda dikkat çekici noktalardan biri de, bilgi paylaşımını teşvik edici süreçlerin büyük ölçüde bulunmasıdır.

Söz konusu bulgular çerçevesinde, bağımsız muhasebecilerin bilgi paylaşımı ile ilgili uygulamalarının yüksek düzeylerde mevcut olduğu söylenebilir. Bununla birlikte

uygulamalarda sosyal süreçlerin teknolojik araçlara göre daha fazla yönetildiği gözlemlenmektedir.

6.2.2.2. Bilginin elde edilmesi süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar

Bağımsız muhasebecilerin bilginin elde edilmesine yönelik uygulamalara verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 7.7.'de verilmiştir.

Tablo 6.7. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin Elde Edilmesi

BİLGİNİN ELDE EDİLMESİ	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
İhtiyaç duyduğumuz bilgileri diğer meslek mensuplarından sağlamaktayız.	14	19,7	13	18,3	19	26,8	21	29,6	4	5,6
İhtiyaç duyduğumuz bilgileri araştırma kuruluşlarından (enstitü, üniversite vb.) sağlamaktayız.	8	11,3	12	16,9	11	15,5	24	33,8	16	22,5
İhtiyaç duyduğumuz bilgileri, internet aracılığıyla sağlamaktayız.	33	46,5	25	35,2	9	12,7	3	4,2	1	1,4
İhtiyaç duyduğumuz bilgileri, iç kaynaklardan (veri tabanları, kitaplar, makaleler vb.) sağlamaktayız.	34	47,9	21	29,6	10	14,1	4	5,6	2	2,8
İhtiyaç duyduğumuz bilgileri içeren ürünleri (yayın, dergi, muh. programı vb.) satın almaktayız.	40	56,3	19	26,8	8	11,3	2	2,8	2	2,8

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan muhasebecilerin % 38'i, görevleri için ihtiyaç duydukları bilgilerin aynı sektörde faaliyet gösteren şirketlerden sağlanması süreçlerini büyük ölçüde uyguladıklarını belirtmişlerdir. Aynı soruya bazen yanıt veren muhasebecilerin oranı % 26,8, nadiren ya da hiç şeklinde yanıt veren muhasebecilerin oranı ise % 35,2'dir.

Bununla birlikte muhasebecilerin % 28,2'si araştırma kuruluşlarından bilgi sağlama yönündeki araçları kullandığını belirtirken, % 56,3'ü bu uygulamaların bulunmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. İnternet aracılığıyla bilgi sağlama

uygulamaları ise, muhasebecilerin % 81,7'sinde büyük ölçüde, % 12,7'sinde orta düzeyde, % 5,6'sında ise çok az bulunmaktadır.

İç kaynaklardan bilgi elde etme bakımından muhasebecilerin % 77,5'inin yüksek düzeyde, % 14,1'inin orta düzeyde ve % 8,4'ünün ise düşük düzeylerde kaldığı söylenebilir.

Son olarak, ankete katılan muhasebecilerden % 83,1'i bilgiyi elde etmek için, her zaman veya genellikle ihtiyaç duydukları bilgileri içeren ürünleri satın aldıklarını, % 11,3'ü bazen ihtiyaç duydukları bilgileri içeren ürünleri satın aldıklarını ve % 5,6'sı ise bilgiyi elde etmek için, ihtiyaç duydukları bilgileri içeren ürünleri nadiren satın aldıklarını ya da hiçbir şekilde satın almadıklarını belirtmişlerdir.

Buna göre, ankete katılan muhasebecilerin, diğer meslek mensuplarından ve araştırma kuruluşlarından bilginin elde edilmesi uygulamalarını çok fazla kullanmadıkları gözlemlenmektedir. Bununla birlikte bağımsız muhasebecilerin dış çevreden bilgi sağlama konusunda büyük ölçüde internetten faydalandıkları ve bilgi ürünlerini satın aldıkları söylenebilir. Diğer taraftan muhasebecilerin iç kaynaklardan bilgi sağlama uygulamaları da büyük ölçüde mevcuttur. Bu çerçevede de bağımsız muhasebecilerin iç ve dış çevreden bilgi elde etme süreçlerinin nispeten yüksek oranlarda mevcut olduğu ve dış çevreden bilgi sağlama konusunda, internet ve bilgi ürünlerinin satın alınması araçlarının kullanıldığı sonucuna varılabilir.

6.2.2.3. Bilginin içselleştirilmesi süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar

Bağımsız muhasebecilerin bilginin içselleştirilmesi ile ilgili sorulara verdikleri yanıtların frekans ve yüzde dağılımları Tablo 6.8.'deki gibidir.

Tablo 6.8. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin İçselleştirilmesi

EĞİTİM VE REHBERLİK	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Muhasebe çalışanlarına, bilgi yönetimi konusunda eğitim sağlamaktayız.	17	23,9	18	25,4	12	16,9	16	22,5	8	11,3
Muhasebe çalışanlarına, işleri ile ilgili eğitimi iç bünyemizde sağlamaktayız.	24	33,8	32	45,1	9	12,7	2	2,8	4	5,6
Deneyimli çalışanların bilgilerini, daha az deneyimli çalışanlara aktarmasını teşvik etmekteyiz.	29	40,8	23	32,4	12	16,9	4	5,6	3	4,2
Çalışanların eğitimlerine ait masraflarını ödeyerek, eğitim almalarını teşvik etmekteyiz.	11	15,5	15	21,1	23	32,4	12	16,9	10	14,1
Çalışanlara, eğitim alma imkanı (üniversite, kurs vb.) sağlamaktayız.	10	14,1	14	19,7	17	23,9	18	25,4	12	16,9
Çalışanlara seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla eğitim alma imkanı sağlamaktayız.	11	15,5	19	26,8	21	29,6	12	16,9	8	11,3
Çalışanların eğitimi için finansal kaynak sağlamaktayız.	7	9,9	10	14,1	20	28,2	23	32,4	11	15,5

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan muhasebecilerin % 24'ü çalışanların eğitimi için her zaman ya da genellikle finansal kaynak ayırmakta, % 28,2'si eğitim için bazen finansal kaynak ayırmakta, % 47,9'u da çalışanlarının eğitimi için nadiren kaynak ayırdıklarını ya da hiçbir şekilde finansal kaynak ayırmadıklarını ifade etmişlerdir.

Ankete konu olan bağımsız muhasebecilerin % 49,3'ü çalışanlara bilgi yönetimi konusunda formal-informal eğitimler verilmekte olduğunu belirtirken, % 16,9'u anketi bu eğitimlerin bazen verildiği şeklinde cevaplamışlardır. Diğer taraftan bilgi yönetimi eğitim konusunda muhasebecilerin % 22,5'i nadiren, % 11,3'ü ise hiçbir uygulamalarının bulunmadığını belirtmişlerdir.

Bununla birlikte, muhasebecilerin % 78,9'unda çalışanlara, işleri ile ilgili iç bünyede eğitimler verilmekte, % 73,2'sinde deneyimli çalışanların bilgilerini daha az deneyimli çalışanlara aktarması teşvik edilmekte, % 33,8'inde çalışanlara dışarıdan eğitim alma imkanı sağlanmakta ve % 36,6'sında eğitimlerine ait masrafları ödenerek çalışanların, dışarıdan eğitim almaları teşvik edilmektedir. Diğer taraftan, çalışanlara işleri ile ilgili iç bünyede eğitimler verilmesi bakımından muhasebecilerin % 8,4'ü, deneyimli çalışanların bilgilerini daha az deneyimli çalışanlara aktarmasının teşvik edilmesi bakımından muhasebecilerin % 9,8'i, çalışanlara dışarıdan eğitim alma imkanının sağlanması bakımından muhasebecilerin % 42,3'ü ve eğitimlerine ait masrafların ödenerek çalışanlara dışarıdan eğitim alma imkanının sağlanması bakımından muhasebecilerin % 31'i düşük uygulama düzeylerine sahip oldukları ifade edilebilir.

Ayrıca bilginin içselleştirilmesi süreci ile ilgili olarak çalışanlara seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla eğitim imkanı sağlanması bakımından muhasebecilerin % 42,3 ü yüksek, % 29,6'sı orta, 28,2'si ise düşük uygulama düzeylerine sahip bulunmaktadır.

Söz konusu dağılımlar çerçevesinde, bilgi yönetimine yönelik eğitimlerin uygulanma düzeyinin nispeten düşük olduğu söylenebilir. Bununla birlikte çalışanlara eğitim imkanının daha çok muhasebecilerin kendi iç bünyelerinde ve deneyimlerin aktarılması aracılığıyla sağlandığı görülmektedir. Çalışanların dışarıdan, finansal destek sağlanarak ve sağlanmadan eğitim alması veya eğitimleri için finansal kaynak ayrılması yönündeki uygulamaların nispeten düşük düzeylerde olduğu söylenebilir. Ayrıca bu uygulamaların hiç bulunmadığını belirten ifadelerin oranı da oldukça yüksektir.

Çalışanlara dış çevreden seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla eğitim alma imkanının da düşük oranlarda mevcut olduğu söylenebilir.

Bu bulgular çerçevesinde, bağımsız muhasebecilerin çalışanların eğitilmesi yönündeki uygulamaları daha çok kendi iç bünyelerinde bulundurduğu ve dışarıdan eğitim almaları konusundaki uygulamalarının nispeten düşük düzeylerde olduğu değerlendirilmesi yapılabilir.

6.2.2.4. Bilginin kullanılması ve saklanması süreci ile ilgili sorulara verilen cevaplar

Tablo 6.9., ankete katılan bağımsız muhasebecilerin bilginin kullanılması ve saklanması süreci ile ilgili sorulara verdikleri cevapların frekans dağılımları ve yüzdelik dilimlerini göstermektedir.

Tablo 6.9. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilginin Kullanılması ve Saklanması

BİLGİNİN KULLANILMASI VE SAKLANMASI	Her zaman		Genellikle		Bazen		Nadiren		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Muhasebe uygulamalarına ilişkin yazılı politikalar ve yasal kitapları saklamaktayız.	37	52,1	17	23,9	9	12,7	6	8,5	2	2,8
Muhasebe uygulamaları ile ilgili bilgileri, gelecekteki kullanımlar için dokümanlaştırarak saklamaktayız.	29	40,8	18	25,4	11	15,5	8	11,3	5	7
Muhasebe uygulamalarında oluşturduğumuz veri tabanlarından sağladığımız bilgileri kullanmaktayız.	27	38	21	29,6	10	14,1	9	12,7	4	5,6
Muhasebe uygulamalarında bilgi teknolojilerinden (yazılım, donanım vb.) yararlanmaktayız.	33	46,5	18	25,4	13	18,3	4	5,6	3	4,2
Çalışanların muhasebe uygulamaları ile ilgili yeni öneriler geliştirmesini teşvik etmekteyiz.	20	28,2	18	25,4	13	18,3	14	19,7	6	8,5
Çalışanlar, muhasebe alanındaki yeni bilgilere ulaşmakta ve bu bilgileri uygulamalarda kullanmaktadırlar.	18	25,4	20	28,2	10	14,1	15	21,1	8	11,3

Tablodan da görüleceği üzere, ankete katılan muhasebecilerin % 76'sının muhasebe uygulamalarına ilişkin yazılı politikalar ve yasal kitapları her zaman ya da genellikle sakladıklarını, % 12,7'si bazen sakladıklarını, % 11,3'ü ise hiçbir şekilde saklamadıklarını belirtmişlerdir. Bilginin gelecekteki kullanımlar için dokümanlaştırarak saklanması bakımından ise muhasebecilerin % 66,2'sinin yüksek, % 15,5'inin orta, % 18,3'ünün ise düşük uygulama düzeylerine sahip oldukları görülmektedir.

Muhasebe uygulamalarında bilgilerin veri tabanlarında saklanması ve bu veri tabanlarında saklanan bilgilerin kullanılması süreçleri ile ilgili olarak muhasebecilerin % 67,6'sı yüksek, % 14,1'i orta ve % 18,3'ü düşük uygulama düzeyindedir. Bununla birlikte, muhasebecilerin % 71,9'u uygulamalarında bilgi teknolojilerinden büyük ölçüde yararlanmakta, % 18,3'ü bilgi teknolojilerinden düşük düzeylerde yararlanmaktadır. Muhasebecilerin % 9,8'i ise söz konusu teknolojileri kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Çalışanların uygulamalarla ilgili yeni öneriler geliştirmesini teşvik etme konusunda muhasebecilerin % 53,6'sı yüksek, % 18,3'ü orta, % 28,2'si ise düşük uygulama düzeylerine sahiptir. Son olarak çalışanların yeni bilgilere ulaşarak kullanması konusunda bağımsız muhasebecilerin % 53,6'sı yüksek, % 14,1'i orta ve % 32,4'ü ise düşük uygulama düzeylerine sahip olduğu söylenebilir.

Bu bulgular çerçevesinde, muhasebecilerin uygulamalara ilişkin yazılı politikalar ve yasal kitapları saklama ve bilgileri dokümanlaştırarak saklama süreçlerinin büyük ölçüde mevcut olduğu söylenebilir. Muhasebe uygulamalarında hem bilginin saklanması hem de kullanılmasını içeren, oluşturulan veri tabanlarını kullanma konusundaki süreçlerin ise nispeten düşük düzeylerde kaldığı görülmektedir.

Diğer taraftan, bağımsız muhasebecilerin bilgi teknolojilerinden büyük ölçüde yararlandığı görülmektedir. Muhasebe uygulamaları ile ilgili yeni öneriler geliştirilmesini teşvik etme ve yeni bilgilere ulaşarak kullanılması süreçlerinin ise nispeten düşük düzeylerde olduğu gözlemlenmektedir.

Bu bağlamda sonuçlar, bağımsız muhasebecilerin bilginin saklanması uygulamalarının yüksek düzeylerde olduğu, diğer taraftan bilgi kullanımının bir süreç şeklinde yönetilme bakımından yeterli sonuçları vermediği şeklinde değerlendirilebilir.

6.2.3. Bilgi Yönetimi Uygulamalarından Elde Edilen Sonuçlar

Bu bölüm, bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamaları ile elde ettikleri sonuçların etkinlik düzeylerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda muhasebecilerden belirtilen hedeflere göre, departmanlarındaki bilgi yönetimi uygulamalarının etkinlik seviyesine uygun olan seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Böylece bilgi yönetimi uygulamaları ile muhasebecilerin ulaştığı sonuçlar tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 6.10., ankete katılan bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarından elde edilen sonuçlar ile ilgili sorulara verdikleri cevapların frekans ve yüzdelik dağılımlarını göstermektedir. Bu sonuçlar açıklanırken, daha önce de açıklandığı gibi çok fazla ile fazla seçenekleri, ne çok ne az ile az seçenekleri ve çok az ve hiç seçeneklerine verilen cevaplar birlikte değerlendirilecektir.

Tablo 6.10. Bağımsız Muhasebeciler Açısından Bilgi Yönetimi Uygulama Sonuçları

BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI İLE	Çok Fazla		Fazla		Ne Çok Ne Az		Az		Çok az		Hiç	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Araştırma kuruluşlarından bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	10	14,1	13	18,3	19	26,8	11	15,5	8	11,3	10	14,1
Diğer meslek mensuplarından bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	14	19,7	10	14,1	21	29,6	12	16,9	9	12,7	5	7
Çalışanların ihtiyaç duyduğu bilgiyi elde etme yeteneği arttı.	17	23,9	19	26,8	18	25,4	13	18,3	1	1,4	3	4,2
Çalışanlar arasındaki bilgi dolaşımı ve paylaşımı arttı.	15	21,1	21	29,6	20	28,2	7	9,9	6	8,5	2	2,8
Çalışanların bilgi ve becerileri arttı.	18	25,4	24	33,8	16	22,5	8	11,3	4	5,6	1	1,4
Çalışanların etkinliği ve verimliliği arttı.	16	22,5	25	35,2	20	28,2	6	8,5	4	5,6	0	0
Muhasebe alanındaki yeni gelişmelere olan adaptasyonumuz arttı.	15	21,1	27	38	18	25,4	4	5,6	6	8,5	1	1,4
Çalışanların işi bırakmaları nedeniyle oluşabilecek bilgi kaybı azaldı..	9	12,7	24	33,8	25	35,2	10	14,1	1	1,4	2	2,8
Çalışanların gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetleri arttı.	13	18,3	25	35,2	19	26,8	8	11,3	6	8,5	0	0
Çalışanların eğitim düzeyleri arttı.	14	19,7	22	31	23	32,4	8	11,3	4	5,6	0	0
Çalışanların yenilikleri kabul etme eğilimi arttı.	18	25,4	27	38	18	25,4	6	8,5	2	2,8	0	0
Bilgi teknolojilerinin muhasebe uygulamalarına adaptasyonu sağlandı.	18	25,4	23	32,4	20	28,2	3	4,2	5	7	2	2,8

Bu çerçevede muhasebecilerin % 32,4'ü, bilgi yönetimi uygulamaları sonucunda araştırma enstitülerinden bilgi sağlama yeteneklerinin büyük ölçüde arttığını, % 42,3'ü daha çok orta düzeylerde arttığını ve % 25,4'ü hiç artmadığını belirtmişlerdir. Benzer şekilde muhasebecilerin % 33,8'i diğer meslek mensuplarından bilgi sağlama yeteneklerinin yüksek düzeylerde arttığını, % 46,5'i orta düzeyde arttığını, % 19,7'si ise hiç artmadığını ifade etmişlerdir.

Muhasebecilerin % 59,2'si çalışanların bilgi ve becerilerinin, % 57,7'si çalışanların etkinlik ve verimliliğinin, % 53,5'i işleri için gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetlerinin, % 50,7'si çalışanların eğitim düzeylerinin, % 63,4'ü yenilikleri kabul etme eğilimlerinin büyük ölçüde arttığını ifade etmişlerdir.

Diğer taraftan muhasebecilerin % 7'si çalışanların bilgi ve becerilerinin, % 5,6'sı çalışanların etkinlik ve verimliliğinin, % 8,5'i'ü çalışanların işleri için gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetlerinin, % 5,6'sı çalışanların eğitim düzeylerinin, % 2,8'i yenilikleri kabul etme eğilimlerinin artmadığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte çalışanların işi bırakmaları halinde oluşabilecek bilgi kaybının azalması konusunda muhasebecilerin % 46,5'i yüksek, % 49,3'ü orta düzeylerde etkin sonuçlar elde ettiklerini; % 4,2'si ise sonuçların etkin olmadığını belirtmişlerdir.

Çalışanlar arasında bilgi dolaşımı ve paylaşımı açısından ise sonuçların % 50,7'si etkin, % 38,1'i orta düzeylerde etkin olduğu; % 11,3'ünde ise hiç etkin olmadığı görülmektedir. Çalışanların ihtiyaç duydukları bilgiyi elde etme düzeyleri açısından ise sonuçların % 50,7'sinin etkin, % 43,7'sinin orta düzeylerde etkin olduğu; % 5,6'sının ise hiç etkin olmadığı görülmektedir.

Aynı zamanda muhasebecilere bilgi yönetimi uygulamaları ile muhasebe alanındaki yeni gelişmelere adaptasyonları bakımından elde ettikleri sonuçlar sorulmuş ve muhasebecilerin % 59,1'i yüksek, % 31'i orta düzeyde artış olduğunu; % 9,9'u ise bu uygulamalar açısından etkinliklerinde herhangi bir artış olmadığını belirtmişlerdir. Son olarak muhasebecilerin % 57,8'i bilgi teknolojilerinin muhasebe uygulamalarına adaptasyonu açısından etkin sonuçlar elde ettiklerini belirtirken, % 32,4'ü sonuçların çok fazla etkin olmadığını ve % 9,8'i ise sonuçların hiç etkin olmadığını ifade etmişlerdir.

Bu bulgular çerçevesinde, bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamaları ile araştırma kuruluşları ve diğer meslek mensuplarından bilgi sağlama yeteneklerinde çok fazla bir artış oluşmadığı ifade edilebilir. Bu sonuç, uygulama kısmında bu yöntemlerin yeterince uygulanmadığı ifadesiyle paralel bir nitelik taşımaktadır.

Çalışanların ihtiyaç duydukları bilgiyi elde etme yetenekleri, bilgisi, verimliliği, gerekli bilgileri ayırt etme kabiliyeti, eğitim düzeyleri, yenilikleri kabul etme eğilimi gibi sonuçların da etkinlik açısından yeterli olmadığı ifade edilebilir. Diğer taraftan muhasebe alanındaki gelişmelere adaptasyon, bilgi teknolojilerinin muhasebeye adaptasyonu gibi sonuçlar da diğer sonuçlarla aynı özellikleri taşımaktadır.

Bu bağlamda bağımsız muhasebeciler açısından bilgi yönetimi uygulamaları ile elde edilebilecek sonuçların düzeylerinin nispeten düşük olduğu ifade edilebilir. Ancak uygulamalar ve sonuçlar birlikte incelendiğinde ise, bu durum bilgi yönetiminin yeterince uygulanmadığı ve bu nedenle elde edilen sonuçların etkin olmadığı şeklinde değerlendirilebilir.

6.2.4. Güvenilirlik Analizi

Bağımsız muhasebeciler açısından da, uygulanan anket sorularından elde edilen bilgilerin güvenilirlik katsayısını hesaplamak suretiyle değişkenler arasında anlamlı ve güvenilir farkların ve ilişkilerin olup olmadığı test edilmiştir.

Buna göre anketin bilgi yönetimi uygulamalarını içeren ikinci bölümü ve uygulamalardan elde edilen sonuçların incelendiği üçüncü bölümü bir arada değerlendiren güvenilirlik analizi sonuçlarına göre Cronbach Alpha= 0,71 bulunmuştur. Bu bağlamda ölçeğin oldukça güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu söylenebilir.

6.3. BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI AÇISINDAN HİPOTEZLERİN TEST EDİLMESİ

Bu bölümde, bilgi yönetimi uygulama düzeylerinin bağımlı ve bağımsız muhasebeciler arasında karşılaştırılmasına yönelik hipotezler test edilecektir. Bu bağlamda, öncelikle bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulama düzeyleri belirlenmiştir.

Bilgi yönetimi uygulama düzeylerinin belirlenmesi için, anket sorularının seçeneklerinin belirlendiği 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. Buna göre her cevap seçeneğine 0-4 arası puanlar verilmiştir. Ankete katılanların, sorulara verdikleri yanıtlar çerçevesinde elde ettikleri puanlar veri olarak girilmiştir. Bu aşamada ayrıca, her soru açısından elde edilen puanların aritmetik ortalamaları alınmak suretiyle bilgi yönetimi uygulama düzeyleri, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından belirlenmiştir.

Daha sonra uygulanacak hipotez testinin belirlenmesi açısından, K-S Uyum İyiliği Testi uygulanarak, puan şeklinde girilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediği belirlenmiştir. Uyum İyiliği Testi sonucunda verilerin normal bir dağılıma sahip olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle hipotezler Mann-Whitney Testi ile test edilmiştir. söz konusu analizler, bilgi yönetimi süreçlerinin ve sorularının her biri için aşağıda açıklanmıştır.

6.3.1. Bilginin Paylaşılması Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri

Bilgi yönetimi süreçlerinden birisi olan bilgi paylaşımı süreçlerinin uygulama düzeylerinin bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırılması için, sorulara verilen cevaplar, 5'li Likert ölçeğine göre puanlanmıştır. Diğer taraftan verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek amacıyla yapılan Uyum İyiliği Testi sonucunda, verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir ($P < 0,05$). Bu nedenle hipotez

testleri için Mann-Whitney analizi uygulanmıştır. Bu çerçevede oluşturulan iki hipotez aşağıdaki gibidir:

H_0 : Bilgi paylaşımı konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşittir.

H_1 : Bilgi paylaşımı konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşit değildir.

Tablo 6.11. bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin hesaplanan bilgi paylaşımı puanlarının ortalamasını ve yapılan testlerin sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 6.11. Bilginin Paylaşılması Açısından Hipotez Testi Tablosu

Uygulama	Meslek	Ortalama	K-S Uyum İyiliği Testi	Mann-Whitney Testi	Hipotez Kabul/ Ret
Bilginin Paylaşılması A	Bağımlı Muhasebeci	3,41	0,000	P= 0,647	H_0 Kabul
	Bağımsız Muhasebeci	3,35			
Bilginin Paylaşılması B	Bağımlı Muhasebeci	3,25	0,000	P= 0,001	H_0 Red
	Bağımsız Muhasebeci	2,60			
Bilginin Paylaşılması C	Bağımlı Muhasebeci	2,51	0,000	P= 0,214	H_0 Kabul
	Bağımsız Muhasebeci	2,78			
Bilginin Paylaşılması D	Bağımlı Muhasebeci	3,15	0,000	P= 0,907	H_0 Kabul
	Bağımsız Muhasebeci	3,08			
Bilginin Paylaşılması E	Bağımlı Muhasebeci	2,80	0,000	P= 0,894	H_0 Kabul
	Bağımsız Muhasebeci	2,97			
Bilginin Paylaşılması F	Bağımlı Muhasebeci	2,50	0,000	P= 0,144	H_0 Kabul
	Bağımsız Muhasebeci	2,84			

Bilgi paylaşımı süreçleri ile ilgili hipotez testi sonuçları incelendiğinde, B uygulaması dışında, P değerlerinin 0,05'den büyük olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi paylaşımı uygulama puanlarının istatistiksel olarak eşit olduğunu varsayan H_0 hipotezi kabul edilmektedir. Bu sonuç, bilgi paylaşımı ile ilgili söz konusu uygulamaların, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde olduğu şeklinde yorumlanabilir. B uygulamasında ise bilgi paylaşımı uygulama puanlarının istatistiksel olarak eşit olmadığı ($P<0,05$) görülmektedir.

Bu bulgular çerçevesinde, görevler için gerekli bilgilerin paylaşılması, yazılı belgeler vasıtasıyla bilginin paylaşılması, işbirlikçi yöntemlerle bilginin paylaşılması, enformasyon sistemleri ile bilginin paylaşılması ve bilgi paylaşımını teşvik edici uygulamalar bakımından, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin aynı düzeylerde olduğu söylenebilir. Bununla birlikte muhasebecilerin geçmişteki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edindikleri bilgiler yoluyla bilgi paylaşımı düzeyleri aynı değildir. Ortalama puanlar da göz önünde tutulduğunda, bağımlı muhasebecilerin bu uygulama açısından daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

6.3.2. Bilginin Elde Edilmesi Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri

Bilgi yönetimi süreçlerinden bir diğeri olan bilginin elde edilmesi konusunda uygulama düzeylerinin bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından karşılaştırılması için, 5'li Likert ölçeğine göre yapılan puanlamaların ortalamaları tablolştırılmıştır. Bununla birlikte, verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek amacıyla yapılan Uyum İyiliği Testi sonucunda, verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir ($P<0,05$). Bu nedenle hipotez testleri için Mann-Whitney analizi uygulanmıştır. Bu çerçevede oluşturulan iki hipotez aşağıdaki gibidir:

H_0 : Bilginin elde edilmesi konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşittir.

H_1 : Bilginin elde edilmesi konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşit değildir.

Bilginin elde edilmesi ile ilgili son soru, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından farklı ifadeler şeklinde yer almaktadır. Bununla birlikte her iki ifadenin de temelinde bilginin elde edilmesi için finansal kaynak sağlanması söz konusudur. Bu nedenle bu soru açısından muhasebecilerin karşılaştırılabilir olduğu varsayılmıştır. Tablo 6.12. bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilginin elde edilmesi bakımından hesaplanan puanlarının ortalamasını ve yapılan testlerin sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 6.12. Bilginin Elde Edilmesi Açısından Hipotez Testi Tablosu

Uygulama	Meslek	Ortalama	K-S Uyum İyiliği Testi	Mann-Whitney Testi	Hipotez Kabul/Ret
Bilginin Elde Edilmesi A	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,03 2,16	0,001	P= 0,610	H_0 Kabul
Bilginin Elde Edilmesi B	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	1,33 1,60	0,000	P= 0,313	H_0 Kabul
Bilginin Elde Edilmesi C	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,65 3,21	0,000	P= 0,001	H_0 Red
Bilginin Elde Edilmesi D	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,65 3,14	0,000	P= 0,012	H_0 Red
Bilginin Elde Edilmesi E	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,28 3,30	0,000	P= 0,000	H_0 Red

Bilginin elde edilmesi süreçleri ile ilgili hipotez testi sonuçları incelendiğinde, A ve B uygulamalarında, P değerlerinin 0,05'den büyük olduğu görülmektedir. Bu değerler açısından, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilginin elde edilmesine

yönelik puanlarının istatistiksel olarak eşit olduğunu varsayan H_0 hipotezi kabul edilmektedir. Bu sonuç, bilgi paylaşımı ile ilgili söz konusu uygulamaların, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde olduğu şeklinde yorumlanabilir. C, D ve E uygulamalarında ise karşılaştırılan muhasebecilerin puanlarının istatistiksel olarak eşit olmadığı ($P<0,05$) görülmektedir. Başka bir ifade ile, söz konusu bilginin elde edilmesine yönelik uygulama düzeyleri bakımından, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin aynı olmadığı varsayımına dayanan H_1 hipotezi kabul edilmektedir.

Elde edilen bulgular çerçevesinde, dış çevreden bilgi sağlama konusunda diğer işletmeler ya da meslek mensuplarından ya da araştırma kuruluşlarından faydalanma konusunda, hem bağımlı hem de bağımsız muhasebecilerin aynı düzeylerde olduğu söylenebilir. Diğer taraftan, puan ortalamaları da göz önünde tutularak, internetten bilgi elde etme, iç kaynaklardan bilgi elde etme ve bilgi elde etmek için finansal kaynak ayırma konusundaki uygulamaların, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde olmadığı görülmektedir. Puan ortalamaları da göz önünde tutularak, söz konusu uygulamaların bağımsız muhasebeciler de daha yüksek düzeylerde bulunduğu ifade edilebilir.

6.3.3. Bilginin İçselleştirilmesi Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri

Bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından bilginin içselleştirilmesi bakımından uygulama düzeylerinin karşılaştırılmasında, öncelikle yapılan puanlamaların ortalamaları tablollaştırılmıştır. Bununla birlikte, yapılan Uyum İyiliği Testi sonucunda, verilerin normal dağılmadığı tespit edilmiştir ($P<0,05$). Bu nedenle hipotez testleri için Mann-Whitney analizi uygulanmıştır. Bu çerçevede oluşturulan iki hipotez aşağıdaki gibidir:

H_0 : Bilginin içselleştirilmesi konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşittir.

H_1 : Bilginin içselleştirilmesi konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşit değildir.

Tablo 6.13. bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilginin içselleştirilmesi bakımından hesaplanan puanlarının ortalamasını ve yapılan testlerin sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 6.13. Bilginin İçselleştirilmesi Açısından Hipotez Testi Tablosu

Uygulama	Meslek	Ortalama	K-S Uyum İyiliği Testi	Mann-Whitney Testi	Hipotez Kabul/ Ren
Bilginin İçselleştirilmesi-A	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,25 2,28	0,000	P= 0,802	H_0 Kabul
Bilginin İçselleştirilmesi-B	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,76 2,98	0,000	P= 0,167	H_0 Kabul
Bilginin İçselleştirilmesi-C	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	3,35 3,00	0,000	P= 0,070	H_0 Kabul
Bilginin İçselleştirilmesi-D	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	1,88 2,07	0,009	P= 0,384	H_0 Kabul
Bilginin İçselleştirilmesi-E	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	1,70 1,88	0,001	P= 0,402	H_0 Kabul
Bilginin İçselleştirilmesi-F	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,23 2,18	0,000	P= 0,729	H_0 Kabul
Bilginin İçselleştirilmesi-G	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	1,76 1,70	0,001	P= 0,801	H_0 Kabul

Tablo 6.13., bilginin içselleştirilmesi ile ilgili tüm uygulamalar bakımından, P değerlerinin 0,05'den büyük olduğunu göstermektedir. Bu değerler açısından, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilginin içselleştirilmesine yönelik puanlarının istatistiksel olarak eşit olduğunu varsayan H_0 hipotezi kabul edilmektedir. Bu sonuç, bilginin

içselleştirilmesi ile ilgili tüm uygulamaların, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Söz konusu bulgular çerçevesinde, çalışanlara bilgi yönetimi konusunda eğitim verilmesi, işleri ile ilgili kurum içi eğitim verilmesi, deneyimli çalışanların bilgilerini diğer çalışanlara aktarması gibi uygulamaların, hem bağımlı hem de bağımsız muhasebecilerde aynı düzeylerde olduğu söylenebilir. Bununla birlikte, finansal destek sağlayarak veya sağlamadan çalışanların eğitim almalarını teşvik etme; seminer, konferans vb. faaliyetler vasıtasıyla eğitim imkanı sağlama ya da çalışanların eğitimi için finansal kaynak ayırma gibi konularda da, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin aynı uygulama düzeylerinde bulunduğu ifade edilebilir.

6.3.4. Bilginin Kullanılması Ve Saklanması Uygulamaları Açısından Hipotez Testleri

Bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilginin kullanılması ve saklanması açısından karşılaştırılması konusunda, hesaplanan puanların ortalamaları, yapılan uyum iyiliği testi ve hipotez testi sonuçları Tablo 6.14.'de gösterilmektedir. Bu çerçevede, oluşturulan iki hipotez aşağıdaki gibidir.

H_0 : Bilginin kullanılması ve saklanması konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşittir.

H_1 : Bilginin kullanılması ve saklanması konusunda bağımlı muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanlar, bağımsız muhasebecilerin cevaplarına göre hesaplanan puanların değerine istatistiksel olarak eşit değildir.

Diğer taraftan bilginin kullanılması ve saklanması konusunda D ve F soruları, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı ifadeler değildir. Muhasebe ile ilgili

görevlerde diğer departmanlara ait veri tabanlarından sağlanan bilgilerin kullanılması şeklinde ifade edilen D sorusu, bağımsız muhasebeciler açısından anlamsız kalacağı için, uygulamalarda bilgi teknolojilerinin kullanımını içerecek şekilde değiştirilmiştir. Ancak her iki sorunun da bilgi teknolojilerini ve bilginin kullanılmasını içermesi nedeniyle, karşılaştırma kapsamına alınmıştır. Görevler yapılırken iş akış diyagramlarının kullanılmasını içeren F ifadesi ise, yine bağımsız muhasebeciler açısından anlamlı olmayacağı gerekçesiyle değiştirilerek muhasebe alanındaki yeni bilgilerin kullanımını ölçmek üzere kullanılmıştır. Ancak bu iki sorunun nitelik olarak aynı olmayacağı noktasından hareketle, F sorusu araştırma kapsamından çıkarılmıştır.

Tablo 6.14. Bilginin Kullanılması Ve Saklanması Açısından Hipotez Testi Tablosu

Uygulama	Meslek	Ortalama	K-S Uyum İyiliği Testi	Mann-Whitney Testi	Hipotez Kabul/Ret
Bilginin Kullanılması ve Saklanması A	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,68 3,14	0,000	P= 0,095	H ₀ Kabul
Bilginin Kullanılması ve Saklanması B	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,71 2,81	0,000	P= 0,608	H ₀ Kabul
Bilginin Kullanılması ve Saklanması C	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,90 2,81	0,000	P= 0,612	H ₀ Kabul
Bilginin Kullanılması ve Saklanması D	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,86 3,04	0,000	P= 0,238	H ₀ Kabul
Bilginin Kullanılması ve Saklanması E	Bağımlı Muhasebeci Bağımsız Muhasebeci	2,61 2,45	0,000	P= 0,591	H ₀ Kabul

Tablo 6.14., bilginin kullanılması ve saklanması ile ilgili tüm uygulamalar bakımından, P değerlerinin 0,05'den büyük olduğunu göstermektedir. Bu değerler açısından, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilginin kullanılması ve saklanmasına yönelik puanlarının istatistiksel olarak eşit olduğunu varsayan H₀ hipotezi kabul edilmektedir. Bu sonuç aynı zamanda, bilginin kullanılması ve saklanması ile ilgili tüm

uygulamaların, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde olduğu şeklinde ifade edilebilir.

Hipotez testleri sonucunda elde edilen bulgular, muhasebe uygulamalarında yazılı politikalar ve yasal kitapların saklanması ve bilgilerin gelecekteki kullanımlar için dokümanlaştırılarak saklanmasının, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde uygulandığı şeklinde değerlendirilebilir. Buna ek olarak, muhasebe ile ilgili görevlerde oluşturulmuş veri tabanlarından sağlanan bilgilerin kullanılması, bilgi teknolojilerinden faydalanılması ve muhasebe uygulamaları ile ilgili yeni önerilerin teşvik edilmesi gibi bilgi kullanımına yönelik uygulamaların da, karşılaştırılan her iki grup açısından aynı düzeylerde olduğu söylenebilir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada yaşanan hızlı değişim süreci ile birlikte, toplumsal ve ekonomik hayatta bu değişimlere uyum sağlamanın büyük ölçüde bilgiyle mümkün olabileceği bir yapı oluşmaya başlamıştır. Küreselleşme, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, günlük hayatta bilginin sürekli olarak güncellenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Toplumsal ve ekonomik hayatın bir parçası olan işletmeler de söz konusu gelişmelerden büyük ölçüde etkilenmiş; bu ortamda rekabet edebilmek ve varlığını sürdürebilmek için yeni yönetim strateji ve yaklaşımları arayışı içerisine girmiştir. Bilginin bu denli önemli bir konu haline geldiği iş çevresinde, bilginin bir varlık olarak yönetilmesi anlayışı gelişmeye başlamıştır.

Bilgi yönetimi, işletmelerin sahip oldukları bilgileri, diğer varlıklar gibi yönetmelerini gerektiren bir anlayışı içermektedir. Buna göre bilgi yönetimi bilginin elde edilmesini, paylaşılmasını, organizasyon içerisinde saklanmasını, kullanılmasını ve bunların tüm süreçlere ve çalışanlara yerleştirilmesini gerektirmektedir.

Diğer taraftan bilgi yönetimi işletmenin bütünü kadar belirli süreç ve fonksiyonlarının etkinliği açısından da önemli bir konudur. Bu noktada, işletmenin bir alt fonksiyonu olarak muhasebe fonksiyonunda, bilginin ve bilgi varlıklarının nasıl yönetildiği ya da ne düzeyde yönetildiği soruları gündeme gelmektedir. Bu bağlamda çalışma, muhasebecilerin uygulamalarında bilgiyi nasıl ve ne düzeyde yönettiğini belirlemeyi hedeflemiştir.

Bununla birlikte çalışmada, bilgi yönetiminin muhasebe açısından uygulanma şekli ve düzeylerinin, hem bağımlı hem de bağımsız muhasebeciler açısından belirlenerek, bu iki grup arasında bir karşılaştırma yapılmıştır. Böylece bilgi yönetimi uygulamalarının şekli ve düzeyleri bakımından farklı muhasebe ortamlarının incelenmesi ve genel bir görüş açısının çizilmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda çalışmanın, Tokat ilinde faaliyet gösteren bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarının belirlenmesi ve karşılaştırılmasını amaçladığı söylenebilir. Bu amaçla Tokat Sanayi ve Ticaret Odasına kayıtlı Anonim Şirketlerin muhasebe departmanı sorumluları bağımlı muhasebeci; Tokat Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odasına kayıtlı meslek mensupları ise bağımsız muhasebeci olarak araştırma kapsamına alınmış ve bu muhasebecilere yüz yüze anket tekniği uygulanarak araştırma verileri elde edilmiştir.

Söz konusu verilerden elde edilen bulgular doğrultusunda, görevler için gerekli bilgilerin paylaşılması, yazılı belgeler vasıtasıyla bilginin paylaşılması, işbirlikçi yöntemlerle bilginin paylaşılması, enformasyon sistemleri ile bilginin paylaşılması ve bilgi paylaşımını teşvik edici uygulamalar bakımından, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin aynı düzeylerde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca frekans dağılımları ve uygulama düzeylerinin ortalamaları da dikkate alınarak, muhasebecilerin bu süreç ve

araçları büyük ölçüde uyguladığı sonucuna varılmıştır. Diğer taraftan, muhasebecilerin geçmişteki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edindikleri bilgiler yoluyla bilgi paylaşımı düzeylerinin aynı olmadığı belirlenmiştir. Frekans dağılımları ve uygulama düzeylerinin ortalamaları da göz önünde tutulduğunda, bağımlı muhasebecilerin bu uygulama açısından daha yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

Elde edilen bulgular çerçevesinde, dış çevreden bilgi sağlama konusunda diğer işletmeler veya meslek mensuplarından ya da araştırma kuruluşlarından faydalanma konusunda, hem bağımlı hem de bağımsız muhasebecilerin aynı düzeylerde olduğu söylenebilir. Bununla birlikte frekans dağılımları ve ortalamaları da dikkate alınarak muhasebecilerin bu süreçleri düşük düzeylerde uyguladıkları söylenebilir. Diğer taraftan, internetten bilgi elde etme, iç kaynaklardan bilgi elde etme ve bilgi elde etmek için finansal kaynak ayırma konusundaki uygulamaların, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde olmadığı görülmektedir. Puan ortalamaları da göz önünde tutularak, söz konusu uygulamaların bağımsız muhasebeciler de daha yüksek düzeylerde bulunduğu ifade edilebilir.

Bulgular ayrıca, çalışanlara bilgi yönetimi konusunda eğitim verilmesi, işleri ile ilgili kurum içi eğitim verilmesi, deneyimli çalışanların bilgilerini diğer çalışanlara aktarması gibi uygulamaların, hem bağımlı hem de bağımsız muhasebecilerde aynı düzeylerde olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, finansal destek sağlayarak veya sağlamadan çalışanların eğitim almalarını teşvik etme; seminer, konferans vb. faaliyetler vasıtasıyla eğitim imkanı sağlama ya da çalışanların eğitimi için finansal kaynak ayırma gibi konularda da, bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin aynı uygulama düzeylerinde bulunduğu ifade edilebilir. Ayrıca çalışanların eğitimi için finansal kaynak

ayırma dışında, bu süreçlerin her iki grup açısından da büyük ölçüde uygulandığı ifade edilebilir.

Son olarak elde edilen bulgular, muhasebe uygulamalarında yazılı politikalar ve yasal kitapların saklanması ve bilgilerin gelecekteki kullanımlar için dokümanlaştırılarak saklanmasının, bağımlı ve bağımsız muhasebeciler açısından aynı düzeylerde uygulandığı şeklinde değerlendirilebilir. Buna ek olarak, muhasebe ile ilgili görevlerde oluşturulmuş veri tabanlarından sağlanan bilgilerin kullanılması, bilgi teknolojilerinden faydalanılması ve muhasebe uygulamaları ile ilgili yeni önerilerin teşvik edilmesi gibi bilgi kullanımına yönelik uygulamaların da, karşılaştırılan her iki grup açısından aynı düzeylerde olduğu söylenebilir. Frekans dağılımları ve ortalamalar da dikkate alındığında bilginin kullanılması ve saklanması konusunda, muhasebecilerin uygulama düzeylerinin yüksek olduğu da söylenebilir.

Genel olarak çalışmadan elde edilen bulgular; bağımlı ve bağımsız muhasebecilerin bilgi yönetimi uygulamalarının yüksek düzeylerde olduğu ve bilgi yönetiminin bağımlı ve bağımsız muhasebecilerde aynı düzeylerde uygulandığı şeklinde değerlendirilebilir.

Diğer taraftan, Tokat ilinde faaliyet gösteren ve genellikle küçük ölçekli muhasebe uygulamalarını içeren araştırmanın, katılımcıların bilgi yönetimi anlayışları bakımından yeterli düzeyde olup olmadığı konusunda sınırlılıklarının bulunduğu söylenebilir. Ancak, bilgi yönetimi uygulamaları ile ilgili küçük ve orta ölçekli işletme ve muhasebecilerin de incelenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Son olarak araştırmanın bölgesel bir nitelik taşıdığı ve bundan sonraki araştırmalara basamak teşkil etmesinin beklendiği ifade edilebilir.

KAYNAKLAR

- Abou-Zeid, E. S. (2002), "A knowledge management reference model", *Journal of Knowledge Management*, 6(5): 486-500.
- Acar, D. ve H. Dalğar (2005), "Entelektüel Sermayenin Ölçülmesinde Muhasebe Bilgi Sisteminin Katkısı", *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, 5(14): 23-40.
- Ahmed, Lim ve Zairi (1999), "Measurement Practice For Knowledge Management", *Journal of Workplace Learning: Employee Counselling Today*, 11(8): 304-311.
- Akdoğan, N. ve Tenker, N. (2001), *Finansal Tablolar ve Mâli Analiz Teknikleri*, 2. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akın, H. B. (2001), *Yeni Ekonomi: Strateji, Rekabet, Teknoloji Yönetimi*, 1. Baskı, Çizgi Kitabevi, Konya.
- Arbak, Yasemin (1995), "Örgütlerde Bilgisayar Destekli Bilgi Sistemlerinin İncelenmesine Yönelik Kuramsal Bir Yaklaşım", *Verimlilik Dergisi*, 1995(1): 71-90, Milli Prodüktivite Merkezi Yayını, Ankara.
- Baran, M. (2002), *İşletmelerde Bilginin Yönetilmesi İle İlgili Geliştirilen Modeller Ve Bir Araştırma*, yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Barclay, R. O. ve P. C. Murray, "What Is Knowledge Management?", 10 Ekim 2005. (<http://www.media-access.com/whatis.html>).
- Becht, P., P. Bolton ve A. Röell (2002), "Corporate Governance and Control", *European Corporate Governance Institute (ECGI) Working Paper Series In Finance*, (02/2002).

- Beijerse, R. P. Uit (1999), "Questions In Knowledge Management: Defining And Conceptualizing A Phenomenon", *Journal Of Knowledge Management*, 3(2): 94-109.
- Beijerse, R. P. Uit (2000), "Knowledge Management In Small And Medium-Sized Companies: Knowledge Management For Entrepreneurs", *Journal Of Knowledge Management*, 4(2): 162-178.
- Bender S. and Fish A. (2000), "The Transfer Of Knowledge And The Retention Of Expertise: The Continuing Need For Global Assignments", *Journal Of Knowledge Management*, 4(2): 125-135.
- Bhatt, G. (2000), "Organizing Knowledge In The Knowledge Development Cycle", *Journal of Knowledge Management*, 4(1): 15-27.
- Bhatt G., (2001), "Knowledge Management In Organizations : Examining The Interactions Between Technologies, Techniques And People", *Journal Of Knowledge Management*, 5(1): 68-76.
- Birkett, W. P. (1995), "Management Accounting and Knowledge Management", *Management Accounting*, November: 44-48.
- Celep, C. ve B. Çetin (2003), *Bilgi Yönetimi*, 1. Baskı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Chong, C. W., T. Holden, P. Wilhelmij ve R. A. Schmidt (2000), "Where Does Knowledge Management Add Value?", *Journal Of Intellectual Capital*, 1(4): 366-380.
- Davenport, T. H. ve L. Prusak (2000), *İş Dünyasında Bilgi Yönetimi: Kuruluşlar Elleriindeki Bilgiyi Nasıl Yönetirler*, Çev. Günhan Günay, 1. Baskı, Rota Yayın Yapım Ticaret Ltd. Şti., İstanbul.

- Demir, B. (2001), “İşletmelerde Muhasebe İletişimi”, *Muhasebe ve Bilim Dünyası Dergisi*, 3(4): 13-28.
- Dervişoğlu, H. G. (2004), *Stratejik Bilgi Yönetimi*, 1. Baskı, Rota Yayın Yapım Ticaret Ltd. Şti., İstanbul.
- Duran, E. (2003), *Otel İşletmelerinde Bilgi Yönetiminin Rekabet Avantajları*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Edmunds, A. ve A. Morris (2000), “The Problem Of Information Overload In Business Organizations: A Review Of The Literature”, *International Journal Of Information Management*, 20(1): 17-28.
- Eğit, T. (2003), *Bilgi Yönetimi Ve Pazarlaması*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Elofson, G., P. M. Beranek ve P. Thomas (1997) “An Intelligent Agent Community Approach To Knowledge Sharing”, *Decision Support Systems*, 20(1): 83-98.
- Erdem, T. (2002), *Savaş Gemilerinin Maliyetlerinin Azaltılmasında Bilgi Yönetimi*, yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Erden, S. A. (2004), *Üretim Ortamları Maliyet Yönetim Sistemleri İlişkisi ve Stratejik Maliyet Yönetimi*, 1. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Ertaş, F. C. (2002), *İşletmelerde Muhasebe Organizasyonu ve Muhasebe Mesleği*, 1. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Goh, S. (2002), “Managing Effective Knowledge Transfer: An Integrative Framework And Some Practice Implications”, *Journal Of Knowledge Management*, 6(1): 23-31.

- Gökdeniz, Ü. (2005), “İşletmelerde Muhasebe Bilgi Sistemine Yaklaşım”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 27: 86-93.
- Grayson, C. J. ve C. S. O'Dell (1998), “Mining Your Hidden Resources”, *Across The Board*, 35(4): 23-28.
- Gupta, J. N. D., S. K. Sharma ve J. Hsu (2004), “An Overview Of Knowledge Management”, [(eds.) J.N.D. Gupta; S.K. Sharma (2004), *Creating Knowledge Based Organizations*, Hershey: Idea Group Publishing] içinde: 1-28.
- Gürbüz, O. (2005), “Kurumsal Yönetim: Ülkemizdeki Düzeyine İlişkin Değerlendirmeler”, 7. *Muhasebe Denetimi Sempozyumu*, 10 Kasım 2005. (<http://www.ismmmo.org.tr/Sempozyum.asp?id=1125>).
- Gürdal, K. (2004), “Yeni Ekonomi Kavramı ve Yeni Muhasebe Anlayışı”, *Muhasebe ve Denetim Bakış*, 4(13): 87-110.
- Hall, J. A. (1995), *Accounting Information Systems*, 1. Baskı, West Publishing Company, New York, USA.
- Harrington, C. (2005), “The Accounting Profession: Looking Ahead”, *Journal Of Accountancy*, 200(4): 43-48.
- İplikçioğlu, İ. ve H. Çelik (2005), “KOBİ’lerin Bilgi ve Bilgi Yönetimine Karşı Tutumlarının Ve Mevcut Durumlarının Belirlenmesi, Sakarya Üniversitesi 4. Ulusal Bilgi, Ekonomi Ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı, 185-203, Sakarya.
- Jang, S., K. Hong, G. W. Bock ve I. Kim (2002), “Knowledge Management And Process Innovation : The Knowledge Transformation Path In Samsung SDI”, *Journal of Knowledge Management*, 6(5): 479-486.

- Kakabadse, N. K., A. Kouzmin ve A. Kakabadse (2001), “From Tacit Knowledge To Knowledge Management: Leveraging Invisible Assets”, *Knowledge and Process Management*, 8(3): 137-154.
- Karadal, H. ve F. Özçınar (2003), “Örgüt İçi Bilgi Paylaşımı: Bir Örnek Olay Çalışması”, 2. Ulusal Bilgi Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı, 499-510, İzmit.
- Karagül, A. A. (2005), “Bilgi Yönetimi, Kurumsal Kaynak Planlaması Ve Muhasebe Bilgi Sistemi İlişkisi Çerçevesinde Muhasebe Eğitimi”, 24. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Muğla Üniversitesi Basımevi, 59-87, Muğla.
- Karasioğlu, F. (1998), “İçeriden Öğrenenler Ticareti (Insider Trading) ve Türkiye'de Muhasebenin Yatırımcılara Bilgi Sağlama Sorumluluğu, Süleyman Demirel Üniversitesi, İİBF Dergisi, 10 Kasım 2005.
(www.bilgiyonetimi.org).
- Keskin, H. ve V. D. Kalkan (2002). “İşletmelerde Bilgi Yönetiminin Tanımlanması Ve Kavramsallaştırılması: Kobi'lerde Bilgi Yönetimi Araçlarının Kullanımına İlişkin Bir Araştırma”, Kocaeli Üniversitesi I. Bilgi, Ekonomi Ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı, 1051-1060, Kocaeli.
- Keskin, H., A. E. Akgün ve V. D. Kalkan (2003), “Bilgi Yönetimi Ve İnsan Kaynakları Yönetimi: Literatür Değerlendirmesi ve İnsan Kaynakları Departmanlarında Bir Uygulama Çalışması”, 2. Ulusal Bilgi Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı, 685-696, İzmit.
- Lank, E. (1997), “Leveraging Invisible Assets: The Human Faktor”, *Long Range Planning*, 30(3): 406-412.

- Lee, C. C. ve J. Yang (2000), “Knowledge Value Chain”, *The Journal Of Management Development*, 19(9): 783-794.
- Lee, K. C., S. Lee ve I. W. Kang (2005), “KMPI: Measuring Knowledge Management Performance”, *Information & Management*, 42(2005): 469-482.
- Lengnick-Hall, M. L. ve C. A. Lengnick-Hall (2000), *Bilgi Ekonomisinde İnsan Kaynakları Yönetimi*, Çev. G. Günay, 1. Baskı, Rota Yayıncılık, İstanbul.
- Lindvall, M., I. Rus ve S. S. Sinha, “Technology Support For Knowledge Management”, 2 Ekim 2005.
(<http://cse.unl.edu/LSO2002/Lindvall-Rus-Sinha.pdf>).
- Martensson, M. (2000), “A Critical Review Of Knowledge Management As A Management Tool”, *Journal Of Knowledge Management*, 4(3): 204-216.
- McCampell, A. S., L. M. Clare ve S. H. Gitters (1999), “Knowledge Management: The New Challenge For The 21st Century”, *Journal Of Knowledge Management*, 3(3): 172-181.
- Mugan, C. Ş. ve N. Akman (2000), “Bilgi Sistemleri, Teknolojileri ve Muhasebe Uygulamalarına ve Eğitimine Etkileri”, XIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya.
- Nicolaou, A. I. (2000), “A Contingency Model Of Perceived Effectiveness In Accounting Information Systems: Organizational Coordination And Control Effects”, *International Journal Of Accounting Information Systems*, 1(2): 91–105.
- OECD (2003), *Measuring Knowledge Management In The Business Sector: First Steps*, OECD/ Minister of Industry, Canada.

- Ofek, E. ve M. Sarvary (2001), "Leveraging The Customer Base: Creating Competitive Advantage Through Knowledge Management", *Management Science*, 47(11): 1441-1456.
- Offsey, S. (1997) "Knowledge Management: Linking People To Knowledge For Bottom Line Results", *Journal Of Knowledge Management*, 1(2): 113-122.
- O'Leary, D. E. (2002), "Knowledge Management Across The Enterprise Resource Planning Systems Life Cycle", *International Journal of Accounting Information Systems*, 3(2002): 99-110.
- Öğüt, A. (2003), *Bilgi Çağında Yönetim*, 2. Baskı, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Öksüz, F. (1999), "Küreselleşme Çabaları Doğrultusunda Batı Ülkelerinin Muhasebe Sistemindeki Gelişmeler, 4. Muhasebe Denetimi Sempozyumu, 10 Nisan 2005. (<http://www.ismmmo.org.tr/Sempozyum.asp?id=1125>).
- Önal, M. ve R. Pekdemir (1999), "Bilgi Teknolojisindeki Gelişmelerin Muhasebe Mesleğine Etkileri", 4. Muhasebe Denetimi Sempozyumu, 10 Nisan 2005. (<http://www.ismmmo.org.tr/Sempozyum.asp?id=1125>).
- Plessis, M. du (2005), "Drivers Of Knowledge Management In The Corporate Environment", *International Journal Of Information Management*, 25(2005): 193-202.
- Prow, G. (2005), "What Is Preventing Your Tax Department From Taking Advantage Of New Technologies?", *Journal Of Multistate Taxation And Incentives*, 15(7): 28-34.
- Quintas, P., P. Lefrere ve G. Jones (1997), "Knowledge Management: A Strategic Agenda", *Long Range Planning*, 30(3): 385-391.

- Robertson S. (2002), “A Tale Of Two Knowledge Sharing Systems”, *Journal Of Knowledge Management*, 6(3): 295-309.
- Robinson, H. S., P. M. Carrillo, C. J. Anumba ve A. M. Al-Ghassani (2005), “Knowledge Management Practices In Large Construction Organizations”, *Engineering, Construction and Architectural Management*, 12(5): 431-445
- Rollett, H. (2003), *Knowledge Management Processes and Technologies*, 1. Press, Kluwer Academic Publishers, London.
- Rowley, J. (1999), “What Is Knowledge Management”, *Library Management*, 20(8): 416-420.
- Sayılar, Y. (2003), *Bilgi Yönetimi Açısından Yetkinliklere Dayalı Performans Yönetim Sisteminin Analizi Ve Bir Uygulama*, yayınlanmamış doktora tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Selimoğlu, S. K. (2005), “Denetim Olgusunun Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Sistemleriyle Bütünleştirilmesi”, 7. Muhasebe Denetimi Sempozyumu, 23 Eylül 2005.
(<http://www.ismmmo.org.tr/Sempozyum.asp?id=1125>).
- Shawver, T. A. (2005), “Knowledge Management: A Corporate Governance Tool”, *Internal Auditing*, 20(4): 21-27.
- Shin, M. (2004), “A Framework For Evaluating Economics Of Knowledge Management Systems”, *Information & Management*, 42(2004): 179–196.
- Stoddart, L. (2001), “Managing Intranets To Encourage Knowledge Sharing”, *Online Information Review*, 25(1): 19-29.
- Storey, J. ve E. Barnett, (2000), “Knowledge Management Initiatives: Learning From Failure”, *Journal Of Knowledge Management*, 4(2): 145-156.

- Sutton, S. G. (2000), "The Changing Face Of Accounting In An Information Technology Dominated World", *International Journal Of Accounting Information Systems*, 1(2000): 1-8.
- Sürmeli, F., M. Erdoğan, N. Erdoğan, K. Banar ve S. Önce (2002), *Muhasebe Bilgi Sistemi*, 4. Baskı, Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları, Eskişehir.
- Şamiloğlu, Famil (2002), *Entellektüel Sermaye*, 1. Baskı, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Teece, D. J., G. Pisano ve A. Shuen (1997), "Dynamic Capabilities And Strategic Management", *Strategic Management Journal*, 18(7): 509-533.
- Türk, M. (2003), *Küreselleşme Sürecinde İşletmelerde Bilgi Yönetimi*, 1. Baskı, Türkmen Kitabevi, İstanbul.
- Tyndale, P. (2002), "A Taxonomy Of Knowledge Management Software Tools: Origins And Applications", *Evaluation And Program Planning*, 25(2): 183-190.
- Uslu, S. (1999), "Bilgi Teknolojisindeki Gelişmelerin Işığında Muhasebe Mesleği Ve Uygulamalar", 4. Muhasebe Denetimi Sempozyumu, 10 Nisan 2005.
(<http://www.ismmmo.org.tr/Sempozyum.asp?id=1125>).
- Uslu, S. (2002), "Muhasebe Tekniğinde Gelişmeler", 17. Türkiye Muhasebe Kongresi: Muhasebe, Vergi ve Denetimde Yeni Yaklaşımlar, TÜRMOBYayınları, Yayın No. 199, S. 168-179, İstanbul.
- Von Krogh, G., K. Ichijo ve I. Nonaka (2002), *Bilginin Üretimi*, Çev. Günhan Günay, 1. Baskı, Rota Yayın Yapım Tanıtım Tic. Ltd. Şti., İstanbul.
- Wallman, S. H. (1995), "The Future Of Accounting And Disclosure In An Evolving World: The Need For Dramatic Change", *Accounting Horizons*, 9(3): 81-91 .
- Wiig, K. M. (1997), "Knowledge Management: An Introduction And Perspective", *Journal Of Knowledge Management*, 1(1): 6-14.

- Wong, K. Y. ve E. Aspinwall (2004), “Characterizing Knowledge Management In The Small Business Environment”, *Journal Of Knowledge Management*, 8(3): 44-61.
- Yahya, S. ve W. K. Goh (2002), “Managing Human Resources Toward Achieving Knowledge Management”, *Journal Of Knowledge Management*, 6(5): 457-468.
- Yamamura, J. H., Y. E. Stedham ve M. Satoh (2004), “Accountants In Japan: Culture, Organizational Factors And Job Satisfaction”, *International Journal of Accounting, Auditing and Performance Evaluation*, 1(1): 85-102.
- Yılandı, M. (2001), “Muhasebe Bilgi Sistemi, İç Kontrol ve Verimlilik Üçgeni”, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 3(3): 37-49.
- Zaim, H. (2003), “Bilgi Yönetimi Süreçleri”, 2. Ulusal Bilgi Ekonomi ve Yönetim Kongresi Bildiriler Kitabı, s.813, İzmit, 23 Temmuz 2005.
- (http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=250).

EKLER

EK-1: BAĞIMLI MUHASEBECİLER TARAFINDAN DOLDURULAN
ANKET FORMU

MUHASEBE DEPARTMANLARINDA BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI

Günümüzde işletmelerin en önemli rekabet kaynaklarından birisi olan Bilgi Yönetimi, bilgiyi elde etme, öğrenme, kullanma, paylaşma ve saklama ile ilgili aktivitelerden oluşmaktadır. Bu çalışmada yer alan sorular muhasebe süreçlerinde bilgi yönetimi uygulamaları ve etkinliğini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmaya ait vereceğiniz tüm bilgiler gizli kalacak ve hiçbir şekilde kimlik açıklanmayacaktır. Çalışmaya katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Arş. Gör. Pelin GÜVEN

Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

1. BÖLÜM: ŞİRKETLE İLGİLİ GENEL BİLGİLER

1. Şirketin Kuruluş Yılı ve Yasal Ünvanı.....
2. Şirkette Çalışan Sayısı.....
3. Şirket İçinde Bağımsız Bir Muhasebe Departmanının Olup Olmadığı.....
4. Muhasebe Departmanında Çalışan Personel Sayısı.....
5. Anketi Dolduran Kişinin Şirketteki Görev Ünvanı.....

2. BÖLÜM: BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI

Bu bölüm muhasebe departmanlarındaki formal, informal ve günlük bilgi yönetimi uygulamalarını ölçmektedir. Aşağıda yer alan bilgi yönetimi uygulamaları ile ilgili uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Her soru için bir cevap veriniz.

1. Bilginin Paylaşılması

- A Departmanımızda çalışanlar, görevleri için gerekli olan bilgileri paylaşmaktadırlar.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- B Departmanımızda çalışanlar, geçmişteki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edindikleri bilgileri paylaşmaktadırlar.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- C Departmanımızda çalışanlar, öğrenilen dersler, kılavuzlar, iyi iş uygulamaları, makaleler gibi yazılı belgeler vasıtasıyla bilgiyi paylaşmaktadırlar.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- D Departmanımızda çalışanlar, takım çalışması gibi işbirlikçi çalışma yöntemleri ile bilgiyi paylaşmaktadırlar.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- E Departmanımızda çalışanlar, kurum içi internet ağı, elektronik ilan panoları gibi enformasyon sistemleri ile bilgiyi paylaşmaktadırlar.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- F Şirketimizde, bilgi paylaşımını teşvik edici örgüt kültürü ve değerler sistemi bulunmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

2. Bilginin Toplanması

- A İhtiyaç duyulan bilgiler, aynı sektörde faaliyet gösteren şirketlerden sağlanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- B İhtiyaç duyulan bilgiler, araştırma kuruluşlarından (enstitü, üniversite vb.) sağlanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- C İhtiyaç duyulan bilgiler, internet aracılığıyla sağlanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- D İhtiyaç duyulan bilgiler, kurum içi kaynaklardan (veri tabanları, araştırmalar, makaleler vb.) sağlanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- E Bilgiyi elde etmek için, kurum içi ve kurum dışı finansal kaynak sağlanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

3. Bilginin Öğrenilmesi, Eğitim ve Rehberlik

- A Bilgi yönetimi uygulamalarına yönelik formal-informal eğitimler verilmektedir.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- B Çalışanlara, işleri ile ilgili kurum içi eğitimler verilmektedir.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- C Deneyimli çalışanların bilgilerini, daha az deneyimli çalışanlara aktarması teşvik edilmektedir.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- D Çalışanların eğitimlerine ait masrafları ödenerek, kurum dışından eğitim almaları teşvik edilmektedir.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- E Çalışanlara, kurum dışından eğitim alma imkanı sağlanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- F Çalışanlara seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla eğitim imkanı sağlanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- G Çalışanların eğitimi için finansal kaynak ayrılmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

4. Bilginin Kullanılması ve Saklanması

- A Görevlere ilişkin yazılı politikalar ve yasal el kitapları saklanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- B Görevler için gerekli bilgiler, gelecekteki kullanımlar için dökümanlaştırılarak saklanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- C Muhasebe ile ilgili görevlerde, oluşturulmuş veri tabanlarından sağlanan bilgiler kullanılmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- D Muhasebe ile ilgili görevlerde, diğer departmanlara ait veri tabanlarından sağlanan bilgiler kullanılmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- E Mevcut bilgilere dayalı olarak ileri sürülen yeni önerilere yönelik teşvik edici politikalar uygulanmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- F Görevler yerine getirilirken, iş akış diyagramları kullanılmaktadır.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

3. BÖLÜM: BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARINDAN ELDE EDİLEN SONUÇLAR

Bu bölüm, muhasebe departmanlarında bilgi yönetimi uygulamaları ile elde edilen sonuçları ölçmektedir. Belirtilen hedeflere göre, departmanınızdaki bilgi yönetimi uygulamalarının etkinlik seviyesine uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Bilgi Yönetimi Uygulamaları ile;	Çok fazla	Fazla	Ne çok ne az	Az	Çok az	Hiç
A Yerel araştırma enstitülerinden bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	5	4	3	2	1	0
B Diğer işletmelerden bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	5	4	3	2	1	0
C Diğer departmanlardan bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	5	4	3	2	1	0
D Diğer departmanlarla, bilgi dolaşımı ve paylaşımımız arttı.	5	4	3	2	1	0
E Departmanımızda çalışanların bilgi ve becerileri arttı.	5	4	3	2	1	0
F Çalışanların etkinliği ve verimliliği arttı.	5	4	3	2	1	0
G Muhasebe alanındaki yeni gelişmelere olan adaptasyonumuz arttı.	5	4	3	2	1	0
H Çalışanların işi bırakmaları nedeniyle oluşabilecek bilgi kaybı azaldı.	5	4	3	2	1	0
I Uluslararası işlerde gerekli bilgiye ulaşılabilirliğimiz arttı.	5	4	3	2	1	0
K Çalışanların gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetleri arttı.	5	4	3	2	1	0
L Çalışanların eğitim düzeyleri arttı.	5	4	3	2	1	0
M Çalışanların yenilikleri kabul etme eğilimi arttı.	5	4	3	2	1	0
N Rakiplerin iyi iş uygulamalarının firmaya adaptasyonu sağlandı.	5	4	3	2	1	0

EK-2: BAĞIMSIZ MUHASEBECİLER TARAFINDAN DOLDURULAN
ANKET FORMU

MUHASEBEDE BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI

Günümüzde işletmelerin en önemli rekabet kaynaklarından birisi olan Bilgi Yönetimi, bilgiyi elde etme, öğrenme, kullanma, paylaşma ve saklama ile ilgili aktivitelerden oluşmaktadır. Bu çalışmada yer alan sorular muhasebe süreçlerinde bilgi yönetimi uygulamaları ve etkinliğini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışmaya ait vereceğiniz tüm bilgiler gizli kalacak ve hiçbir şekilde kimlik açıklanmayacaktır. Çalışmaya katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Arş. Gör. Pelin GÜVEN

Gaziosmanpaşa Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

1. BÖLÜM: GENEL BİLGİLER

1.Cinsiyetiniz

() Bay () Bayan

2.Yaşınız

() 0-25 () 26-35 () 36-45 () 46 ve üstü

3.Öğreniminiz

() İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora

4.Göreviniz

() SM () SMMM () YMM

5.Görev süreniz

() 0-5 () 6-10 () 11-15 () 16-20 () 21 ve üstü

6. Çalıştırdığınız eleman sayısı

2. BÖLÜM: BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARI

Bu bölüm muhasebe süreçlerindeki formal, informal ve günlük bilgi yönetimi uygulamalarını ölçmektedir. Aşağıda yer alan bilgi yönetimi uygulamaları ile ilgili uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Her soru için bir cevap veriniz.

1. Bilginin Paylaşılması

A Muhasebe çalışanları, görevleri için gerekli olan bilgileri paylaşmaktadırlar.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

B Muhasebe çalışanları, geçmişteki uygulamalar ve/veya uzman kişilerden edindikleri bilgileri paylaşmaktadırlar.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

C Muhasebe çalışanları, yayınlar, kılavuzlar, iyi iş uygulamaları, makaleler gibi yazılı belgeler vasıtasıyla bilgiyi paylaşmaktadırlar.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

D Muhasebe çalışanları, takım çalışması gibi çalışma yöntemleri ile bilgiyi paylaşmaktadırlar.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

E Muhasebe çalışanları, internet ağı gibi enformasyon sistemleri ile bilgiyi paylaşmaktadırlar.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

F Muhasebe çalışanlarının bilgi paylaşımını teşvik edici kültür ve değerler sistemimiz bulunmaktadır.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

2. Bilginin Toplanması

A İhtiyaç duyduğumuz bilgileri, diğer meslek mensuplarından sağlamaktayız.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

B İhtiyaç duyduğumuz bilgileri, araştırma kuruluşlarından (enstitü, üniversite vb.) sağlamaktayız.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

C İhtiyaç duyduğumuz bilgileri, internet aracılığıyla sağlamaktayız.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

D İhtiyaç duyduğumuz bilgileri, iç kaynaklardan (veri tabanları, kitaplar, makaleler vb.) sağlamaktayız.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

E İhtiyaç duyduğumuz bilgileri içeren ürünleri (yayın, dergi, muh. programı vb.) satın almaktayız.

1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

3. Bilginin Öğrenilmesi, Eğitim ve Rehberlik

- A Muhasebe çalışanlarına, bilgi yönetimi konusunda eğitim sağlamaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- B Muhasebe çalışanlarına, işleri ile ilgili eğitimi iç bünyemizde sağlamaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- C Deneyimli çalışanların bilgilerini, daha az deneyimli çalışanlara aktarmasını teşvik etmekteyiz.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- D Çalışanların eğitimlerine ait masraflarını ödeyerek, eğitim almalarını teşvik etmekteyiz.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- E Çalışanlara, eğitim alma imkanı (üniversite, kurs vb) sağlamaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- F Çalışanlara seminer, konferans vb. faaliyetler aracılığıyla eğitim imkanı sağlamaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- G Çalışanların eğitimi için finansal kaynak sağlamaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

4. Bilginin Kullanılması ve Saklanması

- A Muhasebe uygulamalarına ilişkin yazılı politikalar ve yasal kitapları saklamaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- B Muhasebe uygulamaları ile ilgili bilgileri, gelecekteki kullanımlar için dökümanlaştırarak saklamaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- C Muhasebe uygulamalarında oluşturduğumuz veri tabanlarından sağladığımız bilgileri kullanmaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- D Muhasebe uygulamalarında bilgi teknolojilerinden (yazılım, donanım vb.) yararlanmaktayız.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- E Çalışanların muhasebe uygulamaları ile ilgili yeni öneriler geliştirmesini teşvik etmekteyiz.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç
- F Çalışanlar, muhasebe alanındaki yeni bilgilere ulaşmakta ve bu bilgileri uygulamalarda kullanmaktadırlar.
1. Her zaman 2. Genellikle 3. Bazen 4. Nadiren 5. Hiç

3. BÖLÜM: BİLGİ YÖNETİMİ UYGULAMALARINDAN ELDE EDİLEN SONUÇLAR

Bu bölüm, muhasebe süreçlerinde bilgi yönetimi uygulamaları ile elde edilen sonuçları ölçmektedir. Belirtilen hedeflere göre, bilgi yönetimi uygulamalarından elde ettiğiniz sonuçlara uygun olan seçeneği işaretleyiniz.

Bilgi Yönetimi Uygulamaları ile;	Çok fazla	Fazla	Ne çok ne az	Az	Çok az	Hiç
A Araştırma kuruluşlarından bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	5	4	3	2	1	0
B Diğer meslek mensuplarından bilgi sağlama yeteneğimiz arttı.	5	4	3	2	1	0
C Çalışanların ihtiyaç duyduğu bilgiyi elde etme yeteneği arttı.	5	4	3	2	1	0
D Çalışanlar arasındaki, bilgi dolaşımı ve paylaşımı arttı.	5	4	3	2	1	0
E Çalışanların bilgi ve becerileri arttı.	5	4	3	2	1	0
F Çalışanların etkinliği ve verimliliği arttı.	5	4	3	2	1	0
G Muhasebe alanındaki yeni gelişmelere olan adaptasyonumuz arttı.	5	4	3	2	1	0
H Çalışanların işi bırakmaları nedeniyle oluşabilecek bilgi kaybı azaldı.	5	4	3	2	1	0
I Çalışanların gerekli olan bilgileri ayırt etme kabiliyetleri arttı.	5	4	3	2	1	0
K Çalışanların eğitim düzeyleri arttı.	5	4	3	2	1	0
L Çalışanların yenilikleri kabul etme eğilimi arttı.	5	4	3	2	1	0
M Bilgi teknolojilerinin muhasebe uygulamalarına adaptasyonu sağlandı.	5	4	3	2	1	0

ÖZGEÇMİŞ

Pelin Güven 1979 Hatay doğumludur. İlk ve orta öğrenimini Adana'da tamamladıktan sonra, Adana Anadolu Ticaret Meslek Lisesi'nden 1999 yılında mezun olmuştur. Daha sonra Gaziosmanpaşa Üniversitesi İşletme Bölümünü 2003 yılında tamamlayarak, aynı yıl Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programına başlamıştır. Ayrıca, 2004 yılından beri Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır. İyi derecede İngilizce bilmektedir.